

ЗАКОН

О РУДАРСТВУ И ГЕОЛОШКИМ ИСТРАЖИВАЊИМА

І. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

1. Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређују се мере и активности минералне политике и начин њеног остваривања, политике развоја геолошких истраживања и рударства, услови и начин извођења геолошких истраживања минералних и других геолошких ресурса, истраживања геолошке средине, као и геолошка истраживања ради просторног и урбанистичког планирања, пројектовања, изградње објеката и санације и рекултивације терена, начин класификације ресурса и резерви минералних сировина и подземних вода и геотермалних ресурса, експлоатација резерви минералних сировина и других геолошких ресурса, изградња, коришћење и одржавање рударских објеката, постројења, машина и уређаја, извођење рударских радова, управљање рударским отпадом, поступци санације и рекултивације напуштених рударских објеката, као и надзор над спровођењем овог закона.

Члан 2.

Геолошки завод Србије, као посебна организација, са својством правног лица обавља основна геолошка истраживања и друга геолошка истраживања, као и послове примењених геолошких истраживања од важности за Републику Србију, у складу са овим законом.

2. Појмови

Члан 3.

Појмови употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) геолошка средина је део земљине коре коју чине: земљиште са зонама аерације и минералног прихрањивања биљака, стене, површинске и подземне воде, минерални и други геолошки ресурси;

2) геолошки ресурси обухватају: простор са својим геолошким, амбијенталним и другим карактеристикама, минералне ресурсе, ресурсе подземних вода и геотермалне ресурсе;

3) минерални ресурси су део геолошких ресурса, утврђени адекватним методама и поступцима геолошких истраживања у одређеном простору – лежишту, који се јављају у таквом облику, количини и квалитету да постоје рационални изгледи за њихову економичну експлоатацију, али која у време извештавања није доказана. Минерални ресурси обухватају ресурсе чврстих минералних сировина (металичне, неметаличне и енергетске) и течних и гасовитих минералних сировина (нафта, конdezати и природи гас). Према степену геолошке истражености, чврсти минерални ресурси се деле (класификују) на: претпостављене, индициране и измерене. Ресурси течних и гасовитих минералних сировина деле се на класе: перспективни ресурси, условни ресурси и произведени ресурси и резерве;

4) ресурси подземних вода су обновљиви геолошки ресурси који обухватају све врсте подземних вода (питке, минералне и термалне) без обзира на њихов квалитет и температуру;

5) геотермални ресурси представљају скуп обновљивих геолошких ресурса који обухвата подземне воде и топлоту стенских маса из којих је могуће издвајање топлотне енергије. Геотермални ресурси обухватају: субгеотермалне ресурсе са температуром воде и топлотом стенских маса до 30°C, ресурсе ниске енталпије из којих је могуће издвајање топлотне енергије температуре 30 °C – 100 °C и ресурсе средње и високе енталпије из којих је могуће издвајање топлотне енергије температуре преко 100 °C;

6) енталпија представља укупну енергију термодинамичког система коју чини сума унутрашње енергије и енергије производа притиска и запремине система;

7) техногени минерални ресурси представљају део минералних ресурса насталих у процесу експлоатације, припреме и прераде примарних минералних сировина, као и секундарних концентрација, а налазе се у рудничким и флотацијским одлагалиштима, пепелиштима, депонијама металуршке шљаке и другим депонијама;

8) минералне сировине су концентрације минералних материја, органског и неорганског порекла, које се при одређеном степену развоја технике и технологије, могу економично користити, било у природном стању или након одговарајуће прераде. Обухватају све врсте угља и уљних глинаца (шкриљаца), угљоводонике у течном и гасовитом стању (нафта и гас) и остале природне гасове, радиоактивне минералне сировине, металичне минералне сировине, укључујући племените и ретке метале, неметаличне минералне сировине, укључујући и сировине за добијање грађевинског материјала, драго и полудраго камење, све врсте соли и соних вода, подземне воде из којих се добијају корисне минералне сировине и геотермална енергија, подземне воде везане за рударску технологију и гасови који се са њима јављају и техногене минералне сировине;

9) резерве минералних сировина (у даљем тексту: минералне резерве) су део минералних ресурса у лежишту, које се јављају у таквом облику, са таквим квалитетом и у таквој количини за коју је доказана техничка изводљивост, економска исплативост и еколошка прихватљивост њихове експлоатације. Минералне резерве представљају комерцијално експлоатабилан део измерених и/или индицираних минералних ресурса, од којих се одбијају предвиђени губици и разблажења при експлоатацији;

10) класификација резерви минералних сировина је разврставање резерви минералних сировина у одговарајуће класе, у зависности од: степена њихове геолошке истражености и проучености, процене могућности и изводљивости експлоатације и нивоа њене рентабилности. Резерве чврстих минералних сировина су према растућој геолошкој проучености, поузданости и разматрању модификујућих фактора (фактора и показатеља техничко-економске оцене), издвојене у класе: вероватне резерве и доказане резерве, а резерве нафте, кондензата и природних гасова на могуће, вероватне и сигурне;

11) геолошка истраживања су комплексан процес и низ активности који обухватају примену одговарајућих метода и техничких средстава који се изводи са циљем да се упознају развој, састав и грађа земљине коре, пронађу, испитају и геолошко-економски оцене минерални и други геолошки ресурси, истраже и утврде резерве минералних сировина и могућност њихове експлоатације, утврде и оцене геолошке, инжењерско-геолошке и

хидрогеолошке одлике терена који се истражује, посебно са аспекта просторног и урбанистичког планирања, пројектовања и изградње објеката, као и утврде и елиминишу штетни утицаји геолошких и техногених процеса на геолошку и животну средину и културна добра и добра која уживају претходну заштиту;

12) неметаличне минералне сировине за добијање грађевинских материјала обухватају оне минералне ресурсе који се користе као: техничко-грађевински камен (ТГК); архитектонско-грађевински (украсни) камен (АГК); сировине за производњу опекарских, керамичких и ватросталних материјала, сировине за производњу цемента и креча, као и песак и шљунак у индустрији и грађевинарству;

13) природни грађевински материјал је стенски материјал који се добија експлоатацијом неметаличних минералних ресурса без употребе експлозива, односно применом само традиционалних ручних алата (чекић, длето, мацола, ћускија и сл.), који се може користити у грађевинарству у природном стању (необрађен, полуобрађен или обрађен) као: грађевински камен (сечен, цепан, ломљен); украсни камен (за подна и зидна облагања), као и песак и шљунак у природном, несепарисаном стању;

14) геолошки истражни радови су све врсте теренских, лабораторијских и кабинетских истраживања и испитивања која се изводе у циљу проналажења и истраживања минералних и других геолошких ресурса и резерви минералних сировина и подземних вода и геотермалне енергије, као и истраживања геолошке средине;

15) примењена геолошка истраживања су скуп процеса и активности који се изводе ради откривања и добијања релевантних података о: геолошкој грађи, генези, квалитативним и квантитативним карактеристикама минералних и других геолошких ресурса; хидрогеолошким и геотермалним, инжењерскогеолошким-геотехничким карактеристикама и геодинамичким својствима геолошке средине, као дела терена од посебног интереса за потребе просторног и урбанистичког планирања, пројектовања и изградњу грађевинских, рударских и других објеката;

16) геолошки хазард је вероватноћа активирања потенцијално опасног геолошког процеса (клизиште, одрон, слегање терена, земљотрес, бујица, поплава и сл.) на одређеном простору и у одређеном периоду времена, који обухвата и величину активаног процеса (површина терена захваћена клизањем, слегањем, запремина маса у покрету, карактер загађења геолошке средине, јачина земљотреса и сл.);

17) геолошки ризик је очекивани степен негативних последица од деловања одређеног геолошког процеса, на одређеном простору и у одређеном времену, по природу, материјална добра и људе;

18) извештај о хидрогеотермалним истраживањима је документ о: геолошким и хидрогеолошким карактеристикама изворишта; количинама и температури процењених ресурса подземних вода; конструкцији бунара; условима коришћења и заштите животне средине, на основу кога се може одобрити коришћење ресурса подземних вода за потребе грејања породичног домаћинства физичког лица;

19) јаловина је рударски отпад који је потребно изместити да би се обављала експлоатација корисне минералне сировине, а флотацијска јаловина је рударски отпад добијен у процесу флотације минералне сировине;

20) одлагалиште је простор предвиђен за гомилање или слагање рударског отпада у чврстом или течном стању или у облику раствора и суспензија;

21) годишњи извештај о резултатима геолошких истраживања је документ о врстама, обиму и резултатима извршених геолошких истражних радова. Односи се на период геолошких истраживања који без прекида траје 12 месеци, а почиње од дана добијања одобрења за истраживање;

22) завршни извештај о резултатима геолошких истраживања је документ синтезног карактера о свим врстама, обиму и резултатима извршених геолошких радова у одобреном истражном року;

23) елаборат о инжењерскогеолошким-геотехничким условима изградње објеката је документ о инжењерскогеолошким и геотехничким истраживањима геолошке средине за потребе просторног и урбанистичког планирања, генералних пројеката, идејних решења, идејних пројеката и пројеката за грађевинску дозволу за изградњу објеката, рударских објеката, инфраструктурних и саобраћајних објеката и санацију и рекултивацију терена, као и заштиту животне средине;

24) извештај о истраженим петрогеотермалним ресурсима је документ о условима коришћења топлоте стенских маса земљине коре температура до 30°С ради добијања топлотне енергије за потребе загревања објеката или друге намене;

25) извештај о процењеним ресурсима подземних вода је документ о: геолошким и хидрогеолошким карактеристикама изворишта; квалитету и количинама процењених ресурса подземних вода; конструкцији бунара и/или каптажама; условима санитарне заштите изворишта и заштите животне средине, на основу кога се може одобрити коришћење ресурса подземних вода за потребе водоснабдевања породичног домаћинства физичког лица;

26) извештај о минералним ресурсима за добијање природних грађевинских материјала је документ који садржи основне податке о: геолошким карактеристикама, квалитету и процењеним количинама истраживаног неметаличног минералног ресурса, а у циљу добијања природних грађевинских материјала. Ако се ради о експлоатацији песка и шљунка, исти документ поред осталих услова обавезно садржи процену утицаја хидрогеолошких карактеристика терена на одређивање зона санитарне заштите изворишта подземних вода;

27) елаборат о ресурсима и резервама минералних сировина, подземних вода и геотермалних ресурса је документ о резултатима геолошких истраживања одређеног лежишта минералних сировина или подземних вода и геотермалних ресурса, количинама и квалитету истражених сировина или ресурса, њиховој класификацији, техничким могућностима и условима експлоатације, као и о очекиваним економским ефектима;

28) истражни простор је део геолошке средине у оквиру које се изводе геолошка истраживања. Истражни простор је на топографској карти одговарајуће размере одређен координатама у државном координатном систему и омеђен линијама затвореног полигона, а простира се до пројектоване дубине истраживања;

29) носилац истраживања је привредно друштво, односно друго правно лице и предузетник којем је одобрено извођење примењених геолошких истраживања од стране надлежног органа;

30) носилац експлоатације је привредно друштво, односно друго правно лице и предузетник којем је одобрено експлоатационо поље и/или експлоатација резерви минералних сировина од стране надлежног органа;

31) експлоатацијом резерви минералних сировина сматра се извођење рударских радова на припреми, отварању, разради, откопавању, транспорту, одлагању, одводњавању, проветравању и припреми минералних сировина као и извођење других рударских радова у земљи и на њеној површини. Експлоатацијом минералних сировина сматра се и извођење радова у експлоатацији нафте и природних гасова и радови на сепарацији нафте и гаса, припреми нафте и гаса за транспорт и ускладиштење, издвајање природних течних гасова (етан, пропан, бутан и природни газолин) у дегазолинажама и сличним постројењима на експлоатационом пољу, као и транспорт ових сировина сабирним нафтоводима и гасоводима када су у технолошкој вези са експлоатационим пољима;

32) коришћењем подземних вода сматра се извођење радова на припреми, бушењу и коришћењу подземних вода и хидрогеотермалних ресурса;

33) површинском експлоатацијом сматрају се методе извођења рударских радова на припреми, отварању, бушењу и мињавању, откопавању, транспорту, одлагању, одводњавању, проветравању и рекултивацији на површинским коповима и одлагалиштима, уз придржавање мера безбедности и здравља на раду, мера заштите од пожара и мера заштите животне средине;

34) подземном експлоатацијом сматрају се методе извођења рударских радова на отварању, разради, припреми, откопавању, бушењу и мињавању, изради подземних просторија, транспорту, извозу, проветравању у подземним просторијама и на откопима, одводњавању уз придржавање мера безбедности и здравља на раду и мера заштите радне и животне средине;

35) подводном експлоатацијом сматрају се методе извођења рударских радова на припреми, отварању, откопавању, транспорту, одлагању, одводњавању и рекултивацији на површинским коповима под водом и припадајућим одлагалиштима, уз придржавање мера безбедности и здравља на раду и мера заштите радне и животне средине;

36) експлоатационом бушотином се сматрају рударски објекти у којима се изводе рударски радови при експлоатацији течних и гасовитих минералних сировина и геотермалних ресурса високе енталпије;

37) припремом минералних сировина сматрају се сви процеси: уситњавања минералних сировина (дробљење, просејавање, мљење, класирање), концентрације и/или сепарације корисних минерала од јаловине (ручно или аутоматско одабирање, гравитацијска, флотацијска, магнетска и електростатичка концентрација, лужење минералних сировина и ископина и даље припремање раствора у циљу концентрације корисних компоненти), одводњавање производа концентрације односно сепарације (згушњавање, филтрирање и сушење). Под припремом минералних сировина сматрају се и сви процеси хидротранспорта пулпе, пепела и/или концентрата, одлагање флотацијске јаловине и окрупњавања минералних сировина и концентрата (пелетизација и брикетирање), сепарације песка, шљунка и камена, као и процеси примарне припреме украсног и другог камена;

38) рударским радовима сматрају се радови: на изради бушотина у сврху експлоатације минералних сировина и геотермалних ресурса високе енталпије на изради хоризонталних, косих и вертикалних јамских просторија; на реконструкцији рударских објеката, постројења и уређаја; на припреми, отварању и експлоатацији лежишта; на одлагању рударског отпада и

депоновању корисних минералних сировина; сви радови на експлоатационом пољу који су у функцији експлоатације, одржавања и припреме минералних сировина; као и радови који се изводе на основу рударских пројеката и других пројеката који су саставни део рударских пројеката и рударски радови који се обављају у циљу истраживања минералних сировина (истражни поткопи, окна, истражне бушотине). Рударским радовима сматра се и извођење радова при процесу одводњавања и испумпавања вода у оквиру експлоатације минералних сировина, односно утискивања вода у оквиру експлоатације нафте и природних гасова, радови на сепарацији нафте и гаса, припреми нафте и гаса за сабирање, транспорт и ускладиштење, издвајање природних течних гасова (етан, пропан, бутан и природни газолин) у дегазолинажама и сл. постројењима на експлоатационом пољу, као и транспорт ових сировина сабирним нафтоводима и гасоводима када су у технолошкој вези са експлоатационим пољима;

39) рударским објектима, постројењима и уређајима, сматрају се објекти, постројења, машине и уређаји који су у функцији истраживања, експлоатације, транспорта минералних сировина и других геолошких ресурса, и то: објекти и постројења у саставу рудника који су непосредно везани за технолошки процес истраживања, експлоатације и припреме минералних сировина и одлагање јаловине и минералних сировина на депонијама за хомогенизацију; машине и уређаји намењени свим фазама технолошких процеса подземне и површинске експлоатације минералних сировина и припреми минералних сировина; машине и уређаји намењени свим фазама технолошког процеса откопавања чврстих минералних сировина кроз бушотине; машине и уређаји намењени свим фазама технолошког процеса откопавања минералних сировина под водом; машине и уређаји намењени свим фазама технолошког процеса гасификације угља непосредно у ложишту; објекти, постројења и уређаји за заштиту рудника од подземних и површинских вода; објекти, постројења и уређаји на нафтним и гасним пољима који су непосредно везани за технолошки процес истраживања, експлоатацију, сепарацију, припрему и транспорт нафте и сабирање гаса; објекти за подземно складиштење природног гаса и сирове нафте, као и других материја на експлоатационом пољу; објекти, постројења и уређаји који чине целину са електричном мрежом рудника; главни и помоћни магацини експлозива и експлозивних средстава на експлоатационом пољу; објекти, постројења и уређаји за експлоатацију минералних сировина цевним системом и бушотинама и објекти и постројења који служе за сепарацију песка, шљунка и камена;

40) експлоатационо поље обухвата простор у коме се налазе резерве минералних сировина и геотермалних ресурса, као и простор предвиђен за смештај јаловишта и другог рударског отпада, за изградњу објеката припреме минералних сировина, за изградњу објеката одржавања, водозахвата и др. објеката, а ограничено је одговарајућим полигоним линијама на површини терена и простире се до пројектоване дубине експлоатације;

41) заштитни простор око експлоатационог поља је простор у коме експлоатација није планирана нити се изводи, већ представља простор који раздваја експлоатациона поља и омогућава да, у једном тренутку времена, носилац одобрења за експлоатацију за исти простор може тражити истражно право уколико постоје индикације да се ресурси минералних сировина налазе и ван постојећих граница експлоатационог поља;

42) рудно земљиште представља простор који је дефинисан одобрењем за експлоатацију и експлоатационо поље. На рудном земљишту се врши експлоатација минералних сировина и изграђује пратећа инфраструктура у циљу организације експлоатације резерви минералних сировина.

43) рударски отпад је отпад настао од екстрактивне индустрије, односно отпад настао приликом геолошких истраживања, експлоатације, припреме и складиштења минералних сировина, као и отпад добијен у процесу припреме руде који подразумева механички, физички, биолошки, топлотни или хемијски поступак, (измена димензија, сепарација и излуживање, прерада раније одбаченог отпада), искључујући топлјење, термо процесе производње (осим печења кречњака) и металуршке процесе;

44) мерачка књига је традиционални назив за тематски архивирану документацију са садржајем о извршеним задацима из области рударских мерења, подацима мерења, обради резултата мерења и графичким приказима у аналогном и дигиталном облику;

45) компетентно лице геолошке струке је стручно физичко лице геолошке струке са одговарајућом лиценцом, које оцењује елаборате о ресурсима и резервама минералних сировина и учествује у изради студије изводљивости експлоатације и израђује јавни извештај о синтетичком приказу резултата геолошких истраживања, минералних ресурса и резерви минералних сировина за различите намене (акционаре, брокере и инвестиционе аналитичаре, web-сајтове, информација за медије) и /или друге потребе;

46) главни пројектант из области геологије је стручно лице геолошке струке са овлашћењем и одговарајућом лиценцом, а које је решењем одговорног лица пројектне организације именовано да руководи израдом пројекта геолошких истраживања;

47) одговорни пројектант из области геологије је стручно лице геолошке струке са овлашћењем и одговарајућом лиценцом, а које је решењем одговорног лица пројектне организације именовано да уради део пројекта или пројекат одређених специјалистичких геолошких истраживања;

48) одговорни руководиоц геолошких истраживања је стручно лице геолошке струке са овлашћењем и лиценцом, а које је решењем одговорног лица извођача истраживања одређено да руководи извођењем пројектованих геолошких истраживања;

49) компетентно лице рударске струке је стручно физичко лице рударске струке са одговарајућом лиценцом, које учествује у оцени елабората о ресурсима резервама минералних сировина и оцењује студију изводљивости експлоатације и израђује јавни извештај о синтетичком приказу резултата геолошких истраживања, минералних ресурса и резерви минералних сировина за различите намене (акционаре, брокере и инвестиционе аналитичаре, web-сајтове, информација за медије) и /или друге потребе;

50) главни пројектант у области рударства је стручно лице рударске струке са овлашћењем и одговарајућом лиценцом и које је одговорно за техничка решења дата у основној концепцији и за усклађеност посебних делова пројекта, а које је решењем одговорног лица пројектне организације именовано да руководи израдом пројекта;

51) одговорни пројектант у области рударства је стручно лице одговарајуће струке са овлашћењем и одговарајућом лиценцом, одговорно за израду посебног дела рударског пројекта за који је стручан, а које је решењем одговорног лица пројектне организације именовано да уради посебни део рударског пројекта.

52) меница је бланко сопствена меница потписана и оверена од стране носиоца експлоатације, са клаузулом „без протеста”, уредно регистрована код Народне банке Србије, са безусловним и неопозивим овлашћењем да

надлежни орган попуни у складу са важећим прописима из области платног промета и условима предвиђеним овим законом.

3. Услови и општи интерес

Члан 4.

Минерални ресурси, ресурси подземних вода, геотермални ресурси, као и други геолошки ресурси су природно богатство у својини Републике Србије и могу се користити под условима и на начин утврђен овим законом.

Минерални ресурси односно минералне сировине од стратешког значаја за Републику Србију су:

- 1) нафта и природни гас;
- 2) угаљ;
- 3) руде бакра и злата;
- 4) руде бора и литијума;
- 5) уљни глинци (уљни шкриљци, односно шејлови);

6) друге минералне сировине, одређене посебним актом Владе на предлог министарства надлежног за послове геолошких истраживања и/или за послове рударства (у даљем тексту: Министарство).

За потребе привредног субјекта, у приватној или јавној својини, који је носилац истраживања и/или носилац експлоатације минералних сировина, које су одређене као сировине од значаја у смислу става 2. овог члана, може се вршити експропријација непокретности.

Привредни субјект из става 3. овог члана има права и обавезе корисника експропријације.

Ради заштите стратешког интереса Републике Србије, посебним актом Владе одредиће се представник Министарства као заступник државног интереса у привредним друштвима са државним капиталом, које врше примењена геолошка истраживања и експлоатацију минералних сировина из става 2. овог члана.

Експропријација непокретности из става 3. овог члана, спроводи се сходно прописима којима се уређује експропријација.

Примењена геолошка истраживања и експлоатација урана може се вршити само уз претходну сагласност Владе на предлог Министарства.

Члан 5.

Геолошка истраживања, експлоатација резерви минералних сировина и ресурса, коришћење и одржавање рударских објеката, врши се на начин којим се обезбеђује оптимално геолошко, технички изводљиво и економски исплативо искоришћење лежишта минералних сировина и других геолошких ресурса, безбедност људи, објеката и имовине, а у складу са савременим стручним достигнућима и технологијама, прописима који се односе на ту врсту објеката и радова и прописима којима су утврђени услови у погледу безбедности и здравља на раду, заштите од пожара и експлозије и заштите животне средине и заштите културних добара и добара која уживају претходну заштиту.

Члан 6.

На подручју које представља заштићени простор природе, целину од културно-историјског и градитељског значаја, туристичко-рекреативну целину, извориште од посебног значаја за регионално снабдевање водом и други заштићени простор, извођење геолошких истраживања и експлоатација резерви минералних сировина и геотермалних ресурса, може се одобрити само под условима, које у складу са посебним законом издају надлежни органи и организације за издавање услова за уређење простора, заштите природе и животне средине, културног наслеђа и други органи и организације надлежни за одговарајућу област која се односи на заштићени простор.

Члан 7.

Носилац истраживања и носилац експлоатације не може бити привредно друштво, односно друго правно лице и предузетник, које има дуговања по основу: јавних давања у вези ранијих истраживања или експлоатације, незаконитог истраживања, односно незаконите експлоатације, као и ако има неиспуњене обавезе у вези санације и заштите животне средине и културних добара и добара која уживају претходну заштиту.

Члан 8.

Привредно друштво, односно друго правно лице и предузетник који врши геолошка истраживања и/или експлоатацију минералних сировина или других геолошких ресурса без потребних одобрења, дужно је да надокнади штету власнику за заузето земљиште, а Републици Србији односно буџету аутономне покрајине када се недозвољена геолошка истраживања и/или експлоатација врше на њеној територији, вредност ископане минералне сировине или других геолошких ресурса и да изврши санацију и рекултивацију земљишта на којем је обављало истраживање и/или експлоатацију минералне сировине или другог геолошког ресурса.

Члан 9.

Одобрење за примењена геолошка истраживања минералних и других геолошких ресурса, одобрење за задржавање права на истражни простор, одобрење за експлоатационо поље и/или одобрење за експлоатацију минералних сировина и/или других геолошких ресурса, може се пренети на друго привредно друштво, односно друго правно лице и предузетника, у складу са условима прописаним овим законом и подзаконским прописима донетим на основу овог закона.

Преносом одобрења из става 1. овог члана на друго привредно друштво, односно друго правно лице и предузетника, преносе се и сва права и обавезе и друга одобрења издата по основу одобрења за геолошка истраживања на одобреном истражном простору, одобрења за експлоатационо поље и/или одобрења за експлоатацију минералних сировина и/или других геолошких ресурса, као и одобрења за изградњу рударских објеката и/или извођење рударских радова.

Захтев за пренос одобрења подноси се Министарству, односно надлежном органу аутономне покрајине када се истраживање односно експлоатација изводи на територији покрајине (у даљем тексту: надлежни орган), који доноси решење о преносу одобрења.

Уз захтев за пренос одобрења подноси се:

1) одобрење за примењена геолошка истраживања, одобрење за експлоатационо поље и/или одобрење за експлоатацију минералних сировина и/или других геолошких ресурса, које је предмет преноса;

2) доказ о праву својине или коришћења, закупа и/или сагласности односно службености за површину на којој је планирана изградња рударских објеката и извођење рударских радова за најмање пет година, а у случају експлоатације резерви минералних сировина који су од стратешког значаја за Републику Србију доставља се посебан акт Владе о утврђивању јавног интереса за период од пет година експлоатације, осим у случају преноса одобрења за експлоатационо поље;

3) извештај носиоца одобрења за истраживање и/или експлоатацију о извршењу обавеза у вези: санације и рекултивације простора; управљања рударским отпадом; ангажовања лица са одговарајућом стручном спремом на пословима техничког руковођења; стручног надзора и безбедности и здравља на раду; благовременог извештавања надлежног органа и инспекцијских служби о вршењу радова на вршењу геолошких истраживања и/или експлоатације;

4) доказ о измирењу накнаде за примењена геолошка истраживања минералних и других геолошких ресурса, односно накнаде за коришћење минералних сировина и/или других геолошких ресурса, у складу са стањем на дан подношења захтева;

5) подаци о квалификационој структури запослених и ангажованог техничког особља новог носиоца одобрења, ако се пренос одобрења односи за експлоатационо поље и/или одобрење за експлоатацију минералних сировина;

6) подаци о техничкој опремљености и оспособљености новог носиоца одобрења, ако се пренос одобрења односи за експлоатационо поље и/или одобрење за експлоатацију минералних сировина;

7) писана изјава новог носиоца одобрења о прихватању преноса одобрења са свим правима и обавезама које проистичу из њега.

Решење из става 3. овог члана које издаје Министарство је коначно и против њега се може покренути управни спор.

На решење из става 3. овог члана које је донео надлежни орган аутономне покрајине, жалба се подноси министру надлежном за послове геолошких истраживања и/или за послове рударства (у даљем тексту: министар).

Члан 10.

Одобрење за експлоатацију резерви минералних сировина и геотермалних ресурса, издато правном лицу чија се имовина која служи за експлоатацију продаје у поступку приватизације, може се пренети на купца те имовине уговором, који закључују продавац имовине, купац имовине, Министарство и Агенција за приватизацију.

На уговор из става 1. овог члана претходну сагласност даје Влада, на предлог Министарства.

Уговор из става 1. овог члана закључен без сагласности Владе ништав је.

Обавезни елементи уговора из става 1. овог члана су одредбе о инвестиционом улагању купца имовине и његовим обавезама по основу социјалног програма.

II. МИНЕРАЛНА ПОЛИТИКА И ПЛАН РАЗВОЈА ГЕОЛОШКИХ ИСТРАЖИВАЊА И РУДАРСКЕ ИНДУСТРИЈЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

1. Минерална политика и план развоја

Члан 11.

Минерална политика и план развоја геолошких истраживања обухвата мере и активности које се предузимају ради постизања стратешких дугорочних циљева у области геолошких истраживања свих врста минералних ресурса и резерви минералних сировина и других геолошких ресурса, утврђивања хидрогеолошких и инжењерскогеолошких или геотехничких услова коришћења геолошке средине у поступку планирања, пројектовања и изградње свих врста објеката, заштите објекта геодиверзитета од посебног значаја као и геолошког хазарда и ризика са аспекта активирања опасних геолошких процеса као природних елементарних непогода и могућих негативних процеса на природу и људе.

У области рударства минерална политика и план развоја подразумева: примену савремених технологија при изградњи рударске инфраструктуре и рударских објеката у циљу безбедности објеката и безбедности и здравља на раду, обезбеђења сигурног снабдевања привреде и тржишта Републике Србије минералним сировинама и другим геолошким ресурсима, усаглашавање са регулативом Европске уније из области рударства, промоцију рударства у циљу стварање повољних услова за инвестиције у области одрживог развоја рударске индустрије.

Минерална политика и план развоја геолошких истраживања и рударства се спроводи реализацијом стратегије управљања минералним и другим геолошким ресурсима Републике Србије.

2. Стратегија управљања минералним и другим геолошким ресурсима Републике Србије

Члан 12.

Стратегијом управљања минералним и другим геолошким ресурсима Републике Србије (у даљем тексту: Стратегија), одређују се дугорочни циљеви развоја рударства и геолошких истраживања енергетских, металичних, неметаличних и техногених минералних сировина, подземних вода и геотермалних ресурса.

Стратегијом се одређује пројекција потреба за свим врстама минералних сировина, развој сектора рударства и геолошких истраживања, као и пројекција увоза и извоза свих врста минералних сировина у Републици Србији, уз уважавање економских, еколошких и социјалних аспеката.

Стратегију доноси Народна скупштина на предлог Владе за период од десет година.

Влада прати реализацију Стратегије и по потреби покреће њено усклађивање за реалним потребама за минералним сировинама.

Члан 13.

Влада доноси план и програме остваривања Стратегије, на предлог Министарства.

Планом и програмима утврђују се услови, начин и динамика остварења Стратегије у домену основних и других геолошких истраживања, сигурног и поузданог снабдевања термоелектрана домаћим угљем, супституције увоза минералних сировина подизањем домаћих рударских капацитета, повећања производње металичних и неметаличних минералних сировина, повећања производње течних и гасовитих минералних сировина, промоције и одрживог развоја рударства и геологије, подстицајних мера за изградњу виших фаза припреме и прераде минералних сировина, подстицајних мера за извоз финалних производа насталих коришћењем домаћих сировина, санације и рекултивације напуштених рударских објеката, примене старих рударских објеката за посебне намене, као и других аспеката од важности за спровођење Стратегије.

План се доноси за период остваривања Стратегије.

Програмима се одређује и обавеза израде одређених просторних планова подручја посебне намене за поједине рударске басене и лежишта минералних сировина који су од изузетног значаја за свеобухватни развој Републике Србије.

Програми се доносе за период од најмање две до десет година.

Надлежни орган аутономне покрајине предлаже део програма на својој територији у складу са планом развоја аутономне покрајине и Републике Србије.

III. ГЕОЛОШКИ ЗАВОД СРБИЈЕ

Члан 14.

Геолошки завод Србије (у даљем тексту: Завод), обавља основна геолошка истраживања, у смислу чл. 17. и 18. овог закона и друга геолошка истраживања обухваћена годишњим програмом из члана 20. овог закона, као и послове примењених геолошких истраживања од важности за Републику Србију, на основу посебне одлуке коју доноси Влада на предлог Министарства.

Завод обавља и друге послове од интереса за Републику Србију, као што су: израда и штампање геолошких карата размере 1:25.000 и ситније размере; израда специјалистичких и тематских геолошких карата (металогенетских, односно минерагенетских, геомагнетских, гравиметријских, радиометријских, геохемијских, хидрогеолошких, инжењерскогеолошких, структурно-тектонских, сеизмичких, геоеколошких и других), укључујући и израду геолошких подлога за потребе просторног планирања; врши истраживања и мониторинг клизишта и израду геолошке карте хазарда и ризика за ниво размере 1:25.000 и ситније, послови регионалних геофизичких истраживања; лабораторијска испитивања из области минералогije, петрографије и седиментологије, као и палеонтолошка, хемијска, геомеханичка и друга испитивања.

Завод врши и послове реализације развојних, научно-истраживачких и међународних пројеката из области геологије, организовање осматрачке мреже за праћење режима подземних вода по посебним програмима, прикупљање, ажурирање и чување података и стручне документације од значаја за геолошки информациони систем Републике Србије, припрема пројектне задатке за локалне самоуправе за инжењерскогеолошка-геотехничка истраживања и санацију клизишта, као и друге послове у складу са законом.

Завод може да обавља и послове геолошких истраживања у иностранству на основу посебне одлуке коју доноси Влада на предлог Министарства.

Средства за рад Завода обезбеђују се из буџета Републике Србије и из других извора у складу са законом.

Надзор над радом Завода и извођењем геолошких истраживања из ст. 1. и 2. овог члана, као и стручну контролу изведених радова врши Министарство.

Члан 15.

Завод подноси Министарству, односно надлежном органу аутономне покрајине, за истраживања која се врше на територији аутономне покрајине, Извештај о реализацији геолошких пројеката према годишњем програму за протеклу годину, најкасније до краја јануара наредне године.

IV. ГЕОЛОШКА ИСТРАЖИВАЊА

1. Врсте геолошких истраживања

Члан 16.

Геолошка истраживања у смислу овог закона су основна и примењена.

Основна и примењена геолошка истраживања изводе се према пројекту геолошких истраживања, у складу са савременим научним достигнућима и технологијама, прописима, који се односе на ту врсту истраживања, као и прописима којима су утврђени захтеви у погледу безбедности и здравља на раду, заштите од пожара и експлозије и заштите животне средине и културних добара и добара која уживају претходну заштиту.

2. Основна геолошка истраживања

Члан 17.

Основним геолошким истраживањима, у смислу овог закона, сматрају се истраживања која се изводе у циљу: проучавања развоја, састава и грађе земљине коре; проналажења минералних ресурса, ресурса подземних вода и геотермалних ресурса и њихових иницијалних проучавања; вредновања укупних потенцијала геолошке средине као простора за потребе просторног и урбанистичког планирања и утврђивања подобности за изградњу објеката; утврђивања и елиминације штетних утицаја природних и техногених процеса на геолошку и животну средину.

Основна геолошка истраживања су послови од јавног интереса и финансирају се из буџета Републике Србије.

Члан 18.

Основна геолошка истраживања обухватају израду: основних, прегледних и специјалистичких геолошких карата размере 1:25.000 и ситније размере (а изузетно за подручја посебне намене и размере 1:10.000); студија потенцијалности геолошких средина у погледу присуства минералних и других геолошких ресурса; са пратећим тумачима; геолошких студија за потребе сагледавања потенцијалности геолошких средина у погледу присуства минералних и других геолошких ресурса, хидродинамичких и других особина геолошке средине ради коришћења и заштите подземних вода и геотермалних ресурса, подобности геолошке средине за потребе планирања, као и студија за

потребе заштите животне средине; очувања геодиверзитета и заштите објеката геонаслеђа и сл.

Основна геолошка истраживања се изводе за потребе просторног планирања и вредновања укупних геолошких потенцијала одређеног подручја, намене и подобности геолошке средине као простора за градњу објеката.

Израда геолошких карата из става 1. овог члана, припрема за штампање, пријем ауторских оригинала геолошких карата и тумача, врши се уз стручну помоћ радних група које образује министар.

Актом о образовању радних група из става 3. овог члана утврђују се задаци, обавезе и накнада за рад њених чланова.

Министар ближе прописује стручно-техничке основе за израду геолошких карата из става 1. овог члана.

Члан 19.

Основна геолошка истраживања изводи Завод према дугорочном програму развоја основних геолошких истраживања (у даљем тексту: Дугорочни програм) и годишњем програму основних геолошких истраживања (у даљем тексту: Годишњи програм).

Дугорочни програм обухвата стратешке приоритете и дугорочне циљеве извођења основних геолошких истраживања у функцији укупног економског и друштвеног развоја, а у складу са просторним планом Републике Србије, Стратегијом одрживог развоја, као и Стратегијом.

Надлежни орган аутономне покрајине предлаже део Дугорочног програма на својој територији, у складу са регионалним просторним планом аутономне покрајине, плановима и програмима одрживог коришћења природних ресурса и добара, као и Стратегијом.

Дугорочни програм доноси Влада на предлог Министарства за период од десет година.

Члан 20.

Годишњи програм обухвата циљеве, врсту и обим геолошких истражних радова, услове и динамику њиховог извођења, као и потребна финансијска и материјално-техничка средства и кадровске ресурсе за његову реализацију.

Годишњим програмом могу бити обухваћена и друга геолошка истраживања, ако је њихово извођење неопходно ради процене ризика и отклањања последица од геолошких хазарда (клизишта, одрона, поплава, земљотреса и др.), као и примењена геолошка истраживања минералних и других геолошких ресурса, као и друга, ако је извођење тих истраживања од интереса за Републику Србију.

Годишњи програм доноси Министарство у складу са дугорочним програмом до краја фебруара текуће године.

Надлежни орган аутономне покрајине предлаже део годишњег програма на својој територији, у складу са дугорочним програмом.

Министар прописује критеријуме и услове за извођење радова и обуставу радова у области основних геолошких истраживања.

3. Примењена геолошка истраживања

Члан 21.

Примењена геолошка истраживања, у смислу овог закона обухватају истраживања која се изводе ради утврђивања минералних ресурса и резерви и инжењерскогеолошких и хидрогеолошких услова њихове експлоатације, хидрогеолошка истраживања за потребе коришћења и заштите ресурса и резерви подземних вода и геотермалних ресурса, инжењерскогеолошка-геотехничка и хидрогеолошка истраживања, геолошке средине за потребе просторног и урбанистичког планирања, пројектовања и изградње грађевинских, рударских и других објеката заштите животне средине и природних добара и објеката геонаслеђа, санације и рекултивације терена, укључујући и подземна складишта гаса и других материја, издвајања повољних геолошких формација и структура као и исцрпљених лежишта минералних сировина за складиштење природног гаса и/или CO₂.

Примењена инжењерскогеолошка-геотехничка истраживања обавезно се врше за потребе просторног и урбанистичког планирања, пројектовања и изградње грађевинских, рударских и других објеката ради дефинисања инжењерскогеолошких -геотехничких услова изградње и/или санације, као и других карактеристика геолошке средине.

Примењена геолошка истраживања врше се и за потребе коришћења хидрогеотермалних или петрогеотермалних ресурса, односно коришћења унутрашње топлоте земљине коре.

Влада ће уредбом утврдити услове, критеријуме, поступак и начине издавања одобрења и друге посебне услове у вези са геолошким истраживањима, која се односе на издвајања повољних геолошких формација и структура, као и исцрпљених лежишта минералних сировина за складиштење CO₂.

4. Услови и начин извођења геолошких истраживања

Члан 22.

Извођење геолошких истраживања, израду пројеката геолошких истраживања, елабората о ресурсима и резервама минералних сировина, елабората о ресурсима и резервама подземних вода и геотермалним ресурсима, извештаја о резултатима геолошких истраживања, елабората о инжењерскогеолошким-геотехничким условима изградње и санације објеката и терена, извештаја о минералним ресурсима за добијање природних грађевинских материјала, извештаја о геотермалним ресурсима, као и извештаја (елабората) различитих специјалистичких испитивања, као и послове стручног надзора врши привредно друштво, односно друго правно лице и предузетник, које је уписано у регистар привредних субјеката или други регистар за обављање те делатности и које поседује лиценцу за обављање тих послова.

Послове извођења геолошких истраживања и израде извештаја о резултатима геолошких истраживања, извештаја о минералним ресурсима за добијање природних грађевинских материјала, елабората о инжењерскогеолошким - геотехничким условима изградње објеката и санације терена, извештаја о геотермалним ресурсима, као и извештаја (елабората) различитих специјалистичких испитивања, може обављати лице са стеченом високом школском спремом на студијама другог степена (мастер академске студије, мастер струковне студије, специјалистичке академске студије и

специјалистичке струковне студије) област геолошког инжењерства у оквиру образовно-научног поља: техничко-технолошке науке, са овлашћењем и лиценцом за обављање тих послова које има најмање три године радног искуства у обављању одговарајућих послова.

Послове главног пројектанта, одговорног пројектанта и одговорног руководиоца извођења геолошких истраживања, као и послове стручног надзора и техничке контроле пројеката геолошких истраживања, израду или оцену елабората о ресурсима и резервама минералних сировина, елабората о ресурсима и резервама подземних вода и елабората о геотермалним ресурсима може обављати лице са стеченом високом школском спремом на студијама другог степена (мастер академске студије, мастер струковне студије, специјалистичке академске студије и специјалистичке струковне студије) област геолошког инжењерства у оквиру образовно-научног поља: техничко-технолошке науке, са овлашћењем и лиценцом за обављање тих послова, које има најмање пет година радног искуства у обављању одговарајућих послова, а за компетентно лице најмање десет година радног искуства.

Учешће у извођењу мање сложених геолошких истражних радова и изради техничке документације за те радове, може обављати лице са средњим образовањем у подручју рада геологије, рударства и металургије, одговарајућег образовног профила, које има најмање три године радног искуства на одговарајућим пословима и овлашћење за обављање тих послова.

Геолошка истраживања могу да изводе и страна правна лица под условима и на начин прописан овим законом и законом којим се утврђују права страних лица у погледу коришћења добара од јавног интереса и у складу са законима којима је уређена област одбране и тајност података.

Члан 23.

Овлашћење за обављање послова из члана 22. ст. 1. и 2. овог закона стиче се полагањем стручног испита.

Стручни испит из става 1. овог члана, полаже се пред комисијом коју образује Министар, односно надлежни орган аутономне покрајине за кандидате са територије аутономне покрајине.

Министар ближе прописује услове, програм и начин полагања стручног испита из става 1. овог члана.

Послови из ст. 1. и 2. овог члана врше се као поверени.

5. Извођење геолошких истраживања

Члан 24.

Геолошка истраживања се изводе према пројекту геолошких истраживања који нарочито садржи:

- 1) документа о испуњености услова из члана 22. овог закона;
- 2) текстуални део;
- 3) графичке прилоге.

Министар ближе прописује услове, критеријуме и садржај пројеката за све врсте геолошких истраживања, као и пројеката и извештаја који се односе на истраживања минералних ресурса за добијање природних грађевинских материјала и истраживања хидрогеотермалних и петрогеотермалних ресурса.

Подаци о личности у пројектима и извештајима из става 2. овог члана садрже име и презиме личности.

Члан 25.

Пројекат геолошких истраживања, као и измене и допуне истог пројекта, подлеже техничкој контроли.

Техничка контрола из става 1. овог члана обухвата контролу примене савремених достигнућа и метода геолошке науке и технике и усклађености пројекта са: законом и другим прописима из области геологије и рударства, условима надлежних завода за заштиту природе и заштиту културног наслеђа, усклађеношћу пројекта са важећим техничким прописима, као и одговарајућим мерама безбедности и здравља на раду, мере заштите од пожара, сигурности људи и објеката и заштите животне средине.

За квалитет вршења техничке контроле пројекта геолошких истраживања одговоран је привредни субјект који је извршио техничку контролу. Привредно друштво, односно друго правно лице или предузетник које обавља послове израде техничке документације, мора бити осигурано од одговорности за штету коју може причинити другој страни, односно трећем лицу.

Техничку контролу из става 1. овог члана може вршити привредно друштво и предузетник, односно друго правно лице које испуњава услове из члана 22. овог закона.

Министар ближе прописује услове и начин вршења техничке контроле пројекат геолошких истраживања.

Члан 26.

Техничку контролу пројекта геолошких истраживања не може вршити, односно у вршењу контроле не може да учествује:

- 1) привредно друштво, односно друго правно лице и предузетник, које је израдило тај пројекат или које је носилац истраживања;
- 2) лице запослено у привредном друштву, односно другом правном лицу и предузетнику, које је израдило пројекат геолошких истраживања или је учествовало у изради тог пројекта;
- 3) лице запослено код носиоца истраживања;
- 4) лице запослено у Министарству, надлежном органу аутономне покрајине и јединици локалне самоуправе.

Члан 27.

У току извођења геолошких истраживања, носилац истраживања је дужан да обезбеди стручни надзор над извођењем геолошких истраживања.

Стручни надзор из става 1. овог члана обухвата: контролу да ли се истражни радови изводе према пројекту геолошких истраживања и остварује пројектована динамика реализације истраживања; проверу квалитета извођења истражних радова и примену прописа из области геолошких истраживања и техничких прописа; контролу примене мера безбедности и здравља на раду, мера заштите од пожара и заштите животне средине.

Носилац истраживања може да врши непосредно стручни надзор над извођењем геолошких истраживања или да вршење истог повери другом правном лицу.

Лице које врши стручни надзор дужно је да благовремено извести носиоца истраживања о свим пропустима и недостацима које утврди у току вршења стручног надзора

Носилац истраживања је дужан да један примерак извештаја о стручном надзору који садржи податке о: извођачу геолошких истраживања, врсти и обиму извршених истражних радова и датуму њиховог извођења, као и друге податке о запажању стручног надзора, достави уз годишњи извештај из члана 29. став 1. овог закона и уз завршни извештај о резултатима геолошких истраживања из члана 28. став 1. овог закона.

Члан 28.

По завршетку пројектом предвиђених геолошких истраживања минералних сировина, подземних вода и геотермалних ресурса израђује се завршни извештај о резултатима геолошких истраживања (у даљем тексту: Завршни извештај).

После извршених инжењерскогеолошких-геотехничких истраживања из члана 30. став 2. овог закона израђује се елаборат о инжењерскогеолошким - геотехничким условима изградње објеката.

Носилац истраживања дужан је да један примерак завршног извештаја из става 1. и елабората из става 2. овог члана, као и извештаја из члана 31. став 7. овог закона, достави органу који је издао одобрење за истраживање у писаној форми и у електронском pdf формату, на језику у службеној употреби у Републици Србији, најкасније 30 дана од дана истека одобреног истражног рока, а у случају продужења истражног рока у смислу члана 35. овог закона, најкасније до краја претходно одобреног истражног рока.

Министар ближе прописује садржај завршног извештаја из става 1. овог члана, као и елабората из става 2. овог члана, као и годишњег извештаја о резултатима геолошких истраживања из члана 29. став 1. овог закона.

Члан 29.

У случају вишегодишњих истраживања, носилац истраживања дужан је да по истеку истражног периода од годину дана, као и у случају одустајања од истраживања, у роковима утврђеним решењем за истраживање, достави органу који је издао одобрење, Годишњи извештај о резултатима геолошких истраживања у писаној форми и у електронском pdf формату, на језику у службеној употреби у Републици Србији (у даљем тексту: Годишњи извештај).

Завршни извештај и елаборат из члана 28. ст. 1. и 2. овог закона, као и Годишњи извештај из става 1. овог члана, имају карактер архивске грађе и чувају се трајно, у складу са законом.

6. Одобрење за примењена геолошка истраживања

Члан 30.

Примењена геолошка истраживања минералних и других геолошких ресурса, изводе се на основу решења о одобрењу за геолошка истраживања које издаје Министарство, по захтеву привредног друштва, односно другог правног лица и предузетника.

Примењена инжењерскогеолошка-геотехничка истраживања за потребе изградње инфраструктурних објеката (високих брана, хидроелектрана, термоелектрана, регионалних путних и железничких саобраћајница, нафтовода, гасовода, аеродрома, као и др.) од стратешког значаја за Републику Србију, као

и инжењерскогеолошка-геотехничка истраживања за потребе изградње и санације објекта рударске инфраструктуре, врше се на основу решења о одобрењу геолошких истраживања које издаје Министарство, по захтеву привредног друштва, односно другог правног лица.

У случају када се инжењерскогеолошка-геотехничка истраживања за потребе изградње и санације објекта рударске инфраструктуре врше на територији аутономне покрајине, одобрење издаје надлежни орган аутономне покрајине, решењем против кога се може изјавити жалба министру.

У рејонима уз објекте од посебног значаја за одбрану, премер и истраживања земљишта (геодетска, геофизичка, геолошка, хидролошка и др.) могу вршити правна лица која за то добију одобрење надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење Министарства одбране у погледу мера заштите тајних података.

Решење Министарства из ст. 1. и 2. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

За примењена геолошка истраживања минералних и других геолошких ресурса из става 1. овог члана која се изводе на територији аутономне покрајине, одобрење издаје надлежни орган аутономне покрајине, решењем против кога се може изјавити жалба министру.

Надлежни орган аутономне покрајине дужан је да Министарству достави један примерак издатог решења и извештај о одобреним истраживањима за претходну годину, најкасније до 31. јануара наредне године.

Послови из ст. 3. и 6. овог члана врше се као поверени.

Члан 31.

Геолошка истраживања минералних ресурса за добијање природних грађевинских материјала врше се на основу решења о одобрењу за истраживање које издаје Министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине ако се истраживања изводе на територији аутономне покрајине, издатом по захтеву предузетника.

Захтев за издавање одобрења из става 1. овог члана садржи податке о: предузетнику који је подносилац захтева, врсти и циљу истраживања, локалитету истраживања, односно координатама и катастарском броју парцеле на којој се планира извођење истраживања.

Уз захтев из става 2. овог члана, подноси се доказ о плаћеној републичкој, односно покрајинској административној такси када се истраживање врши на територији покрајине.

Уколико надлежни орган поводом захтева из става 1. овог члана, на основу увида у катастар истражних простора и катастар експлоатационих поља утврди да је истражни простор слободан, о истом обавештава подносиоца захтева, који је дужан је да у року од 30 дана од дана добијања одговора о увиду у катастар, надлежном органу достави:

- 1) извод из регистра привредних субјеката о регистрацији предузетника-подносиоца захтева;
- 2) геодетски план у размери 1:1.000 или прегледну топографску карту у одговарајућој размери са уцртаном границом и координатама истражног простора, као и број катастарске парцеле на којој се планира истраживање;
- 3) пројекат геолошких истраживања, у два примерка;

- 4) извештај и потврду о извршеној техничкој контроли пројекта;
- 5) доказ о праву својине на земљишту или службености на земљишту на коме се планира извођење истраживања;
- 6) доказ о плаћеној републичкој, односно покрајинској административној такси када се истраживање врши на територији покрајине.

Надлежни орган ће одбити захтев за истраживање из става 1. овог члана ако истражни простор није слободан, ако уз захтев нису поднета сва потребна документа из става 4. овог члана или ако на основу увида у службену евиденцију заштићених природних добара утврди да постоје ограничења за извођење истраживања у односу на заштиту: предела изузетних природних одлика, изворишта подземних вода за јавно снабдевање, ендемских биљних и животињских врста, објеката културног наслеђа или геонаслеђа, верских објеката и сл.

Дужина истражног рока утврђена решењем из става 1. овог члана износи годину дана и не може се продужити.

По завршетку пројектом предвиђених геолошких истраживања из става 1. овог члана израђује се извештај о минералним ресурсима за добијање природних грађевинских материјала.

Решење из ст. 1. и 5. овог члана које издаје Министарство је коначно и против њега се може покренути управни спор, а против решења које издаје надлежни орган аутономне покрајине може се изјавити жалба министру.

Надлежни орган аутономне покрајине дужан је да Министарству достави један примерак издатог решења и извештај о одобреним истраживањима за протеклу календарску годину, најкасније до 31. јануара наредне године.

Послови из става 1. овог члана који се односе на аутономну покрајину врше се као поверени.

Члан 32.

Праћење и контролу инжењерскогеолошких-геотехничких истраживања из члана 21. став 1. овог закона, која се изводе ради дефинисања инжењерскогеолошких-геотехничких услова изградње и/или санације, као и других карактеристика геолошке средине за потребе просторног и урбанистичког планирања, изградње грађевинских објеката, заштите природних и културних добара и објеката геонаслеђа, санације и рекултивације терена врши јединица локалне самоуправе.

Привредно друштво, односно друго правно лице и предузетник који врши истраживања из става 1. овог члана дужно је да почетак истраживања пријави надлежном органу локалне самоуправе за послове урбанизма и надлежном заводу за заштиту споменика културе и достави основне податке о врсти, циљу и динамици истраживања, називу локалитета, као и извођачу истраживања.

Уз пријаву из става 2. овог члана, доставља се:

- 1) геодетски план у размери 1:1000 (или одговарајућој размери) са јасно назначеном границом и бројевима катастарских парцела на којим се планира истраживање;
- 2) пројекат инжењерскогеолошких-геотехничких истраживања, урађен од стране правног лица које испуњава услове из члана 22. овог закона;
- 3) фотокопија о уплати општинске административне таксе.

Резултати извршених истраживања из става 1. овог члана приказују се у елаборату о инжењерскогеолошким-геотехничким условима изградње објеката.

Елаборат из става 4. овог члана подлеже техничкој контроли-ревизији коју врши правно лице са одговарајућом лиценцом у складу са овим законом.

Корисник истраживања дужан је да један примерак елабората из става 4. овог члана достави надлежном органу локалне самоуправе за послове урбанизма у писаној форми и у електронском pdf формату, на језику у службеној употреби у Републици Србији најкасније 30 дана након извршених истраживања.

Надлежни орган јединице локалне самоуправе, дужан је да води катастар и евиденцију пријава о извршеним истраживањима из става 1. овог члана, да трајно чува елаборате из става 4. овог члана и да Министарству, односно надлежном органу аутономне покрајине ако се истраживања изводе на територији аутономне покрајине достави извештај о поднетим пријавама и извршеној контроли за протеклу календарску годину, најкасније до 31. јануара наредне године.

Подаци о личности у извештајима из става 7. овог члана садрже: име и презиме физичког лица.

Послови из ст. 1. и 7. овог члана врше се као поверени.

Члан 33.

Праћење и контролу геолошких истраживања геотермалних ресурса за потребе снабдевања топлотном енергијом породичног домаћинства физичког лица, врши јединица локалне самоуправе.

Физичко лице који врши истраживања из става 1. овог члана дужно је да почетак истраживања пријави надлежном органу локалне самоуправе за послове урбанизма и достави основне податке о начину, циљу и динамици истраживања, називу локалитета, као и извођачу истраживања.

Уз пријаву из става 2. овог члана, доставља се:

- 1) оверена фотокопија личне карте физичког лица;
- 2) геодетски план у размери 1:1000 (или одговарајућој размери) са границом и бројем катастарске парцеле и назначеном микролокацијом истражне сонде;
- 3) пројекат истраживања петрогеотермалних ресурса, урађен од стране стручног лица геолошке струке које испуњава услове из члана 22. овог закона;
- 4) фотокопију о уплати општинске административне таксе.

Након извршених истраживања из става 1. овог члана израђује се извештај о истраженим петрогеотермалним ресурсима, на основу кога се може одобрити коришћење петрогеотермалних ресурса за потребе снабдевања геотермалном енергијом породичног домаћинства физичког лица, сходно члану 64. овог закона.

Корисник истраживања дужан је да један примерак извештаја из става 4. овог члана достави надлежном органу за послове урбанизма у писаној форми и у електронском pdf формату, на језику у службеној употреби у Републици Србији, најкасније 30 дана након извршених истраживања.

Надлежни орган јединице локалне самоуправе, дужан је да води катастар и евиденцију пријава о извршеним истраживањима из става 1. овог члана и трајно чува извештаје из става 4. овог члана и да Министарству,

односно надлежном органу аутономне покрајине ако се истраживања изводе на територији аутономне покрајине достави извештај о поднетим пријавама и извршеној контроли за претходну календарску годину, најкасније до 31. јануара наредне године.

Подаци о личности у извештајима из става 6. овог члана садрже име и презиме физичког лица које је поднело пријаву.

Послови из ст. 1. и 6. овог члана врше се као поверени.

Члан 34.

Захтев за издавање одобрења из члана 30. ст. 1. и 2. овог закона садржи податке о: привредном друштву, односно другом правном лицу или предузетнику које је подносилац захтева, врсти геолошких истраживања и величини истражног простора, као и времену трајања истраживања, сходно члану 41. овог закона.

Уз захтев из става 1. овог члана, подноси се доказ о плаћеној републичкој, односно покрајинској административној такси када се истраживање врши на територији покрајине.

Уколико надлежни орган поводом захтева из става 1. овог члана, на основу увида у катастар истражних простора и катастар експлоатационих простора и поља утврди да је истражни простор слободан и ако у случају из члана 42. овог закона процени да постоје геолошки и други услови за несметано вршење истраживања, о истом обавештава подносиоца захтева, који је дужан је да у року од 90 дана од дана добијања одговора, надлежном органу достави:

- 1) извод из регистра привредних субјеката о регистрацији подносиоца захтева;
- 2) топографску карту у размери 1:25.000 или ситнијој размери, са уцртаном границом и координатама истражног простора;
- 3) пројекат геолошких истраживања, у два примерка;
- 4) извештај и потврду о извршеној техничкој контроли пројекта;
- 5) доказ о плаћеној републичкој, односно покрајинској административној такси када се истраживање врши на територији покрајине за издавање одобрења;
- 6) доказ о праву коришћења података и резултата истраживања који су резултат геолошких истраживања другог привредног субјекта или су резултат основних и примењених геолошких истраживања, ако су коришћени приликом израде пројекта.

Подносилац захтева из става 1. овог члана дужан је да пре израде пројекта геолошких истраживања прибави акт о условима за израду пројекта и извођење планираних геолошких истраживања, издат од стране надлежног завода за заштиту природе и надлежног завода за заштиту културног наслеђа или другог надлежног органа.

Акта о условима надлежних органа из става 4. овог члана чине саставни део пројекта геолошких истраживања.

Ако је пројектом из става 3. тачка 3) овог члана предвиђено извођење рударских истражних радова на истраживању у циљу узимања минералних сировина за технолошка испитивања, подноси се посебан захтев за издавање одобрења за извођење радова по рударском пројекту из члана 93. став 1. овог

закона, осим у случају када се дозвољена количина минералне сировине, сходно члану 45. став 1. овог закона може узети из истражне бушотине, истражног раскопа и природног рудног изданка, а у складу са пројектом и стањем изведених геолошких истраживања.

Ако се ради о истраживању или пробном раду истражне бушотине нафте и природног гаса, уз пројекат из члана 94. став 1. тачка 2) овог закона, подноси се пријава за извођење радова по том пројекту, у складу са чланом 106. овог закона.

У случају да се ради о пробном раду истражне бушотине нафте и природног гаса из става 7. овог члана у рударском пројекту обавезно треба навести време/дужину трајања истог пробног рада, сходно члану 45. став 3. овог закона, као и детаљно описати начин њиховог складиштења.

Члан 35.

Надлежни орган одбиће решењем захтев за издавање одобрења из члана 34. став 1. и члана 39. став 2. овог закона у случају:

1) ако је покренут поступак поводом захтева за истраживање на истом истражном простору од стране другог правног лица;

2) ако уз захтев није достављена комплетна документација из члана 34. став 4, односно из члана 39. став 2. овог закона;

3) ако је простор за који се тражи одобрење за истраживање већ издат другом лицу за: истраживање, задржавање права на истражни простор; експлоатационо поље или експлоатацију истог минералног или истог геолошког ресурса;

4) ако подносилац захтева има дуговања у смислу члана 7. овог закона;

5) ако утврди да поднета документа садрже нетачне податке.

У случају из тач. 3) - 5) става 1. овог члана надлежни орган ће претходно затражити да подносилац захтева изврши исправку или допуну захтева у року од 30 дана од дана пријема обавештења.

Решење из става 1. овог члана које издаје Министарство, је коначно и против њега се може покренути управни спор.

На решење из става 1. овог члана које је донео надлежни орган аутономне покрајине, жалба се подноси министру.

Члан 36.

Ако су захтев за издавање одобрења у складу са одредбама члана 34. став 1. овог закона за истраживање истог минералног или другог геолошког ресурса на истом истражном простору поднела два или више правних лица, односно предузетника, приоритет у добијању одобрења има правно лице, односно предузетник, који је први поднео захтев за истраживање, сходно одредбама члана 34. овог закона.

Члан 37.

Решење о одобрењу за примењена геолошка истраживања садржи податке о:

1) називу носиоца истраживања са адресом његовог седишта;

2) предмету и врсти истраживања;

- 3) површини и координатама преломних тачака истражног простора;
- 4) називу пројекта геолошких истраживања;
- 5) дужини истражног рока у складу са захтевом носиоца истраживања;
- 6) минималном обиму радова који се мора реализовати;
- 7) року у коме се мора отпочети са истраживањем;
- 8) највећој количини минералне сировине, осим нафте и природних гасова, која се може узети у циљу испитивања квалитета и њених технолошких својстава;
- 9) начину и року у којем је носилац истраживања дужан да обавештава орган који је издао одобрење за истраживање о току и резултатима истраживања;
- 10) условима под којима се одобрење може укинути.
- 11) року у коме је носилац истраживања обавезан да плати накнаду за геолошка истраживања.

Члан 38.

Одобрењем за извођење примењених геолошких истраживања минералних сировина одређује се истражни рок у складу са захтевом носиоца истраживања у трајању до три године, уз могућност продужења истражног рока два пута у континуитету, при чему дужина првог истражног рока може бити до три године, а другог до две године, осим за истраживања из става 4. овог члана, с тим да истражни рок почиње да тече од дана уручења решења о одобрењу носиоцу истраживања.

У случају када носилац истраживања минералних сировина из става 1. овог члана у другом продуженом истражном року ради елаборат о резервама и ресурсима минералне сировине и у истом елаборату услед недостатка података прикаже само минералне ресурсе, потврда о минералним ресурсима чини основ за добијање одобрења за додатно продужење истражног рока на још две године у циљу прикупљања неопходних података ради утврђивања и класификације рудних резерви, односно превођења минералних ресурса у рудне резерве.

Одобрењем за истраживање подземних вода и геотермалних ресурса одређује се истражни рок у дужини до две године, уз могућност продужења истражног рока два пута у континуитету, при чему дужина сваког од продужених истражних рокова може бити до годину дана.

Одобрењем за истраживање неметаличних минералних сировина за добијање грађевинских материјала који се користе као: техничко-грађевински камен; архитектонско-грађевински (укусни) камен; сировине за производњу опекарских, керамичких и ватросталних материјала; за производњу цемента и креча и као песак и шљунак у индустрији и грађевинарству, одређује се истражни рок у дужини до две године, уз могућност продужења истражног рока једном до годину дана.

Члан 39.

Захтев за продужење истражног рока из члана 38. овог закона подноси се најкасније 30 дана пре истека истражног рока одређеног одобрењем за истраживање, под условом да је извршено најмање 75% од пројектом планираног обима и динамике истражних радова, у складу са чланом 44. став 1. овог закона.

Уз захтев из става 1. овог члана, подноси се:

- 1) топографска карта у размери 1:25.000 или одговарајућој размери, са уцртаном границом и координатама истражног простора за наставак истраживања;
- 2) пројекат геолошких истраживања, у два примерка;
- 3) извештај и потврда о извршеној техничкој контроли пројекта;
- 4) завршни извештај, а у случају истраживања из члана 30. став 2. овог закона елаборат о инжењерскогеолошким - геотехничким условима изградње објеката;
- 5) доказ о плаћеној републичкој, односно покрајинској административној такси ако се истраживање врши на територији покрајине.

Површина истражног простора за продужење истражног рока одређена је пројектом геолошких истраживања из става 2. тачка 2) овог члана и може остати иста или бити смањена, у односу на површину одређену одобрењем за истраживање, а у складу са захтевом носиоца истраживања.

Ако је пројектом из става 2. тачка 2) овог члана предвиђено извођење рударских истражних радова и/или узимање пробе за технолошка испитивања, уз захтев за продужење истражног рока подноси се рударски пројекат из члана 93. став 1, а у случају истраживања нафте и природног гаса, рударски пројекат из члана 94. став 1. тачка 2) овог закона.

Пројекат из става 2. тачка 2) овог члана, као и измене и допуне (у даљем тексту: анекс пројекта) пројекта из члана 44. став 3. овог закона раде се у складу са издатим условима надлежних завода за заштиту природе и заштиту културног наслеђа по којима је урађен основни пројекат, осим у случају из става 5. овог члана када се пројектом, односно анексом пројекта планирају рударски истражни радови из члана 93. став 1. или члана 94. став 1. тачка 2) овог закона, када је потребно претходно прибавити услове надлежног завода за заштиту природе.

Продужење истражног рока одобрава се решењем које доноси Министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине.

Решење из става 6. овог члана које издаје Министарство је коначно и против њега се може покренути управни спор, а на решење које је донео надлежни орган аутономне покрајине, жалба се подноси министру.

Члан 40.

Носилац истраживања минералних и других геолошких ресурса може поднети захтев за задржавање права на истражни простор у циљу припреме документације за одобрење за експлоатацију, односно одобрење за експлоатационо поље, најкасније 30 дана пре истека истражног рока одређеног решењем којим су одобрена истраживања.

Уз захтев из става 1. овог члана подноси се:

- 1) програм активности које носилац одобрења за истраживање планира да изведе у периоду за који тражи задржавање права на истражни простор, сходно ставу 5. овог члана;
- 2) прегледна ситуациона карта у одговарајућој размери са уцртаном границом и координатама поља за који се тражи задржавање права на истражни простор;

3) доказ о плаћеној накнади по основу претходно одобрених истраживања;

4) доказ о плаћеној републичкој, односно покрајинској административној такси ако се истраживање врши на територији покрајине.

Прегледна ситуациона карта из става 2. овог члана садржи податке о позицији изведених истражних радова, контурама утврђених ресурса и резерви минералне сировине ако су евидентирани од стране надлежног државног органа, јавним саобраћајницама и другим објектима који могу бити од утицаја на будућу експлоатацију, као што су: трафо-станице, далеководи, гасоводи, изворишта вода и објекти водоснабдевања, објекти геонаслеђа, верски објекти и сл.

Захтев из става 1. овог члана одобрава се решењем које доноси министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине при чему се рок за задржавање права на истражни простор одређује у дужини до две године и не може се продужити, а у случају минералних сировина од стратешког значаја у смислу члана 4. овог закона, може да износи до три године и не може се продужити.

У року одређеном решењем из става 4. овог члана, могу се:

1) вршити сва потребна студијска изучавања, као и економске анализе;

2) прикупљати подаци на већ постављеној осматрачкој мрежи за праћење хидродинамичког режима подземних вода, као и информација о такозваном „нултом” стању животне средине (о саставу/квалитету вода, ваздуха, тла);

3) урадити и/или оверити елаборат о резервама и ресурсима, уколико исти није урађен у претходном периоду.

Министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине укинуће решење којим је одобрено задржавање права на истражни простор у случају да се не плати накнада за задржавање права на истражни простор за текућу годину и/или ако се утврди да се носилац одобрења не придржава одобреног програма из става 2. тачка 1. овог члана.

Решења из ст. 4. и 6. овог члана које издаје Министарство је коначно и против њега се може покренути управни спор.

На решења из ст. 4. и 6. овог члана које је донео надлежни орган аутономне покрајине жалба се подноси министру.

Решење за задржавање права на истражни простор из става 4. овог члана престаје да важи са даном подношења захтева за одобрење за експлоатационо поље.

Члан 41.

Површина истражног простора за извођење примењених геолошких истраживања минералних и других геолошких ресурса може да износи највише до 100 km², осим за:

1) истраживање нафте и природног гаса, када износи највише до 5.000 km²;

2) истраживање подземних вода и геотермалних ресурса када износи највише до 10 km²;

3) истраживање неметаличних минералних сировина за добијање грађевинских и индустријских материјала када износи највише до 2 km².

Члан 42.

У оквиру истог истражног простора на којем су одобрена примењена геолошка истраживања неког минералног или геолошког ресурса, могу се одобрити примењена истраживања другог минералног или геолошког ресурса, само уколико постоје геолошки и други услови за несметано вршење тих истраживања.

Процена о постојању услова за несметано вршење истраживања из става 1. овог члана доноси се на основу: врсте истраживаног и другог минералног или геолошког ресурса за који је поднет захтев; геолошке грађе, односно геолошко-металогенетских (минерагенетских) карактеристика терена у коме се очекује појављивање другог минералног или геолошког ресурса у односу на геолошку формацију у којој се истражује минерални или други геолошки ресурс, при чему је надлежни орган дужан да пре доношења коначне одлуке о поднетом захтеву, прибави сагласност од носиоца одобрења за истраживање.

У случају одобрених примењених геолошких истраживања нафте и гаса и подземних вода за водоснабдевање прибавља се само мишљење носиоца истраживања.

Члан 43.

Почетак радова на геолошким истраживањима, носилац истраживања је дужан да пријави 15 дана пре почетка извођења пројектованих истражних радова надлежном органу јединице локалне самоуправе на чијој територији се налази истражни простор, органу који је издао решење о одобрењу за истраживање и геолошкој и/или рударској инспекцији, а ако се радови изводе на подручју из члана 6. овог закона и организацији, односно органу који управља тим подручјем или служби за заштиту културног наслеђа.

Пријава почетка радова на геолошким истраживањима садржи податке о: носиоцу истраживања, броју решења и датуму његовог издавања, броју истражног простора, као и податке о извођачу геолошких истраживања и вршиоцу стручног надзора, а у случају пробног рада истражних бушотина нафте и природног гаса из члана 45. став 3. овог закона датум почетка и краја пробног рада истражне бушотине, сходно рударском пројекту из члана 94. став 1. тачка 2) овог закона.

Члан 44.

Најмања количина пројектованог обима геолошких и рударских истражних радова који се морају извести у одобреном истражном року износи 75% од пројектом планираног обима истражних радова.

У случају вишегодишњих истраживања минералних и других геолошких ресурса, врста и обим пројектованих истражних радова, као и динамика извођења истих, даје се за цео истражни период, као и посебно за сваку истражну годину.

Уколико у пројекту геолошких истраживања није приказана врста, обим и динамика извођења истражних радова посебно за сваку истражну годину или када се у току истраживања укаже потреба да се промени врста и обим пројектом планираних радова за више од 25 %, носилац истраживања дужан је да уради измену и допуну пројекта са приказом новопројектованих радова и исти доставити надлежном органу који је издао одобрење за истраживање, најкасније пре почетка извођења радова према анексу пројекта.

Анексом пројекта из става 3. овог члана, у случају да се ради за последњу годину одобреног истражног рока, не може се смањивати укупна вредност инвестиционих средстава за истраживање, одређених пројектом геолошких истраживања.

Члан 45.

Дозвољене количине минералне сировине које се могу узети за технолошка испитивања у току извођења одобрених геолошких истраживања ради утврђивања технолошких својстава и доказивања резерви минералне сировине, у складу са пројектом геолошких истраживања и рударским пројектом из члана 93. став 1. овог закона одређују се у износима, и то:

1) песак и шљунак (као грађевински материјал)	10 m ³
2) кварцни песак (за стакларску и др. индустрију)	10 m ³
3) опекарске, керамичке и ватросталне глине	20 m ³
4) архитектонско-грађевински камен	20 m ³
5) техничко-грађевински камен	50 m ³
6) лапорац, лапоровити кречњак, гипс и све врте туфова за производњу цемента и креча	500 m ³
7) фосфати, магнезити и др. неметаличне минералне сировине	500 t
8) угаљ и уљни глинци (уљни шкриљци, односно шејлови)	500 t
9) металичне минералне сировине (по једном технолошком типу)	2000 t
10) руде бора и литијум (борати)	2000 t.

Минерална сировина за формирање технолошких проба може се узети из више истражних радова, односно из различитих делова рудног тела/лежишта, при чему се не могу прекорачити укупно дозвољене количине за технолошка испитивања из става 1. овог члана.

У случају истраживања нафте и природног гаса, дозвољено је узимање нафте и природног гаса путем рада истражне бушотине у трајању најдуже до годину дана ради испитивања производно - техничких карактеристика откривених лежишта нафте и природног гаса и дефинисања параметара њихове могуће експлоатације.

Носилац истраживања дужан је да добијене количине нафте и природног гаса добијене пробним радом из става 3. овог члана верно прикаже у годишњем извештају за претходну истражну годину у којој је вршен пробни рад истражне бушотине, као и у елаборату о ресурсима и резервама.

Количине нафте и природног гаса добијене пробним радом истражних бушотина подлежу плаћању накнаде из члана 159. став 2. тачка 2) овог закона.

Члан 46.

Геолошка истраживања минералних и других геолошких ресурса у оквиру одобреног експлоатационог поља, изводе се без одобрења за истраживање.

Носилац експлоатације је дужан да почетак радова на истраживању пријави надлежном органу који је издао одобрење за експлоатацију.

Геолошка истраживања из става 1. овог члана врше се на начин утврђен овим законом и другим прописима из области геологије и рударства.

Члан 47.

Надлежни орган ће укинути решење о одобрењу за истраживање пре истека одређеног истражног рока у случајевима ако се:

- 1) са геолошким истраживањима не отпочне у року који је утврђен одобрењем за истраживање;
- 2) истраживања не изводе у складу са пројектом геолошког истраживања;
- 3) не обезбеди стручни надзор над извођењем геолошких истраживања;
- 4) истраживања изводе ван одобреног истражног простора;
- 5) не доставља годишњи извештај за претходну истражну годину;
- 6) под видом истраживања врши експлоатација минералних сировина, подземних вода и геотермалних ресурса;
- 7) не врати у првобитно стање земљиште на којем се изводе истражни радови;
- 8) не спроводе прописане мере безбедности и здравља на раду, потребне мере обезбеђења имовине, здравља људи и заштите животне средине и заштите културних добара и добара која уживају претходну заштиту;
- 9) не плати накнада за примењена геолошка истраживања за текућу годину, као и накнаду за нафту и природни гас, добијену пробним радом истражних бушотина у претходној истражној години;
- 10) накнадно утврди да приложена документација на основу које је издато одобрење садржи нетачне, односно неистините податке.

Решење о одобрењу за истраживање престаје да важи:

- 1) на захтев носиоца истраживања;
- 2) обуставом вршења истраживања, на основу записника геолошког инспектора;
- 3) истеком истражног рока.

У случајевима из ст. 1. и 2. овог члана носилац истраживања дужан је да изврши санацију простора на којем је вршио истраживање и да у случају извођења истражних подземних рударских радова на основу пројекта из члана 93. став 1. овог закона спроведе мере за одржавање подземних просторија, објеката и инсталација по завршетку истражних радова.

Решење из ст. 1. и 2. овог члана које издаје Министарство је коначно и против њега се може покренути управни спор.

На решење из ст. 1. и 2. овог члана које је донео надлежни орган аутономне покрајине, жалба се подноси министру.

У случају из тач. 2) - 10) става 1. овог члана надлежни орган ће претходно затражити да носилац истраживања отклони утврђену неправилност у року одређеном од стране надлежног органа.

Члан 48.

Орган који је издао одобрење за истраживање води евиденцију о одобреним истраживањима и катастар одобрених истражних простора.

У катастар одобрених истражних простора уносе се подаци о носиоцу истраживања, предмету геолошких истраживања, истражном простору и року трајања истраживања.

Заинтересована лица имају право увида у катастар одобрених истражних простора.

Члан 49.

Право коришћења и располагања резултатима примењених геолошких истраживања и документима који садрже резултате геолошких истраживања има носилац истраживања.

Три године након престанка примењених геолошких истраживања, Република Србија може користити резултате истих истраживања, на начин којим не угрожава интерес власника података, уважавајући прописе којима се уређује заштита података, и то само у случају: одбране земље и подизања нивоа опште безбедности становништва, санирања последица од геолошких хазарда (земљотреса, поплава, клизишта, одрона и др.), израде стратешких студијских истраживања за потребе утврђивања и вредновања укупних минералних потенцијала геолошке средине или других геолошких ресурса, као и потребе просторног планирања и других дугорочних стратешких докумената од општег интереса.

Рударски објекти настали у процесу геолошких истраживања који нису укњижени као својина носиоца истраживања, не сматрају се резултатима истраживања из става 1. овог члана и по завршетку истраживања постају својина Републике Србије и могу их користити носилац одобрења за истраживање или носилац одобрења за експлоатацију, на чијем истражном или експлоатационом пољу се исти објекти налазе.

Носилац истраживања који користи податке и резултате истраживања који су резултат геолошких истраживања другог привредног субјекта или су резултат основних и примењених геолошких истраживања која су финансирана из буџета Републике Србије, обавезан је да достави доказ о праву коришћења тих података при изради пројекта геолошких истраживања, извештаја и елабората о резултатима истих истраживања и/или елабората о ресурсима и резервама.

У случају када резултати геолошких истраживања и документи из става 1. овог члана садрже податке који се сматрају тајним подацима у складу са важећим прописима којима се утврђује заштита тајних података, носилац истраживања такве податке може уступити трећим лицима само на начин и под условима утврђеним тим прописима.

7. Обавезе носиоца истраживања

Члан 50.

Носилац истраживања дужан је да:

1) обезбеди потребна финансијска средства за извођење одобрених геолошких истраживања и предузме све друге неопходне мере и активности и приступи извођењу истраживања у складу са одобреним пројектом;

2) прибави доказ о праву коришћења, закупа, сагласности власника, односно службености на земљишту, као и о условима за предузимање мера техничке заштите од надлежне установе за заштиту споменика културе, на којем планира да изведе пројектоване истражне радове (истражне бушотине,

раскопе, истражне етаже, истражне рударске радове и др.), пре почетка извођења истих радова;

3) врсту и обим истражних радова изведе према пројекту геолошких истраживања, уз највеће могуће одступање у погледу одобреног обима и врсте радова до 25%;

4) пријави почетак радова на истраживању;

5) обезбеди стручни надзор над извођењем геолошких истраживања;

6) плаћа накнаду за одобрена геолошка истраживања, као и накнаду за извађену количину нафте и природног гаса, у случају одобреног пробног рада истражних бушотина;

7) доставља годишњи извештај и завршни извештај о резултатима истраживања, континуирано током истраживања на службеном језику Републике Србије;

8) спроводи прописане мере безбедности и здравља на раду, потребне мере обезбеђења имовине, здравља људи и заштите животне средине;

9) врати у првобитно стање земљиште на којем се изводе истражни радови;

10) евидентира и друге минералне сировине и геолошке ресурсе, уколико се пронађу у оквиру одобреног истражног простора и да о томе обавести орган који је издао одобрење за извођење геолошких истраживања;

11) у току трајања истраживања на прописан начин чува извештаје и елаборате о резултатима геолошких истраживања и другу геолошку документацију, као и језгра истражних бушотина и узорке и анализе из свих истражних радова и да исте по потреби стави на увид Министарству, односно надлежном органу аутономне покрајине ради провере резултата истраживања;

12) се током испитивања језгра истражних бушотина и других узорака придржава позитивне геолошке праксе за та испитивања и на начин да омогући проверљивост добијених резултата испитивања;

13) извађене количине минералних сировина предвиђене за технолошка испитивања у индустријском обиму обезбеди и да их заштити од пропадања, а да за извађене количине нафте и гаса добијене пробним радом истражних бушотина, складишти на пројектом предвиђен начин и води уредну евиденцију о располагању придобијеним количинама;

14) да омогући геолошком инспектору улазак у пословне и погонске просторије или разгледање пројеката и планова, извештаја и друге документације о стању геолошких радова.

Носилац истраживања минералних сировина или других геолошких ресурса прибавља од надлежног органа за послове урбанизма на нивоу локалне самоуправе информацију о евентуалном ограничењу за извођење тих истраживања у односу на просторни или урбанистички план или друга ограничења.

8. Класификација минералних ресурса и резерви, ресурса и резерви подземних вода и геотермалних ресурса

Члан 51.

Разврставање ресурса и резерви минералних сировина, ресурса и резерви подземних вода и геотермалних ресурса, врши се складу са

одговарајућим прописима и правилницима о извештавању и класификацији чврстих, течних и гасовитих минералних сировина, подземних вода и геотермалних ресурса усаглашеним са признатим међународним начинима извештавања и разврставања.

Истражени ресурси и резерве минералних сировина приказују се у елаборату о ресурсима и резервама чврстих минералних сировина и у елаборату о ресурсима и резервама нафте, конdezата и природних гасова.

Истражени ресурси и резерве подземних вода и хидрогеотермалних ресурса приказују се у елаборату о ресурсима и резервама подземних вода.

Процењени ресурси унутрашње топлоте стенских маса земљине коре приказују се у елаборату о петрогеотермалним ресурсима за потребе добијања геотермалне енергије.

Носилац експлоатације минералних сировина дужан је да у случају откривања нових рудних тела или минералних сировина односно лежишта у случају нафте и гаса достави Министарству, односно надлежном органу аутономне покрајине, елаборат из става 2. овог члана, урађен на основу адекватних података о: стварним количинама и квалитету ресурса и резерви у лежишту, релевантним техничко-технолошким параметрима производње, као и економским, тржишним, еколошким и другим показатељима на основу којих се врши разматрање модификујућих фактора у циљу израде одговарајућих студијских анализа, односно провере новонасталих услова пословања предузећа.

Носилац одобрења за експлоатациони простор за коришћење подземних вода дужан је да сваке пете године од дана претходно евидентираног стања утврђених ресурса и резерви подземних вода, достави Министарству, односно надлежном органу аутономне покрајине, елаборат из става 2. овог члана, урађен на основу новоизведених - савремених осматрања хидродинамичког режима подземних вода и нових контролних анализа квалитета истих вода у циљу утврђивања стварних количина и квалитативних својстава експлоатабилних резерви подземних вода у лежишту, које су предмет коришћења.

Министар прописује услове, критеријуме, садржај и начин разврставања ресурса и резерви минералних сировина и других геолошких, ресурса и начин приказивања истих у елаборату из става 1. овог члана.

Члан 52.

На основу елабората из члана 51. ст. 2. и 3. овог закона утврђују се истражени ресурси и резерве минералних сировина и подземних вода, а на основу елабората из члана 51. став 4. овог закона утврђују се евидентирани петрогеотермални ресурси.

Разматрање и евидентирање утврђених ресурса и резерви минералних сировина и подземних вода, као и геотермалних ресурса врши Министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине уз стручну помоћ радних група које образује министар, односно надлежни орган аутономне покрајине за прелазни период неопходан за издавање лиценци компетентног лица геолошке струке и компетентног лица рударске струке, осим у случају овере резерви подземних вода, као и за израду и примену правилника о утврђивању ресурса и резерви минералних сировина и њиховој класификацији, који не може бити дужи од три године од дана доношења акта о образовању радних група.

Актом о образовању радних група из става 2. овог члана утврђују се задаци, обавезе и накнада за рад њених чланова.

Ресурси и резерве минералних сировина, ресурси и резерве подземних вода, као и геотермални ресурси, утврђују се потврдом о резервама и/или ресурсима минералних сировина и подземних вода, као и петрогеотермалним ресурсима, која се издаје решењем Министарства, односно надлежног органа аутономне покрајине, на захтев носиоца истраживања или носиоца експлоатације.

Уз захтев из става 4. овог члана подноси се:

1) фотокопија одобрења за истраживање или одобрења за задржавање права на истражни простор, односно одобрења за експлоатацију и /или експлоатационо поље;

2) прегледна карта у одговарајућој размери са координатама преломних тачака утврђених ресурса и резерви минералних сировина и подземних вода или геотермалних ресурса;

3) елаборат из члана 51. ст. 2, 3. или 4. овог закона;

4) извештај компетентног лица геолошке струке и компетентног лица рударске струке о стручној оцени - ревизији елабората о ресурсима и резервама минералних сировина, односно извештај стручног лица геолошке струке о стручној оцени - ревизији елабората о ресурсима и резервама подземних вода или петрогеотермалних ресурса;

5) доказ о плаћеној републичкој, односно покрајинској административној такси за оверу ресурса и резерви минералних сировина, подземних вода и геотермалних ресурса;

6) доказ о праву коришћења података и резултата истраживања који су резултат геолошких истраживања другог привредног субјекта или су резултат основних и примењених геолошких истраживања финансираних из буџета Републике Србије, ако су коришћени у изради елабората.

Подносилац захтева из става 4. овог члана сноси трошкове стручне оцене-ревизије елабората из става 5. тачка 4) овог члана.

Решење из става 4. овог члана које издаје Министарство је коначно и против њега се може покренути управни спор, а на решење које издаје надлежни орган аутономне покрајине, може се изјавити жалба министру.

9. Биланс минералних ресурса и резерви, ресурса и резерви подземних вода и геотермалних ресурса

Члан 53.

Носилац истраживања и носилац експлоатације дужан је да води књигу о стању ресурса и резерви минералних сировина и ресурса и резерви подземних вода, као и геотермалних ресурса на одобреном истражном простору, односно експлоатационом пољу и да о стању ресурса и резерви сваке године доставља податке Министарству, односно надлежном органу аутономне покрајине до 15. марта текуће године, према стању ресурса и резерви на дан 31. децембар претходне године, у писаној и електронској форми.

На основу добијених података и издатих потврда о утврђеним и разврстаним ресурсима и резервама минералних сировина и подземних вода, као и геотермалних ресурса, Министарство израђује биланс ресурса и резерви

минералних сировина, биланс ресурса и резерви подземних вода и биланс геотермалних ресурса у Републици Србији.

Стање ресурса и резерви из става 1. овог члана мора бити усаглашено са утврђеним стањем ресурса и резерви које су евидентирани решењем Министарства о резервама и ресурсима минералних сировина и подземних вода, као и геотермалним ресурсима, односно решењем надлежног органа аутономне покрајине и изведеним (оствареним) капацитетима производње у претходној календарској години.

Надлежни орган аутономне покрајине израђује биланс ресурса и резерви минералних сировина и других геолошких ресурса за територију аутономне покрајине, из става 1. овог члана, који представља саставни део биланса ресурса и резерви Републике Србије и доставља га Министарству до 30. јуна текуће године, у писаној и електронској верзији.

Биланс из става 2. овог члана израђује се до 31. јула текуће године за претходну годину.

Послови из става 4. овог члана врше се као поверени.

10. Поступак издавања одобрења за истраживање угљоводоника у течном и гасовитом стању

Члан 54.

Одобрење за истраживање угљоводоника у течном и гасовитом стању (нафта и гас) и осталих природних гасова даје се привредном друштву, односно другом правном лицу и предузетнику, које је изабрано на основу спроведеног поступка јавног тендера.

Члан 55.

Одлуку о спровођењу јавног тендера за истраживање угљоводоника у течном и гасовитом стању (нафта и гас) и осталих природних гасова доноси Министарство односно надлежни покрајински орган ако се сировина налази на територији аутономне покрајине, ако оцени да постоји потреба за утврђивањем истих минералних сировина на неком простору или поводом предлога привредног друштва, односно другог правног лица и предузетника, регистрованога за истраживање минералних сировина.

Члан 56.

Оглас о јавном тендеру за издавање одобрења за геолошка истраживања минералних сировина објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије” и службеном гласилу Европске уније.

Оглас из става 1. овог члана садржи:

- 1) минералну сировину која се намерава истраживати;
- 2) величину и назив истражног простора;
- 3) програм укупних истражних радова по врсти и обиму;
- 4) рок до када се намерава извршити истраживање;
- 5) износ планираних новчаних средстава за извођење истражних радова, као и начин њиховог обезбеђења;
- 6) план санације истражног простора.

Члан 57.

Уз понуду за издавање одобрења за геолошка истраживања минералних сировина потребно је доставити:

1) извод из регистра привредних субјеката којим се потврђује да је подносилац понуде регистрован за истраживање или за експлоатацију минералних сировина;

2) топографску карту у размери 1:25.000 или ситнијој размери, са уцртаном границом истражног простора, одређеног координатама преломних тачака затвореног полигона;

3) другу документацију дефинисану јавним тендером.

Влада прописује критеријуме, услове и начин за спровођење поступка јавног тендера за давање одобрења за истраживање минералних сировина из члана 48. овог закона.

11. Одобрење за утврђивање експлоатационог простора и количине резерви и/или ресурса подземних вода и геотермалних ресурса

Члан 58.

Утврђивање експлоатационог простора и количине резерви и/или ресурса подземних вода и геотермалних ресурса ниске енталпије врши се на основу решења о одобрењу за експлоатациони простор и количини резерви и/или ресурса, које издаје Министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине, по захтеву привредног друштва односно другог правног лица и предузетника.

Утврђивање простора и количине резерви и ресурса подземних вода и геотермалних ресурса врши се на основу елабората о условима експлоатације подземних вода или хидрогеотермалних ресурса, односно петрогеотермалних ресурса.

Министар ближе прописује садржину елабората о условима експлоатације подземних вода или хидрогеотермалних ресурса, односно петрогеотермалних ресурса и услове и начин вршења техничке контроле истог елабората.

Решење којим се издаје одобрење за експлоатациони простор и количину резерви и/или ресурса из става 1. овог члана које издаје Министарство је коначно и против њега се може покренути управни спор, а на решење о одобрењу из става 1. овог члана које издаје надлежни орган аутономне покрајине, може се изјавити жалба министру.

Надлежни орган аутономне покрајине дужан је да Министарству достави један примерак издатог решења о експлоатационом простору и количини резерви и/или ресурса из става 1. овог члана као и извештај о свим издатим одобрењима за претходну календарску годину, најкасније до 31. јануара наредне године.

Послови из става 1. овог члана за територију аутономне покрајине, врше се као поверени.

Члан 59.

Захтев за одобрење експлоатационог простора и количину резерви и/или ресурса из члана 58. овог закона, подноси се најкасније до краја истека

рока одређеног решењем за истраживање или решењем о задржавању права на истражни простор.

Уз захтев за издавање одобрења из става 1. овог члана подноси се:

1) геодетски план у размери 1:1.000 или прегледна топографска карта у одговарајућој размери са уцртаном границом и координатама преломних тачака експлоатационог простора, као и уцртаним и уписаним бројевима катастарских парцела за које постоји право својине или право службености на земљишту;

2) потврда о ресурсима и резервама подземних вода или геотермалним ресурсима која се издаје на основу елабората о ресурсима и резервама подземних вода, односно елабората о петрогеотермалним ресурсима за потребе добијања геотермалне енергије;

3) елаборат о условима експлоатације подземних вода или хидрогеотермалних ресурса, односно петрогеотермалних ресурса и потврда о извршеној техничкој контроли елабората;

4) акт надлежне установе за заштиту природе о мерама и условима под којима се може вршити коришћење подземних вода или геотермалних ресурса, односно петрогеотермалних ресурса;

6) акт Министарства надлежног за послове санитарне заштите изворишта водоснабдевања којим се потврђује да је подносилац захтева урадио одговарајући елаборат о зонама санитарне заштите лежишта подземних вода;

7) доказ о праву својине, односно о праву службености на земљишту на коме се налазе објекти у функцији коришћења подземних вода или геотермалних ресурса;

8) доказ о плаћеној републичкој, односно покрајинској административној такси, када се експлоатациони простор налази на територији аутономне покрајине.

Надлежни орган одбиће решењем захтев из члана 58. овог закона ако:

1) уз захтев није достављена комплетна документација из става 2. овог члана;

2) подносилац захтева има неизмирених обавеза по питању накнаде за геолошка истраживања и/или задржавања истражног простора;

3) ако је за подносиоца захтева покренут ликвидациони или стечајни поступак.

Решење из става 3. овог члана које издаје Министарство је коначно и против њега се може покренути управни спор, а на решење из става 3. овог члана које издаје надлежни орган аутономне покрајине, може се изјавити жалба министру.

Члан 60.

Решење којим се издаје одобрење из члана 58. овог закона садржи податке о:

1) називу носиоца коришћења експлоатационог простора са адресом његовог седишта;

2) називу елабората, називу правног лица које је израдило елаборат и правног лица које је извршило техничку контролу елабората;

3) координатама и површини експлоатационог простора, који не може бити већи од истражног простора на коме су претходно вршена истраживања подземних вода или геотермалних ресурса;

4) катастарском броју парцела обухваћених експлоатационим простором;

5) дозвољеној врсти и количини ресурса и резерви које се могу користити у складу са елаборатом о ресурсима и резервама за одговарајућу категорију истражености за коју се одобрење може издати;

6) року важења решења о експлоатационом простору у трајању до пет година, који се може продужавати.

Члан 61.

Захтев за продужење рока важења одобрења подноси се пре истека рока одређеног решењем о одобрењу у складу са чланом 60. став 1. тачка б) овог закона.

Уз захтев за продужење рока важења из става 1. овог члана подноси се:

1) потврда о утврђеним и овереним ресурсима и резервама подземних вода или геотермалних ресурса издата на основу елабората о ресурсима и резервама подземних вода, којим су утврђени услови коришћења подземних вода или геотермалних ресурса у наредном петогодишњем периоду;

2) елаборат о условима експлоатације подземних вода или геотермалних ресурса, само у случају ако су потврдом, односно иновираним елаборатом о ресурсима и резервама подземних вода промењени услови хидродинамичког режима подземних вода или промењен квалитет и количина подземне воде;

3) доказ о плаћеној републичкој, односно покрајинској административној такси, када се експлоатациони простор налази на територији аутономне покрајине.

Продужење одобрења којим се утврђује експлоатациони простор и количине резерви подземних вода или геотермалних ресурса, издаје се решењем о продужењу важења одобрења на нови период до пет година.

Решење из става 3. овог члана које издаје Министарство је коначно и против њега се може покренути управни спор, а на решење из става 3. овог члана које издаје надлежни орган аутономне покрајине, може се изјавити жалба министру.

Члан 62.

Министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине укинуће решење којим се утврђује експлоатациони простор и количина подземних вода или геотермалних ресурса, ако се:

1) не отпочне са коришћењем експлоатационог простора;

2) утврди да се угрожава одрживо коришћење резерви подземних вода и хидрогеотермалних ресурса или постојећа коришћења;

3) утврди да се коришћење врши већим капацитетом од одобреног;

4) не доставља годишњи извештај о стању резерви подземних вода или хидрогеотермалних, односно петрогеотермалних ресурса;

5) коришћење подземних вода или геотермалних ресурса не обавља у складу са одобрењем за експлоатационо поље, односно не спроводе прописане

мере заштите на раду, потребне мере обезбеђења имовине, здравља људи и заштите животне средине.

Одобрење за експлоатациони простор и количину подземних вода или геотермалних ресурса престаје да важи:

- 1) истеком рока важења решења;
- 2) на захтев носиоца експлоатационог простора.

Решење из ст. 1. и 2. овог члана које издаје Министарство је коначно и против њега се може покренути управни спор, а на решење из става 1. овог члана које издаје надлежни орган аутономне покрајине, може се изјавити жалба министру.

Члан 63.

У оквиру истог експлоатационог простора утврђеног у складу са чланом 58. овог закона може се дозволити преклапање експлоатационих простора подземних вода или геотермалног ресурса, по претходно спроведеном поступку за издавање одобрења за утврђивање експлоатационог простора, само уколико нема међусобног штетног утицаја на коришћење подземних вода, односно само уколико постоје геолошки услови за несметано коришћење тих ресурса, под условом и на начин којим се не угрожава постојеће коришћење подземних вода или геотермалног ресурса, што се потврђује елаборатом из члана 61. став 2. тачка 2) овог закона који узима у обзир актуелно коришћење ресурса постојећег носиоца експлоатационог простора.

Члан 64.

Праћење и контролу коришћења ресурса подземних вода и петрогеотермалних ресурса за потребе водоснабдевања или снабдевања топлотном енергијом породичног домаћинства физичког лица, врши јединица локалне самоуправе.

Пријава за коришћење ресурсе из става 1. овог члана садржи основне податке о: физичком лицу - подносиоцу захтева, врсти геолошког ресурса, намени коришћења, локалитету и катастарском броју парцеле на којој се планира коришћење ресурса.

Уз пријаву из става 2. овог члана подноси се:

- 1) оверена фотокопија личне карте физичког лица;
- 2) геодетски план у размери 1:1.000 или прегледна топографска карта у одговарајућој размери са уцртаном границом и координатама парцеле на којој се планира коришћење ресурса;
- 3) доказ о праву својине на земљишту или праву службености на земљишту на коме се планира коришћење ресурса;
- 4) за потребе снабдевања топлотном енергијом доставља се извештај о процењеним ресурсима петрогеотермалним ресурсима;
- 5) за потребе водоснабдевања доставља се анализа воде са подацима о биолошким и физичко-хемијским својствима, као и подацима о дубини колектора и количини воде;
- 6) доказ о плаћеној административној такси.

Извештај о процењеним ресурсима подземних вода и петрогеотермалним ресурсима из става 3. тачка 4) овог члана израђује правно лице које испуњава услове из члана 22. овог закона.

Надлежна јединица локалне самоуправе дужна је да води катастар и евиденцију пријава за коришћење ресурса из става 1. овог члана на својој територији и трајно чува извештаје из става 4. овог члана и да Министарству достави извештај о поднетим пријавама и извршеној контроли за претходну календарску годину, најкасније до 31. јануара наредне године.

Подаци о личности у извештајима из става 5. овог члана садрже име и презиме физичког лица које је поднело пријаву.

У случају да јединица локалне самоуправе не врши поверени посао или га не врши правилно или благовремено, Министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине, преузима послове из става 1. овог члана.

Послови из става 1. овог члана врше се као поверени.

V. ЕКСПЛОАТАЦИЈА РЕЗЕРВИ МИНЕРАЛНИХ СИРОВИНА

1. Услови и начин извођења

Члан 65.

Носилац истраживања или привредно друштво, односно друго правно лице и предузетник коме је носилац истраживања уступио право коришћења резултата истраживања, односно потврду о резервама и ресурсима, на основу те потврде добија решење о одобрењу за експлоатацију и/или експлоатационо поље, у складу са овим законом.

Експлоатацију резерви минералних сировина могу да изводе и страна правна лица под условима и на начин прописан овим законом и законом којим се утврђују права страних лица у погледу коришћења добара од јавног интереса.

Члан 66.

Изградња зграда, јавних путева, железничких пруга, канала и других саобраћајница, као и електричних водова високог напона са одређеним заштитним стубовима на експлоатационом пољу, као и осталих инфраструктурних објеката, може се одобрити по претходно прибављеној сагласности Министарства.

Пре издавања локацијских услова који се издају складу са посебним прописима за изградњу објеката из става 1. овог члана, прибавља се мишљење привредног субјекта који врши експлоатацију о предложеном правцу и положају ових објеката на експлоатационом пољу.

Носилац експлоатације који врши експлоатацију има право на накнаду стварне штете проузроковане изградњом објеката из става 1. овог члана.

Сагласност Министарства се прибавља на основу просторног плана посебне намене.

Надлежном органу за просторно планирање Републике Србије и јединици локалне самоуправе на чијој територији се налази експлоатационо поље, Министарство односно надлежни орган аутономне покрајине доставља један примерак решења на основу којег се утврђује рудно земљиште за изградњу рударских објеката и извођење рударских радова у циљу обезбеђивања података за израду планских докумената Републике Србије, односно јединице локалне самоуправе.

Члан 67.

Експлоатацију резерви минералних сировина извођење рударских радова у склопу изградње грађевинских објеката, израду инвестиционо-техничке документације за извођење рударских радова, техничку контролу рударских пројеката и вршење стручног надзора може изводити привредно друштво, односно друго правно лице и предузетник, (у даљем тексту: привредни субјект) који је уписан у регистар привредних субјеката или други регистар за обављање те делатности и који поседује лиценцу за обављање тих послова из области рударства.

Носилац експлоатације је дужан да обезбеди стручни надзор при експлоатацији минералних сировина и надзор при извођењу рударских радова.

Стручни надзор обухвата: контролу у погледу извођења радова према пројектној документацији, праћења пројектоване динамике радова; провере квалитета извођења радова и примене прописа из области рударства и техничких прописа; контролу примене мера безбедности и здравља на раду; мера заштите од пожара; заштите животне средине; културних добара и водних објеката.

Послове стручног надзора над изградњом рударских објеката у складу са условима из става 1. овог члана, као и над радом у појединим технолошким целинама у процесу експлоатације, носилац експлоатације може поверити и другом предузећу које има лиценцу у складу са овим законом.

2. Одобрења за вршење експлоатације минералних сировина

Члан 68.

Експлоатација резерви минералних сировина и експлоатација неметаличних минералних сировина за добијање грађевинских материјала (у даљем тексту: експлоатација) врши се на основу решења, којим се издаје:

- 1) одобрење за експлоатационо поље или одобрење за експлоатацију;
- 2) одобрење за изградњу рударских објеката и/или извођење рударских радова;
- 3) одобрење за употребу рударских објеката.

Носилац одобрења за експлоатационо поље и/или експлоатацију добија одобрење за изградњу рударских објеката и/или извођења рударских радова у складу са овим законом, с тиме да се захтев за издавање одобрења за експлоатационо поље може поднети истовремено са захтевом за издавање одобрења за изградњу рударских објеката и/или извођење рударских радова или одобрења за експлоатацију.

Одобрења из става 1. тач. 1) - 3) овог члана издаје Министарство, а за експлоатацију резерви минералних сировина, која се изводи на територији аутономне покрајине, одобрења издаје надлежни орган аутономне покрајине.

Надлежни орган аутономне покрајине дужан је да код издавања решења Министарству достави један примерак издатог решења.

Надлежни орган аутономне покрајине послове из става 1. овог члана врши као поверене.

Решење из става 1. овог члана које издаје Министарство је коначно и против њега се може покренути управни спор.

На решење из става 1. овог члана које је донео надлежни орган аутономне покрајине, жалба се подноси министру.

Члан 69.

Ако су захтев за издавање одобрења у складу са одредбама члана 68. став 1. овог закона, за експлоатацију истих минералних резерви или ресурса на истом експлоатационом простору поднела два или више правних лица, односно предузетника, приоритет у добијању одобрења има правно лице односно предузетник, који је први поднео потпун захтев, према датуму пријема захтева код надлежног органа.

3. Одобрење за експлоатационо поље

Члан 70.

Уз захтев за издавање одобрења за експлоатационо поље подноси се:

1) доказ о плаћеној републичкој административној такси, односно покрајинској административној такси када се експлоатација врши на територији аутономне покрајине;

2) ситуациона карта у размери 1:2500 или у одговарајућој размери са учртаним границама експлоатационог поља и контурама утврђених резерви минералне сировине, јавним саобраћајницама и другим објектима који се налазе на том пољу и јасно видљивим границама и ознакама катастарских парцела у писаној и дигиталној форми;

3) потврда о ресурсима и резервама минералних сировина која се издаје на основу извршених истраживања у складу са важећим прописима о класификацији ресурса и резерви;

4) потврда о регистрацији и копија одговарајућег акта у којем се наводе шифре делатности за које је подносилац регистрован, матични број предузећа и одговарајућа лиценца;

5) студија изводљивости експлоатације лежишта минералних сировина;

6) акт јединице локалне самоуправе надлежне за послове урбанизма у погледу усаглашености експлоатације са одговарајућим просторним, односно урбанистичким плановима и евентуална потреба израде планског документа нижег ранга.

Подносилац захтева из става 1. овог члана дужан је да пре израде студије изводљивости експлоатације прибави:

1) акт о условима за израду студије процене утицаја експлоатације на животну средину издат од стране надлежног органа или организације за заштиту природе;

2) акт о условима надлежног завода за заштиту културног наслеђа;

3) акт о условима надлежног министарства за послове водопривреде.

Услови надлежних органа из става 2. тач. 1) -3) овог члана чине саставни део студије изводљивости експлоатације.

Надлежни орган одбиће решењем захтев за експлоатационо поље ако:

1) уз захтев није достављена комплетна документација из става 1. овог члана;

2) студија изводљивости није усклађена са подзаконским актом о садржају студије изводљивости, другим техничким прописима или ако садржи нетачне податке;

3) ако се простор за који се тражи одобрење за експлоатационо поље налази на простору раније издатог експлоатационог поља за исту минералну сировину;

4) ако подносилац захтева има неизмирена дуговања по основу обавезе плаћања накнада сходно чл. 158. и 159. овог закона;

5) ако је за подносиоца захтева покренут ликвидациони или стечајни поступак.

У случају из става 4. тач. 2) до 4) овог члана надлежни орган ће претходно затражити да подносилац захтева изврши исправку или допуну захтева у року од 30 дана од дана пријема обавештења.

Решење из става 2. овог члана које издаје Министарство је коначно и против њега се може покренути управни спор.

На решење из става 2. овог члана које је донео надлежни орган аутономне покрајине, жалба се подноси министру.

Носилац експлоатације може поднети захтев за издавање одобрења за измену граница одобреног експлоатационог поља у складу са условима одређеним овим чланом, осим у случају смањења одобреног експлоатационог поља када се достављају докази у складу са ставом 1. тач. 1), 2) и 4) овог члана.

Члан 71.

Одобрење за експлоатационо поље садржи:

- 1) пословно име носиоца одобрења, матични број и седиште;
- 2) врсту минералне сировине, која је дефинисана потврдом о резервама и ресурсима;
- 3) положај, површину и координате преломних тачака границе експлоатационог поља, број експлоатационог поља у катастру експлоатационих поља;
- 4) рок у коме се морају завршити припремни радови и прибавити одобрење за изградњу рударских објеката и/или извођење рударских радова, који не може бити дужи од две године;
- 5) услове и обавезе у вези вршења експлоатације у погледу минималних и максималних растојања као и условима утврђеним решењима других надлежних органа;
- 6) заштитни простор око експлоатационог поља потребан ради могућег проширења поља по захтеву носиоца експлоатације, и то:
  - (1) за експлоатациона поља површине до 25ха заштитни простор у ширини до 500 м од одговарајуће границе експлоатационог поља;
  - (2) за експлоатациона поља површине од 25ха до 100ха заштитни простор у ширини до 1500м од одговарајуће границе експлоатационог поља;
  - (3) за експлоатациона поља површине веће од 100 ха заштитни простор у ширини до 2500м од одговарајуће границе експлоатационог поља.

Члан 72.

Министарство, односно надлежни покрајински орган укинуће одобрење за експлоатацију и/или експлоатационо поље ако се:

1) не прибави одобрење за извођење рударских радова и/или изградњу рударских објеката у одређеном року;

2) изводе рударски радови и/или радови на изградњи рударских објеката без одобрења, односно који нису у складу са одобрењем за изградњу рударских објеката и/или извођење рударских радова;

3) експлоатацијом угрожава живот и здравље људи и животна средина, а друге мере предвиђене овим законом и другим прописима нису довољне да се то спречи;

4) експлоатацијом угрожава културно добро, његова заштићена околина или простор од културно-историјског, градитељског и археолошког значаја;

5) у року одређеном писаном опоменом надлежног органа не достави Министарству, односно надлежном органу аутономне покрајине годишњи оперативни план за наредну календарску годину и годишњи извештај о пословању за претходну календарску годину;

6) не плаћа накнаду за коришћење минералних ресурса;

7) не врши поступак рекултивације у складу са одобреном пројектном документацијом и годишњим оперативним плановима;

8) предузеће не придржава услова дефинисаних актима других органа и институција из области заштите животне средине, водопривреде и заштите културних добара.

У случајевима из става 1. тач. 2) - 8) овог члана, носилац експлоатације дужан је да изради пројекат трајне обуставе радова и спроведе радове по истом или да депонује средства предвиђена за извођење радова према пројекту трајне обуставе радова.

Решење из става 1. овог члана које издаје Министарство је коначно и против њега се може покренути управни спор.

На решење из става 1. овог члана које је донео надлежни орган аутономне покрајине, жалба се подноси министру.

Члан 73.

Одобрење за експлоатацију и/или експлоатационо поље престаје да важи:

1) на захтев носиоца експлоатације;

2) трајном обуставом извођења рударских радова на експлоатацији ресурса и резерви минералних сировина.

Решење о престанку важења одобрења за експлоатацију и/или експлоатационо поље у случају из става 1. овог члана доноси Министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине, ако се претходно утврди да су обавезе предузећа које је вршило експлоатацију по питању накнаде за коришћење минералних сировина измирене и да је инспекцијским извештајем потврђено да је извршена рекултивација у складу са пројектном документацијом.

Решење из става 1. овог члана које издаје Министарство је коначно и против њега се може покренути управни спор.

На решење из става 1. овог члана које је донео надлежни орган аутономне покрајине, жалба се подноси министру.

Члан 74.

Носилац експлоатације може на истом експлоатационом пољу да врши и експлоатацију других минералних сировина и геотермалних ресурса који нису обухваћени датим одобрењем, под условима и на начин прописаним овим законом.

4. Одобрење за ручно испирање племенитих метала и других минерала

Члан 75.

Ручно испирање племенитих метала из алувијалних наноса и сакупљање других минерала са површине земље може се одобрити физичком лицу. Испране количине метала носилац одобрења дужан је да понуди Народној банци Србије по тржишним ценама, а за испране племените метале и за сакупљене друге минерале да Министарству поднесе извештај о количинама и месту где су испрани или сакупљани.

Захтев се може поднети за само један главни водоток са његовим притокама или једну локацију за сакупљање других минерала, с тиме да одобрење за ручно испирање племенитих метала и сакупљање других минерала које врши физичко лице, издаје Министарство на период од годину дана.

Уз захтев за издавање одобрења за ручно испирање племенитих метала и/или сакупљање других минерала са површине земље подноси се:

1) топографски план подручја на којем се планира испирање племенитих метала са назначеним деловима главног водотока и притока на којима се планира испирање племенитих метала или топографски план простора за сакупљање других минерала са знаком назива јединице локалне самоуправе;

2) доказ о плаћеној републичкој административној такси;

3) оверену фотокопију личне исправе.

Одобрење за ручно испирање племенитих метала и сакупљање других минерала садржи:

1) податке о физичком лицу коме се одобрава испирање и/или сакупљање;

2) назив реке или потока са притокама чији ће се наноси испирати и назив јединице локалне самоуправе на чијој територији се врши испирање и/или сакупљање;

3) рок важења одобрења;

4) обавезу да Министарству достави потврду, односно рачун за извршену услугу претапања, са знаком претопљене масе;

5) обавезу да понуди Народној банци Србије испране количине метала у року важења одобрења;

6) обавезу да у року од 30 дана након истека рока важења одобрења са тачно наведеним локацијама Министарству достави извештај о простору на

којем је вршено ручно испирање и количинама испраног метала, односно о простору на којем је вршено сакупљање и количинама сакупљених минерала.

Решење из става 2. овог члана које издаје Министарство је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Члан 76.

Министарство извештава Народну банку Србије о сваком издатом одобрењу за испирање племенитих метала из алувијалних наноса.

Ако Министарство утврди да се физичко лице коме је издато одобрење не бави испирањем племенитих метала и/или сакупљањем других минерала из алувијалних наноса и са површине земље, или да добијене количине ових метала није понудило у одређеном року Народној банци Србије, односно да није поднело извештај у складу са чланом 75. став 4. тачка б) овог закона, укинуће издато одобрење и о томе обавестити Народну банку Србије.

Накнада се не плаћа за добијене количине испраних племенитих метала из алувијалних наноса и за количине сакупљених других минерала са површине.

Решење из става 2. овог члана које издаје Министарство је коначно и против њега се може покренути управни спор.

5. Одобрења за експлоатацију неметаличних минералних сировина за добијање грађевинских материјала и минералних ресурса за добијање природних грађевинских материјала

Члан 77.

Експлоатација неметаличних минералних сировина за добијање грађевинских материјала и експлоатација минералних ресурса за добијање природних грађевинских материјала врши се на основу решења о одобрењу за експлоатацију које издаје Министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине ако се експлоатација врши на територији аутономне покрајине.

Уз захтев за издавање одобрења за експлоатацију из става 1. овог члана подноси се:

1) доказ о плаћеној републичкој административној такси, односно покрајинској административној такси ако се истраживање врши на територији покрајине;

2) ситуациона карта у размери 1:2500 или у одговарајућој размери са уцртаним границама експлоатационог поља, јавним саобраћајницама и другим објектима и контурама утврђених ресурса и резерви минералне сировине или минералних ресурса за добијање природних грађевинских материјала који се налазе на том пољу и јасно назначеним границама и ознакама катастарских парцела у писаној и дигиталној форми;

3) главни рударски пројекат експлоатације неметаличних минералних сировина за добијање грађевинских материјала са извештајем и потврдом о техничкој контроли пројекта, а у случају када се ради о експлоатацији природних грађевинских материјала технички рударски пројекат експлоатације минералних ресурса за добијање природних грађевинских материјала са извештајем и потврдом о техничкој контроли пројекта;

4) сагласност инвеститора на пројекат;

5) потврда о ресурсима и резервама минералних сировина која се издаје на основу извршених геолошких истраживања, а у складу са важећим прописима о класификацији ресурса и резерви минералних сировина или извештаја о минералним ресурсима у случају експлоатације природних грађевинских материјала;

6) изјашњење јединице локалне самоуправе надлежне за послове урбанизма у погледу усаглашености експлоатације са важећим просторним, односно урбанистичким плановима и евентуалну потребу израде планског документа нижег ранга;

7) акт органа надлежног за послове заштите животне средине којим се даје сагласност на студију о процени утицаја експлоатације на животну средину или решење којим се утврђује да није потребна израда студије о процени утицаја;

8) акт органа надлежног за послове водопривреде којим се одређују услови за вршење експлоатације;

9) акт органа установе надлежне за заштиту културног наслеђа којим се одређују услови за вршење експлоатације;

10) доказ о праву својине или праву коришћења, закупа и/или сагласности, односно службености за површину на којој је планирана изградња рударских објеката и извођење рударских радова за најмање десет година по динамици дефинисаној у пројекту, односно доказ о праву својине или коришћења, односно службености за целу површину на којој је планирано извођење радова по техничком рударском пројекту експлоатације минералних ресурса за добијање природних грађевинских материјала, осим у случају експлоатације на шумском земљишту у јавној својини када се доказ о праву коришћења, односно праву службености доставља пре почетка извођења рударских радова;

11) извод из регистра привредних субјеката о регистрацији подносиоца захтева, са одговарајућом лиценцом, осим у случају када се врши експлоатација природних грађевинских материјала када се доставља само извод из регистра привредних субјеката о регистрацији подносиоца захтева;

12) прва гаранција банке или меница или коорпоративна гаранција за извршење послова санације и рекултивације деградираног земљишта услед експлоатације мора износити најмање 30% од износа предвиђеног главним рударским пројектом за послове санације и рекултивације, и мора важити најмање три године од дана издавања гаранције. Свака следећа гаранција банке или меница или коорпоративна гаранција за извршење послова санације и рекултивације деградираног земљишта услед експлоатације мора износити најмање 30% вредности од преосталог износа за обављање послова санације и рекултивације деградираног земљишта услед експлоатације и мора важити најмање две године. Последња гаранција банке или меница или коорпоративна гаранција за извршење послова санације и рекултивације деградираног земљишта услед експлоатације мора да важи 60 дана дуже од планираног завршетка експлоатације рудника по главном рударском пројекту. Уколико носилац експлоатације изгуби право на експлоатацију према условима из овог закона, губи и гаранцију банке или меницу или коорпоративну гаранцију за извршење послова рекултивације деградираног земљишта услед експлоатације, осим у случају да сам изврши рекултивацију.

Прва гаранција банке или меница или коорпоративна гаранција треба да буду издате са клаузулом безусловна, неопозива, наплатива на први позив и без приговора, с тим да се уз меницу доставља и потврда банке о извршеној

регистрацији менице (оригинал или оверена фотокопија од стране пословне банке) и оригинал или оверени картон депонованих потписа и припадајуће менично овлашћење.

Предузетници који се баве експлоатацијом минералних ресурса за добијање природних грађевинских материјала, не подлежу обавезама из става 2. тачка 12) овог члана.

Надлежни орган врши проверу испуњености законом и подзаконским актима утврђених услова и не упушта се у оцену концепције експлоатације дефинисане у техничкој документацији, која је поднета уз захтев из става 1. овог члана.

Надлежни орган одбиће решењем захтев за издавање одобрења за експлоатацију неметаличних минералних сировина и експлоатацију минералних сировина за добијање природних грађевинских материјала става 1. овог члана ако:

- 1) уз захтев није достављена комплетна документација из става 1. овог члана;
- 2) подносилац захтева има неизмирених обавеза по питању накнаде за коришћење минералних сировина;
- 3) ако је за подносиоца захтева покренут ликвидациони или стечајни поступак.

Носилац експлоатације може поднети захтев за издавање одобрења за измену граница одобреног експлоатационог поља у складу са условима одређеним овим чланом, осим у случају смањења када се достављају докази у складу са тач. 1) и 2) овог члана.

Решење из ст. 1. и 6. овог члана које издаје Министарство је коначно и против њега се може покренути управни спор.

На решење из ст. 1. и 6. овог члана које је донео надлежни орган аутономне покрајине, жалба се подноси министру.

Члан 78.

Одобрење за експлоатацију из члана 77. овог закона садржи:

- 1) податке о инвеститору: тачан назив, матични број и седиште;
- 2) назив рударског пројекта и саставне делове;
- 3) врсту минералне сировине из потврде о резервама и ресурсима, односно минералних ресурса из извештаја о ресурсима природних грађевинских материјала;
- 4) количину минералне сировине одређене за експлоатацију према главном рударском пројекту за експлоатацију неметаличних минералних сировина или количину минералних ресурса за добијање природних грађевинских материјала која не може бити већа од 200m³ на годишњем нивоу;
- 5) положај, површину, број у катастру и тачне границе експлоатационог поља;
- 6) заштитни простор дуж границе експлоатационог поља потребан ради могућег проширења поља по образложеном захтевом носиоца експлоатације у ширини до 100m, осим у случају експлоатације минералних ресурса за добијање природних грађевинских материјала;

7) обавезе у вези прибављања употребне дозволе за изграђене рударске објекте;

8) обавезе у вези санације и рекултивације простора, ангажовања лица са одговарајућом стручном спремом на пословима техничког руковођења, стручног надзора и безбедности и здравља на раду, благовременог извештавања надлежног органа и инспекцијских служби о вршењу рударских радова;

9) рок важења решења којим се одобрава експлоатација неметаличних минералних сировина за добијање грађевинских материјала, дефинисан у складу са доказом о праву својине или коришћења, односно службености за простор обухваћен рударским објектима и рударским радовима по пројекту;

10) услове и обавезе у вези вршења експлоатације у погледу минималних и максималних растојања у циљу заштите људи и објеката, одређене техничким прописима, као и условима утврђеним решењима других надлежних органа.

Члан 79.

Носилац решења којим се одобрава експлоатација неметаличних минералних сировина за добијање грађевинских материјала може најкасније 30 дана пре истека рока из члана 78. став 1. тачка 9) овог закона, поднети захтев да се продужи рок важења решења.

Уз захтев за продужење одобрења за експлоатацију из става 1. овог члана подноси се:

1) доказ о плаћеној републичкој административној такси односно покрајинској административној такси ако се истраживање врши на територији покрајине;

2) допунски рударски пројекат експлоатације неметаличних минералних сировина за добијање грађевинских материјала са извештајем и потврдом о техничкој контроли пројекта;

3) ситуациона карта у размери 1:2500 или у одговарајућој размери са уцртаним границама експлоатационог поља, јавним саобраћајницама и другим објектима и контурама утврђених ресурса и резерви минералне сировине који се налазе на том пољу и јасно назначеним границама и ознакама катастарских парцела у писаној и дигиталној форми;

4) доказ о праву својине или праву коришћења, закупа и/или сагласности, односно службености за површину на којој је планирано извођење рударских радова по пројекту или за површину на којој је планирана изградња рударских објеката до краја експлоатације или за најмање пет наредних година, а све према динамици дефинисаној у пројекту.

Решење из става 1. овог члана које издаје Министарство је коначно и против њега се може покренути управни спор.

На решење из става 1. овог члана које је донео надлежни орган аутономне покрајине, жалба се подноси министру.

Члан 80.

Министарство, односно надлежни покрајински орган укинуће одобрење за експлоатацију из члана 77. овог закона ако се:

1) експлоатацијом угрожава живот и здравље људи и животна средина, а друге мере предвиђене овим законом и другим прописима нису довољне да се то спречи;

2) експлоатацијом угрожава културно добро, његова заштићена околина или простор од културно-историјског, градитељског и археолошког значаја;

3) благовремено, у складу са овим законом не достави Министарству, односно надлежном органу аутономне покрајине годишњи оперативни план за наредну календарску годину, годишњи извештај о пословању за претходну календарску годину и гаранцију банке или меницу или коорпоративну гаранцију за извршење послова санације и рекултивације деградираног земљишта услед експлоатације;

4) не плаћа накнада за коришћење минералних сировина;

5) не врши поступак рекултивације у складу са пројектном документацијом;

6) не придржава услова дефинисаних актима других органа и институција из области заштите животне средине, водопривреде и културе.

Предузетници који се баве експлоатацијом минералних ресурса за добијање природних грађевинских материјала, не подлежу обавезама из става 1. тачка 3) овог члана.

У случајевима из става 1. тач. 1) - 6) овог члана, носилац експлоатације неметаличних минералних сировина за добијање грађевинских материјала дужан је да изради пројекат трајне обуставе радова и спроведе радове по истом или да депонује средства предвиђена пројектом трајне обуставе радова.

Решење из става 1. овог члана које издаје Министарство је коначно и против њега се може покренути управни спор.

На решење из става 1. овог члана које је донео надлежни орган аутономне покрајине, жалба се подноси министру.

Члан 81.

Одобрење за експлоатацију из члана 77. став 1. овог закона престаје да важи:

1) на захтев носиоца експлоатације;

2) трајном обуставом вршења експлоатације;

3) истеком рока важења решења којим се одобрава експлоатација неметаличних минералних сировина за добијање грађевинских материјала.

Решење о престанку важења одобрења за експлоатацију из става 1. овог члана доноси Министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине, ако се претходно утврди инспекцијским извештајем да је рекултивација извршена у складу са одобреном пројектном документацијом.

Решење о престанку важења одобрења у случају из става 1. овог члана доноси Министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине.

Решење из става 1. овог члана које издаје Министарство је коначно и против њега се може покренути управни спор.

На решење из става 1. овог члана које је донео надлежни орган аутономне покрајине, жалба се подноси министру.

Члан 82.

Неметаличне минералне сировине за добијање грађевинских материјала и неметалични минерални ресурси за добијање природних грађевинских материјала могу бити укључене у тржишни промет само ако су ископане на експлоатационом пољу, одобреном у складу са одредбама овог закона.

Гаранцију порекла минералне сировине, односно ресурса из става 1. овог члана, издаје Министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине, потврдом коју доноси на захтев носиоца експлоатације.

Уз захтев за издавање потврде о гаранцији порекла доставља се податак о: носиоцу експлоатације, врсти, количини и планираној употреби минералне сировине која је предмет промета.

Потврда о гаранцији порекла садржи нарочито:

1) пословно име, седиште и матични број и порески идентификациони број носиоца експлоатације;

2) назив и локацију експлоатационог поља са којег је сировина ископана;

3) податке о врсти и могућности употребе минералне сировине или ресурса утврђених потврдом о ресурсима и резервама, односно извештајем о минералним ресурсима, за грађевинске материјале који су предмет промета.

Носилац експлоатације дужан је да купцу минералне сировине изда фотокопију потврде о гаранцији порекла оверену од стране носиоца експлоатације и потврду о количини продате минералне сировине, односно минералног ресурса који се ставља у промет као грађевински материјал.

Потврда о гаранцији порекла престаје да важи после њеног искоришћења, односно после оствареног тржишног промета минералне сировине за коју је издата.

Потврда о гаранцији порекла је преносива.

VI. ИНВЕСТИЦИОНО-ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ РУДАРСКИХ РАДОВА

1. Врсте инвестиционе и техничке документације

Члан 83.

Експлоатација резерви и ресурса минералних сировина изводи се према инвестиционо-техничкој документацији за изградњу рударских објеката и/или извођење рударских радова, за експлоатацију неметаличних минералних сировина за добијање грађевинских материјала и за експлоатацију минералних ресурса за добијање природних грађевинских материјала.

Документација из става 1. овог члана израђује се на основу резултата истраживања, односно елабората о ресурсима и резервама, разврстаних у складу са прописима о класификацији ресурса и резерви, извештаја о минералним ресурсима у случају експлоатације природних грађевинских материјала и друге документације којима се разрађују и анализирају технички, технолошки и економски услови извођења радова, услови безбедности и здравља на раду, заштите од пожара, заштите животне средине, заштите културних добара и добара која уживају претходну заштиту, заштите вода и други услови од утицаја на оцену техничко-технолошке и економске оправданости експлоатације и извођења рударских радова.

Члан 84.

Инвестиционо-техничком документацијом у смислу овог закона сматра се :

- 1) претходна студија оправданости;
- 2) студија изводљивости експлоатације лежишта минералне сировине;
- 3) дугорочни програм експлоатације;
- 4) рударски пројекти;
- 5) годишњи оперативни план.

Рударским пројектом из става 1. тачка 4) овог члана сматра се:

- 1) главни рударски пројекат;
- 2) допунски рударски пројекат;
- 3) технички рударски пројекат;
- 4) технички рударски пројекат за експлоатацију минералних ресурса за добијање природних грађевинских материјала;
- 5) рударски пројекат на истраживању чврстих минералних сировина;
- 6) упрошћени рударски пројекат.

Члан 85.

Инвестиционо-техничка документација мора бити усклађена са:

- 1) одредбама овог закона и прописа донетих на основу овог закона, одредбама техничких прописа, прописа о безбедности и здравља на раду, као и другим прописима који се примењују у области експлоатације минералних сировина;
- 2) прописима о заштити животне средине, условима из акта за уређење простора у складу са урбанистичким планом, водне сагласности, прописима о заштити културних добара и др;
- 3) одредбама прописа из области заштите од пожара које дефинишу садржину техничке документације.

Члан 86.

Претходна студија оправданости је документ који се израђује у току геолошких истраживања по потреби привредног друштва у циљу процене оправданости наставка вршења геолошких истраживања.

Претходном студијом оправданости експлоатације лежишта минералних сировина се индицирани и измерени ресурси преводе у вероватне и доказане резерве минералних сировина на основу варијантних решења експлоатације и прераде минералних сировина, екологије, тржишта и економске оцене и доноси одлука о оправданости улагања у додатне истражне радове и израду студије изводљивости.

Члан 87.

Студија изводљивости експлоатације лежишта минералних сировина садржи приказ услова и идејно решење начина експлоатације, припреме минералних сировина, пласмана минералних сировина, радни век и годишњи капацитет, анализу утицаја на животну средину са мерама заштите и санације

животне средине, мере рекултивације, утицај рударских активности на друштвену заједницу, техно-економску оцену са новчаним током и потребним новчаним средствима и бројем ангажованих и запослених лица.

Члан 88.

За експлоатационо поље за који постоји акт Владе, односно за експлоатацију ресурса и резерви минералних сировина, који су од значаја за Републику Србију, обавезно је да се изради дугорочни програм експлоатације за период од најмање десет година.

Дугорочни програм из става 1. овог члана представља стручну подлогу за израду просторног плана посебне намене.

Члан 89.

Рударски радови изводе се према главном рударском пројекту, допунском рударском пројекту, техничком рударском пројекту, упрошћеном рударском пројекту, техничком рударском пројекту за експлоатацију минералних ресурса за добијање природних грађевинских материјала и рударском пројекту за извођење рударских радова при геолошким истраживањима чврстих минералних сировина.

Члан 90.

Главни рударски пројекат израђује се у складу са студијом изводљивости експлоатације када је њена израда предвиђена одредбама овог закона за: извођење рударских радова у подземним и површинским рудницима; изградњу стационарних рударских објеката, изградњу нових сабирних станица при експлоатацији нафте и гаса, изградњу постројења за припрему минералних сировина; поновно покретање неактивних рудника; утврђивање изведеног стања рударских објекта и наставка експлоатације на експлоатационом пољу; трајну обуставу радова и затварање рудника; као и за складиштење угљоводоника у течном и гасовитом стању када се објекти за складиштење налазе на експлоатационом пољу и других материја у подземне рударске објекте.

Главни рударски пројекат је извођачки пројекат који нарочито садржи основну концепцију, техничке пројекте на основу којих се изводе рударски радови, граде рударски објекти, рудничка инфраструктура, техничко-технолошке целине и техно-економску оцену пројекта.

Главни рударски пројекат израђује се на основу резерви минералних сировина, на простору захваћеном пројектованим рударским радовима.

Члан 91.

Допунски рударски пројекат се израђује за одступања од главног рударског пројекта при промени капацитета рудника, за експлоатацију нових рудних тела лежишта нафте и гаса као и проширење постојећих лежишта у активним рудницима, при унапређењу примењених или увођењу нових метода експлоатације минералних сировина, при увођењу нових метода за припрему минералних сировина, конзервацији рудника и привременој обустави рударских радова, као и за утврђивање изведеног стања рударских објекта и наставка експлоатације на експлоатационим пољима, као и за продужење рока важења решења за експлоатацију неметаличних минералних сировина за грађевинске материјале и продужења рока важења решења за извођење рударских радова.

Допунски рударски пројекат израђује се на основу резерви минералних сировина, на простору захваћеном пројектованим рударским радовима.

Допунски рударски пројекат је извођачки пројекат који нарочито садржи: основну концепцију, техничке пројекте на основу којих се унапређује рудничка инфраструктура, техничко-технолошке целине и стационарне рударске објекте и техно-економску оцену пројекта.

Члан 92.

Технички рударски пројекти израђују се у складу са главним и допунским рударским пројектом за технолошке операције извођења рударских радова: бушења и минирања, откопавања, транспорта и депоновања корисне минералне сировине; откопавања, транспорта и одлагања јалових стенских материјала; транспорта и одлагања флотацијске јаловине; заштите рударских објеката од дотока површинских и подземних вода; при реконструкцији или унапређењу рударских објеката и рудничке инфраструктуре и стационарних рударских објеката, утврђивања мера, услова, као и извођења радова техничке рекултивације и у складу са истим даје поступак биолошке рекултивације земљишта на којем се врши експлоатација.

Технички рударски пројекти за реконструкцију или унапређење рударских објеката и рудничке инфраструктуре и стационарних рударских објеката израђују се за објекте који имају употребну дозволу издату у складу са чланом 107. став 1. овог закона.

Техничким рударским пројектима који се израђују за извођење рударских радова, детаљно се дефинише динамика радова за одговарајући период експлоатације.

Технички рударски пројекат за експлоатацију минералних ресурса за добијање природних грађевинских материјала израђује се за извођење рударских радова традиционалним ручним алатима, без употребе машина за експлоатацију, експлозива и експлозивних средстава, на основу извештаја о минералним ресурсима за добијање природних грађевинских материјала и садржи и техничко решење рекултивације простора захваћеног експлоатацијом.

Члан 93.

Рударски пројекат на истраживању чврстих минералних сировина представља пројекат на основу којег се изводе рударски радови у оквиру одобреног пројекта геолошких истраживања на истражном простору или експлоатационом пољу (изван простора обухваћеног главним или допунским рударским пројектом), у циљу узимања узорака за лабораторијска и технолошка испитивања на лицу места или у индустријским условима и извођења рударских радова у оквиру истраживања лежишта.

Рударски пројекат на истраживању минералних сировина је извођачки пројекат који нарочито садржи: основни концепт са динамиком извођења рударских радова, техничка решења по којима ће се изводити рударски радови, предмер и предрачун радова, мере безбедности и здравља на раду, као и мере за санацију и рекултивацију простора обухваћеног радовима у случају обуставе истраживања. У случају извођења истражних подземних рударских радова на основу овог пројекта потребно је предвидети мере за одржавање подземних просторија, објеката и инсталација по завршетку истражних радова.

Члан 94.

Упрошћени рударски пројекат израђује се за:

1) сва мања одступања од усвојених техничких решења обрађених у техничком пројекту који је саставни део главног или допунског рударског пројекта, с тим да извођење рударских радова према упрошћеном рударском пројекту може трајати до једне године;

2) израду појединачних бушотина за истраживање и експлоатацију нафте и природног гаса, радове у њима, као и за надземна постројења и уређаје за експлоатацију, припрему и транспорт нафте и гаса до сабирне станице;

3) за транспорт и измештање основне опреме за експлоатацију на експлоатационом пољу;

4) за текуће инвестиционо одржавање стационарних рударских објеката;

5) за израду објеката за спречавање и отклањање последица акцидентних ситуација у трајању не дужем од годину дана.

Члан 95.

Носилац експлоатације је дужан да изради годишњи оперативни план, као и годишњи извештај о пословању за претходну календарску годину.

Годишњи оперативни план из става 1. овог члана доставља се органу који је издао одобрење за експлоатацију најкасније до 31. јануара за текућу календарску годину.

Годишњи извештај о пословању из става 1. овог члана носилац експлоатације израђује најкасније до 28. фебруара текуће године и доставља га надлежном органу који је издао одобрење за експлоатацију најкасније до 31. марта текуће године.

Извештаји из става 1. овог члана подносе се на прописаном обрасцу.

Министар прописује садржину, облик и начин достављања годишњег оперативног плана и годишњег извештаја о пословању из става 1. овог члана.

Члан 96.

Главни пројектант и одговорни пројектанти који су израдили рударски пројекат, писаном изјавом потврђују да су у пројекту испуњени услови из члана 85. овог закона.

Писана изјава из става 1. овог члана чини саставни део рударског пројекта.

За сва решења и квалитет пројекта одговорно је привредно друштво које обавља послове израде техничке документације, главни пројектант и одговорни пројектанти.

Министар ближе прописује садржину инвестиционо-техничке документације из члана 84. овог закона, у складу са савременим научним достигнућима и правилима рударске струке.

Привредно друштво, односно друго правно лице или предузетник које обавља послове израде техничке документације, мора бити осигурано од одговорности за штету коју може причинити другој страни, односно трећем лицу.

2. Техничка контрола

Члан 97.

Техничка контрола се врши за рударске пројекте из члана 84. став 2. тач. 1) - 5) овог закона.

Техничка контрола обухвата контролу пројекта у погледу усклађености са законом и другим прописима из области рударства, примене савремених достигнућа и метода рударске струке и науке, као и усклађености са важећим прописима о безбедности и здрављу на раду, сигурности људи и објеката и заштите животне средине и заштите културних добара и добара која уживају претходну заштиту, као и усклађеност са условим издатим у складу са посебним прописима из заштите животне средине, водопривреде и споменика културе.

Привредно друштво, односно друго правно лице или предузетник које обавља послове техничке контроле рударских пројеката, мора бити осигурано од одговорности за штету коју може причинити другој страни, односно трећем лицу.

Министар ближе прописује услове и начин вршења техничке контроле рударских пројеката.

Члан 98.

Извештај и потврду о техничкој контроли рударског пројекта издаје привредни субјект који је извршио техничку контролу. Техничка контрола мора бити потврђена овером сваког примерка пројекта од стране привредног субјекта који је извршио техничку контролу.

За квалитет вршења техничке контроле рударских пројеката одговоран је привредни субјект који је извршио техничку контролу.

Члан 99.

Техничку контролу рударских пројеката не може вршити, односно у вршењу техничке контроле не може учествовати:

- 1) привредни субјект који је израдио тај пројекат и носилац експлоатације;
- 2) лице запослено у привредном субјекту и у носиоцу експлоатације, који је израдио рударски пројекат или је учествовало у изради тог пројекта;
- 3) лице запослено у Министарству, надлежном органу аутономне покрајине.

3. Пројекти урађени у иностранству

Члан 100.

Рударски пројекти урађени у иностранству подлежу техничкој контроли у складу са овим законом.

Техничка контрола из става 1. овог члана обухвата контролу у погледу примене мера и норматива безбедности и здравља на раду, заштите животне средине, заштите од пожара и експлозија, сигурности објеката и људи и подземних, површинских и суседних објеката, као и контролу у погледу примене савремених достигнућа и метода рударске науке и технике.

Техничком контролом рударских пројеката урађених у иностранству проверава се да ли су примењени прописи, мере и услови који одговарају прописима Републике Србије, за извођење рударских радова одређених за извођење радова који су предмет рударског пројекта и усклађеност мера и мерних јединица и других показатеља који се примењују код израде рударских пројеката.

4. Одобрење за изградњу рударских објеката и/или извођење рударских радова

Члан 101.

Изградња рударских објеката и извођење рударских радова врше се по главном и допунском рударском пројекту и изводе се на основу решења о одобрењу за изградњу рударских објеката и/или извођење рударских радова, које издаје Министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине, на захтев носиоца одобрења за експлоатацију и/или експлоатационо поље.

Уколико се рударски радови не изводе у складу са одобреном пројектном документацијом и после истека рока за отклањање недостатака које је утврдио рударски инспектор, при чему рок за отклањање недостатака не може бити дужи од 180 дана, примениће се одредбе члана 72. овог закона.

Одобрење за изградњу рударских објеката и/или извођење рударских радова из става 1. овог члана престаје да важи:

- 1) на захтев носиоца одобрења и подношењем пријаве о трајној обустави радова;
- 2) истеком рока важења решења којим се одобрава изградња рударских објеката и /или извођење рударских радова.

Решење о престанку важења одобрења из става 3. овог члана доноси Министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине, ако се претходно утврди инспекцијским извештајем да је рекултивација извршена у складу са одобреном пројектном документацијом.

Решење из ст. 1. и 4. овог члана које издаје Министарство је коначно и против њега се може покренути управни спор.

На решење из ст. 1. и 4. овог члана, које је донео надлежни орган аутономне покрајине, жалба се подноси министру.

Члан 102.

Одобрење за изградњу рударских објеката и/или извођење рударских радова из члана 101. овог закона садржи:

- 1) податке о инвеститору: тачан назив, матични број и седиште;
- 2) врсту и тип рударског пројекта, назив и саставне делове пројекта;
- 3) назив лежишта и врсту минералне сировине, број експлоатационог поља, годишњи капацитет производње и назив јединице локалне самоуправе на којој ће се изводити рударски радови;
- 4) обавезе у вези прибављања употребне дозволе за изграђене рударске објекте;
- 5) обавезе у вези санације и рекултивације простора, ангажовања лица са одговарајућом стручном спремом на пословима техничког руковођења, стручног надзора и безбедности и здравља на раду, благовременог

извештавања надлежног органа и инспекцијских служби о вршењу рударских радова;

6) у случају када је одобрен пројекат за изградњу рударских објеката рок до када предузеће мора прибавити решење којим се одобрава извођење рударских радова на експлоатацији минералне сировине, који не може бити дужи од пет година;

7) врста и рок важења достављеног инструмента обезбеђења из члана 103. став 1. тачка 11) овог закона;

8) рок важења решења којим се одобрава извођење рударских радова, дефинисан у складу са доказом о праву својине или коришћења, односно службености за површину на којој је планирано извођење рударских радова, осим у случају експлоатације нафте и гаса;

9) услове и обавезе у вези вршења експлоатације у погледу минималних и максималних растојања у циљу заштите људи и објеката, одређене техничким прописима, условима утврђеним решењима надлежних завода за заштиту споменика културе као и условима утврђеним решењима других надлежних органа;

Носилац решења којим се одобрава изградња рударских објеката и/или извођење рударских радова, може поднети захтев за продужење рока важења решења из става 1. тачка 8) овог члана, најкасније 30 дана пре истека предметног рока.

Уз захтев за продужење одобрења за изградњу рударских објеката и/или извођење рударских радова из става 1. овог члана подноси се:

1) доказ о плаћеној републичкој административној такси односно покрајинској административној такси ако се извођење радова врши на територији покрајине;

2) ситуациона карта тренутног стања у размери 1:2500 или у одговарајућој размери са уцртаним границама експлоатационог поља, јавним саобраћајницама и другим објектима и контурама утврђених ресурса и резерви минералне сировине који се налазе на том пољу и јасно назначеним границама и ознакама катастарских парцела у писаној и дигиталној форми са контуром пројектованих радова за наредни период за који се тражи продужење рока;

3) допунски рударски пројекат оверен од стране носиоца одобрења за експлоатационо поље и техничке контроле пројекта;

4) доказ о праву својине или праву коришћења, закупа и/или сагласности, односно праву службености за површину на којој је планирано извођење рударских радова по пројекту и за површину на којој је планирана изградња рударских објеката до краја експлоатације или за најмање пет наредних година, а све према динамици дефинисаној у пројекту.

Члан 103.

Уз захтев за издавање одобрења за изградњу рударских објеката и/или извођење рударских радова из члана 101. овог закона доставља се:

1) доказ о плаћеној републичкој административној такси, односно покрајинској административној такси када се експлоатација врши на територији покрајине;

2) рударски пројекат оверен од стране носиоца одобрења за експлоатационо поље и техничке контроле;

3) сагласност носиоца експлоатације и/или одобрења за експлоатационо поље на пројекат;

4) изјашњење јединице локалне самоуправе надлежне за послове урбанизма у погледу усаглашености експлоатације са урбанистичко – планском документацијом и потребе израде планског документа нижег реда;

5) доказ о праву својине или праву коришћења, закупа и/или сагласности, односно праву службености за површину на којој је планирана изградња рударских објеката и извођење рударских радова за најмање десет година, осим у случају нафте и гаса када се доставља за период до десет година, а у случају експлоатације резерви минералних сировина који су од стратешког значаја за Републику Србију доставља се посебан акт Владе о утврђивању јавног интереса за период од пет година експлоатације;

6) потврда о ресурсима и резервама минералних сировина;

7) акт органа надлежног за послове заштите животне средине којим се даје сагласност на студију о процени утицаја експлоатације на животну средину;

8) сагласност надлежне установе за заштиту споменика културе;

9) акт надлежног министарства за послове водопривреде;

10) сагласност на техничку документацију у погледу мера заштите од пожара издату од органа надлежног за послове заштите од пожара у складу са посебним прописима;

11) меница или доказ о гаранцији банке или коорпоративна гаранција за извршење послова санације и рекултивације деградираног земљишта услед експлоатације у корист Републике Србије, издате ради обезбеђења уредног измирења обавезе извршења послова санације и рекултивације деградираног земљишта услед експлоатације, утврђене овим законом.

Прва гаранција банке или меница или коорпоративна гаранција за извршење послова санације и рекултивације деградираног земљишта услед експлоатације мора износити најмање 30% од износа предвиђеног главним рударским пројектом за послове санације и рекултивације и мора важити најмање три године од дана издавања гаранције.

Свака следећа гаранција банке или меница или коорпоративна гаранција за извршење послова санације и рекултивације деградираног земљишта услед експлоатације мора износити најмање 30% вредности од преосталог износа за обављање послова санације и рекултивације деградираног земљишта услед експлоатације и мора важити најмање две године.

Последња гаранција банке или меница или коорпоративна гаранција за извршење послова санације и рекултивације деградираног земљишта услед експлоатације мора да важи 60 дана дуже од дана планираног завршетка експлоатације рудника по главном рударском пројекту.

Прва гаранција банке или меница или корпоративна гаранција треба да буду издате са клаузулом безусловна, неопозива, наплатива на први позив и без приговора, с тим да се уз меницу доставља и потврда банке о извршеној регистрацији менице (оригинал или оверена фотокопија од стране пословне банке) и оригинал или оверени картон депонованих потписа и припадајуће менично овлашћење.

Уколико носилац експлоатације изгуби право на експлоатацију према условима из овог закона, губи и гаранцију банке или меницу или коорпоративну

гаранцију за извршење послова рекултивације деградираног земљишта услед експлоатације, осим у случају када сам изврши рекултивацију.

Надлежни орган искључиво врши проверу испуњености законом утврђених услова и не упушта се у оцену техничке документације, поднете уз захтев из става 1. овог члана.

Ако су за извођење радова из става 1. овог члана посебним законом прописани и други услови, уз захтев се подносе и докази о испуњености тих услова.

Надлежни орган одбиће решењем захтев из става 1. овог члана ако:

- 1) уз захтев није достављена комплетна документација из става 1. овог члана;
- 2) подносилац захтева има неизмирена дуговања по основу обавезе плаћања накнада одређених сходно чл. 158. и 159. овог закона;
- 3) је за подносиоца захтева покренут ликвидациони или стечајни поступак.

Решење из става 9. овог члана које издаје Министарство је коначно и против њега се може покренути управни спор.

На решење из става 9. овог члана које је донео надлежни орган аутономне покрајине, жалба се подноси министру.

Члан 104.

Рударски радови по рударском пројекту из члана 84. став 2. тачка 5) овог закона изводе се на основу одобрења које издаје Министарство, односно надлежни покрајински орган на захтев носиоца истраживања односно носиоца експлоатације.

Уз захтев за издавање одобрења доставља се:

- 1) доказ о плаћеној републичкој административној такси, односно покрајинској административној такси када се експлоатација врши на територији покрајине;
- 2) одобрење за истраживање, односно одобрење за експлоатацију и/или експлоатационо поље;
- 3) рударски пројекат на истраживању чврстих минералних сировина усаглашен са пројектом геолошких истраживања, оверен од стране техничке контроле;
- 4) сагласност носиоца експлоатације односно истраживања на пројекат;
- 5) сагласност власника, односно корисника или доказ о праву својине или праву коришћења, закупа и/или сагласности, односно праву службености на земљишту које је одређено за извођење рударских радова на истраживању минералне сировине за површине терена обухваћене пројектом.

Ако су за извођење радова из става 1. овог члана посебним законом прописани и други услови, уз захтев се подносе и докази о испуњености тих услова.

Решење из става 1. овог члана које издаје Министарство је коначно и против њега се може покренути управни спор.

На решење из става 1. овог члана, које је донео надлежни орган аутономне покрајине, жалба се подноси министру.

Члан 105.

Извођењу рударских радова по техничким рударским пројектима и упрошћеним рударским пројектима може се приступити на основу пријаве која се подноси Министарству, односно надлежном покрајинском органу, пре почетка извођења радова.

Уз пријаву из става 1. овог члана доставља се и примерак техничког рударског пројекта и упрошћеног рударског пројекта, с тим да се уз примерак упрошћеног рударског пројекта за израду појединачних бушотина за нафту, гас и надземна постројења и уређаје за експлоатацију, припрему и транспорт нафте и гаса до сабирне станице доставља и попис катастарских парцела са приложеним сагласностима власника, односно корисника или доказ о праву својине, праву коришћења, праву закупа, односно праву службености на земљишту које је захваћено радовима по упрошћеном пројекту.

Члан 106.

Носилац експлоатације и носилац истраживања је дужан да о почетку извођења радова извести рударског инспектора и надлежни орган јединице локалне самоуправе и надлежну установу заштите споменика културе на чијој територији ће изводити рударске радове најкасније 15 дана пре почетка извођења радова.

5. Одобрење за употребу рударских објеката

Члан 107.

Рударски објекат изграђен по главном и допунском рударском пројекту може се користити када се прибави одобрење за употребу рударског објекта (у даљем тексту: употребна дозвола), које се издаје решењем надлежног органа из члана 101. став 1. овог закона, на захтев носиоца експлоатације.

Употребна дозвола може се издати и за рударски објекат који представља техничко-технолошку целину и може се као такав самостално користити.

Ако је за издавање одобрења за употребу рударског објекта посебним законом прописана обавеза претходног прибављања сагласности или дозволе других органа или организација, уз захтев из става 1. овог члана подноси се и та сагласност, односно дозвола.

Решење из става 1. овог члана које издаје Министарство је коначно и против њега се може покренути управни спор.

На решење из става 1. овог члана које је донео надлежни орган аутономне покрајине, жалба се подноси министру.

Члан 108.

Рударски објекти реконструисани по техничком рударском пројекту могу се користити по поновном прибављању одобрења за употребу рударског објекта у складу са одредбама члана 107. овог закона.

Члан 109.

Употребна дозвола се издаје ако се утврди:

1) да је рударски објекат или његов део изграђен у складу са рударским пројектом на основу кога је издато одобрење за изградњу рударских објеката и/или извођење рударских радова, у складу са прописима чија је примена обавезна при изградњи рударских објеката;

2) да су испуњени прописани услови у погледу мера безбедности и здравља на раду, заштите вода, заштите од пожара, заштите животне средине и други прописани услови за изградњу и коришћење те врсте објеката;

3) да су прибављене сагласности других органа у складу са посебним прописима, на основу услова издатих у процедури прибављања одобрења за вршење експлоатације;

4) да је решењем надлежног органа за заштиту од пожара утврђена подобност објекта за употребу у погледу спроведености мера заштите од пожара предвиђених у техничкој документацији у складу са посебним прописом.

Члан 110.

Испуњеност услова из члана 109. овог закона утврђује се техничким прегледом објеката.

Технички преглед рударског објекта обухвата, према намени рударског објекта, технички преглед рударских, машинских и грађевинских радова, електричних постројења (уређаја и инсталација), постројења за заштиту од пожара и постројења за заштиту животне средине, заштиту вода, као и технички преглед рударске опреме и постројења.

Министар ближе прописује услове и начин вршења техничког прегледа.

Члан 111.

Министарство, односно надлежни покрајински орган обављање техничког прегледа рударског објекта поверава привредном субјекту који има запослена лица са одговарајућом лиценцом.

Технички преглед рударског објекта не могу обављати, односно у обављању прегледа не могу учествовати привредни субјекти и лица која су израдила, односно учествовала у изради рударског пројекта за тај објекат и привредни субјекти који су вршили техничку контролу тог пројекта, као и лица запослена у Министарству, односно органу аутономне покрајине. Трошкове техничког прегледа сноси носилац експлоатације.

Члан 112.

Ако се ради утврђивања подобности за употребу рударског објекта, који је изграђен према пројектној документацији за коју је прибављено одобрење за извођење рударских радова и/или за изградњу рударских објеката од стране Министарства, односно надлежног органа аутономне покрајине, мора вршити претходна провера инсталација, уређаја и постројења, стабилности или безбедности објекта, као и друга испитивања или када је то предвиђено рударским пројектом, може се одобрити пуштање објекта у пробни рад.

Решење о одобрењу за пуштање објекта у пробни рад издаје надлежни орган који је издао одобрење за експлоатацију и/или експлоатационо поље.

Одобрењем из става 2. овог члана утврђује се почетак и трајање пробног рада, који не може бити дужи од шест месеци.

Пре пуштања објекта у пробни рад, носилац експлоатације и/или одобрења за експлоатационо поље је дужан да обавести надлежног рударског

инспектора о почетку пробног рада и да образује стручну комисију која ће пратити резултат тог рада.

По завршетку пробног рада, носилац експлоатације и/или одобрења за експлоатационо поље је дужан да затражи технички преглед објекта и да стави на увид документацију о резултатима пробног рада.

Решење из става 2. овог члана које издаје Министарство је коначно и против њега се може покренути управни спор.

На решење из става 2. овог члана, које је донео надлежни орган аутономне покрајине, жалба се подноси министру.

6. Рударска мерења и рударски планови

Члан 113.

Привредни субјект је дужан да организује обављање послова рударских мерења и да на основу извршених мерења израђује планове, односно карте из којих се може утврдити стање рударских радова, њихов међусобни положај и положај рударских радова у односу на претходно изведене рударске радове, на објекте и воде на површини и на животну средину.

У оквиру послова рударских мерења привредни субјект дужан је да израђује одговарајућу графичку документацију која садржи податке о променама на површини терена и о стању рударских објеката у експлоатационом пољу.

Члан 114.

Ситуациони план експлоатационог поља и сва рударска мерења и графичка приказивања рударских радова морају бити повезана са тачкама државне тригонометријске мреже.

О свим извршеним рударским мерењима, привредни субјект дужан је да води мерачке књиге.

Мерачке књиге морају бити оверене на начин утврђен прописима о оверавању пословних књига.

Члан 115.

Министар ближе прописује вршење рударских мерења, начин чувања оригинала планова и карата, израду рударских планова и њихове размере, из члана 113. овог закона, као и вођење мерачких књига са интерним пописом непокретности рудника из члана 114. овог закона.

7. Рударска мерења при подземној и површинској експлоатацији

Члан 116.

Привредни субјект дужан је да за време извођења рударских радова обезбеди:

1) ситуациони план - карту експлоатационог поља у одговарајућој стандардној размери, и то пре почетка извођења радова на експлоатационом пољу и на крају сваке календарске године, као и по потреби на крају појединих фаза дефинисаних пројектном документацијом. Ситуациона карта израђена на крају године представља део документације у склопу годишњих извештаја о пословању;

2) геолошку карту експлоатационог поља и његове околине у одговарајућој стандардној размери са карактеристичним геолошким профилима;

3) хидролошке и тектонске планове, као и планове са назначеним местима за испуштање воде прописаног квалитета у пријемнике за рударске објекте са великим дотоком воде и сложенем тектоником;

4) ажуран ситуациони план рударских радова на површинским коповима, односно, план рударских радова у подземној експлоатацији и откопавању минералне сировине, рударским објектима на експлоатационом пољу, одлагалишта, јаловишта, стање депоа корисне минералне сировине или комерцијалних производа, транспортних комуникација и других објеката;

5) за руднике са подземном експлоатацијом:

(1) план праћења слегања терена;

(2) откопне и етажне планове свих подземних рударских радова;

(3) планове проветравања подземних рударских објеката и јама;

(4) планове одбране и спасавања од изненадних опасности по живот и здравље људи и безбедност објеката;

6) планове енергетске мреже (електричне мреже, компримираног ваздуха и др.) и водоводне мреже.

Члан 117.

Копије планова из члана 116. овог закона привредни субјект дужан је да, без одлагања, да на увид рударском инспектору.

Планови из члана 116. тач. 4) и 5) овог закона, морају се допуњавати сваког месеца према напредовању рударских радова, а планови и карта из члана 116. тач. 1), 2), 3) и 6) овог закона кад настану промене.

Ако се подземни радови изводе у близини претходно изведених радова или напуштених делова јама, допуњавање планова врши се према потреби и у краћим роковима.

У нове рударске планове морају се пренети сви детаљи из претходних рударских планова, као што су претходни јамски отвори, претходно изведени радови и раседи, висинске коте и други детаљи.

8. Рударска мерења при експлоатацији течних и гасовитих минералних сировина

Члан 118.

Привредни субјект који врши експлоатацију нафте и гаса, осталих природних гасова, као и геотермалних ресурса, мора обезбедити:

1) ситуациони план експлоатационог поља, са назначењем свих истражних и експлоатационих бушотина и осталих уређаја;

2) геолошку карту експлоатационог поља и његове околине, са карактеристичним геолошким профилима;

3) технолошку шему експлоатације и шему рударских објеката на нафтно-гасном пољу;

4) структурну карту са назначеним границама контура лежишта;

5) податке и извештаје о бушењу, каротажним мерењима, зацевљењу, перфорацији, освајању и мерењу динамичког и статичког притиска, о количинама произведених флуида, гасном фактору и свим осталим физичко-хемијским анализама колектора и флуида.

Копије планова из става 1. овог члана привредни субјект дужан је да без одлагања да на увид рударском инспектору.

9. Стручна спрема за обављање одређених послова при експлоатацији

Члан 119.

Послове техничког руковођења и стручног надзора, израде и техничке контроле рударских пројеката, вршење контроле и надзора безбедности и здравља на раду, вршење контроле и надзора заштите животне средине, самосталног обављања рударских мерења и израде рударских планова, управљање и надзор над рударским отпадом, самосталног руковања експлозивним средствима и друге стручне послове при експлоатацији минералних сировина, могу обављати лица која у погледу степена и врсте школске спреме и радног искуства испуњавају прописане услове и који имају овлашћење за обављање тих послова.

Члан 120.

Послове техничког руковођења може обављати лице које има стечено високо образовање на студијама другог степена (мастер академске студије, мастер струковне студије, специјалистичке академске студије и специјалистичке струковне студије) област рударског инжењерства у оквиру образовно-научног поља: техничко-технолошке науке рударске струке, пет година радног искуства на одговарајућим пословима, овлашћење за обављање тих послова и одговарајућу лиценцу.

Члан 121.

Послове стручног надзора при изградњи и реконструкцији рударских објеката према рударском пројекту може обављати лице које има стечено високо образовање на студијама другог степена (мастер академске студије, мастер струковне студије, специјалистичке академске студије и специјалистичке струковне студије) област рударског инжењерства у оквиру образовно-научног поља: техничко-технолошке науке рударске струке, пет година радног искуства на одговарајућим пословима, овлашћење за обављање тих послова и одговарајућу лиценцу.

Стручни надзор при изградњи и реконструкцији рударских објеката према појединим деловима рударског пројекта могу обављати лица која имају стечено високо образовање на студијама другог степена (мастер академске студије, мастер струковне студије, специјалистичке академске студије и специјалистичке струковне студије) одговарајуће струке, пет година радног искуства на одговарајућим пословима и овлашћење за обављање тих послова.

Стручни надзор у области заштите од пожара при изградњи, доградњи, и реконструкцији рударских објеката могу обављати лица која испуњавају услове прописане посебним прописима за вршење стручног надзора у области заштите од пожара.

Стручни надзор при експлоатацији минералних сировина могу обављати лица која имају високо образовање стечено на основним академским студијама

одговарајуће струке у трајању од најмање пет година радног искуства на одговарајућим пословима и овлашћење за обављање тих послова.

Послове надзора при извођењу рударских радова може обављати лице са средњим образовањем у подручју рада геологије, рударства и металургије, одговарајућег образовног профила, три године радног искуства на одговарајућим пословима и овлашћење за обављање тих послова.

Члан 122.

Израду рударских пројеката може обављати лице у својству главног пројектанта које има стечено високо образовање на студијама другог степена (мастер академске студије, мастер струковне студије, специјалистичке академске студије и специјалистичке струковне студије), област рударског инжењерства у оквиру образовно-научног поља: техничко-технолошке науке, пет година радног искуства на пословима израде рударских пројеката или на пословима техничког руковођења, надзора и другим стручним пословима за које се пројекат израђује, овлашћење за обављање тих послова и одговарајућу лиценцу.

Израду појединих делова рударског пројекта могу обављати лица у својству одговорног пројектанта која имају стечено високо образовање на студијама другог степена (мастер академске студије, мастер струковне студије, специјалистичке академске студије и специјалистичке струковне студије) одговарајуће струке, три године радног искуства и овлашћење за обављање тих послова.

Члан 123.

Техничком контролом рударских пројеката може руководити лице у својству главног ревидента које има стечено високо образовање на студијама другог степена (мастер академске студије, мастер струковне студије, специјалистичке академске студије и специјалистичке струковне студије), област рударског инжењерства у оквиру образовно-научног поља: техничко-технолошке науке рударске струке, пет година радног искуства на пословима израде рударских пројеката, техничке контроле или на пословима техничког руковођења, надзора и другим стручним пословима у рударским објектима за које се пројекат израђује, овлашћење за обављање тих послова и одговарајућу лиценцу.

Техничку контролу појединих делова рударског пројекта могу обављати лица у својству одговорног ревидента која имају стечено високо образовање на студијама другог степена (мастер академске студије, мастер струковне студије, специјалистичке академске студије и специјалистичке струковне студије) одговарајуће струке, три године радног искуства на пословима пројектовања или техничке контроле и овлашћење за обављање тих послова.

Члан 124.

Пословима безбедности и здравља на раду, заштите животне средине и рударских мерења и израде рударских планова може руководити лице које има стечено високо образовање на студијама другог степена (мастер академске студије, мастер струковне студије, специјалистичке академске студије и специјалистичке струковне студије) област рударског инжењерства у оквиру образовно-научног поља: техничко-технолошке науке рударске струке, пет година радног искуства на одговарајућим пословима, овлашћење за обављање тих послова и одговарајућу лиценцу.

Члан 125.

Овлашћење за обављање послова техничког руковођења, стручног надзора, пројектовања и других стручних послова утврђених овим законом, стиче се полагањем стручног испита.

Стручни испит из става 1. овог члана полаже се пред комисијом коју образује министар надлежан за послове рударства, односно надлежни орган аутономне покрајине за кандидате са територије аутономне покрајине.

Послови из ст. 1. и 2. овог члана врше се као поверени.

Министар ближе прописује услове, програм и начин полагања стручног испита из става 1. овог члана.

VII. ЛИЦЕНЦЕ ЗА ОБАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПОСЛОВА ПРИ ГЕОЛОШКИМ ИСТРАЖИВАЊИМА И ЕКСПЛОАТАЦИЈИ

Члан 126.

Лиценце за физичка лица у области вршења геолошких истраживања су:

1) лиценца за пројектовање, техничку контролу, извођење и стручни надзор геолошких истраживања:

- (1) за истраживање минералних сировина;
- (2) за истраживање нафте и природног гаса;
- (3) за хидрогеолошка истраживања и истраживање геотермалних ресурса;
- (4) за инжењерскогеолошка-геотехничка истраживања;
- (5) за геофизичка истраживања и испитивања;
- (6) за регионална геолошка истраживања;
- (7) за петролошка и геохемијска истраживања;
- (8) за минералозна и кристалографска истраживања;
- (9) за палеонтолошка истраживања;

2) лиценца за компетентно лице за оцену елабората о ресурсима и резервама:

- (1) за чврсте минералне сировина;
- (2) за нафту и природни гас.

Лиценце за физичка лица у области рударства су:

1) Лиценца за пројектовање и техничку контролу:

- (1) за површинску експлоатацију чврстих енергетских сировина;
- (2) за површинску експлоатацију металичних и неметаличних сировина;
- (3) за подводну експлоатацију минералних сировина;
- (4) за подземну експлоатацију угља;
- (5) за подземну експлоатацију металичних и неметаличних минералних сировина;
- (6) за нафту и гас;

- (7) за припрему минералних сировина;
  - (8) за управљање рударским отпадом;
- 2) лиценца за извођење рударских радова, стручни надзор и техничку контролу објеката за прибављање употребне дозволе:
- (1) за површинску експлоатацију чврстих енергетских сировина;
  - (2) за површинску експлоатацију металичних и неметаличних сировина;
  - (3) за подводну експлоатацију минералних сировина;
  - (4) за подземну експлоатацију угља;
  - (5) за подземну експлоатацију металичних и неметаличних минералних сировина;
  - (6) за нафту и гас;
  - (7) за припрему минералних сировина;
  - (8) за минирање;
  - (9) за управљање рударским отпадом;
- 3) лиценца за послове заштите животне средине при експлоатацији минералних сировина;
- 4) лиценца за обављање рударских мерења и израду рударских планова;
- 5) лиценца за компетентно лице за рударство:
- (1) за површинску експлоатацију минералних сировина;
  - (2) за подземну експлоатацију минералних сировина;
  - (3) за подводну експлоатацију минералних сировина,
  - (4) за нафту и гас;
  - (5) за припрему минералних сировина.

Лиценце за физичка лица из става 1. овог члана могу да добију физичка лица која имају:

- 1) одговарајућу стручну спрему;
- 2) овлашћење за обављање послова у складу са одредбама овог закона;
- 3) пет година радног искуства на одговарајућим пословима, осим у случају лиценце за компетентно лице за геологију и компетентно лице за рударство за које је потребно десет година радног искуства.

Члан 127.

Лиценце за правна лица за обављање одређених послова у области геолошких истраживања су:

- 1) за израду и техничку контролу геолошке техничке документације:
  - (1) за нафту и природни гас;
  - (2) за чврсте минералне сировине;
  - (3) за подземне воде и хидрогеотермалне ресурсе;

- (4) за петрогеотермалне ресурсе;
- (5) за инжењерскогеолошка-геотехничка истраживања;
- (6) за геофизичка истраживања;

2) за извођење геолошких истраживања и стручни надзор за извођење геолошких истраживања:

- (1) за нафту и природни гас;
- (2) за чврсте минералне сировине;
- (3) за подземне воде и хидрогеотермалне ресурсе;
- (4) за петрогеотермалне ресурсе;
- (5) за инжењерскогеолошка-геотехничка истраживања;
- (6) за геофизичка истраживања;

Лиценце за правна лица за обављање одређених послова у области рударства су:

1) лиценце за израду и техничку контролу инвестиционо-техничке документације за извођење рударских радова и израду планова за управљање рударским отпадом, и то:

- (1) за површинску експлоатацију чврстих енергетских сировина;
- (2) за површинску експлоатацију неметаличних минералних сировина за грађевинске материјале;
- (3) за подводну експлоатацију минералних сировина;
- (4) за површинску експлоатацију металичних минералних сировина и других неметаличних сировина;
- (5) за подземну експлоатацију угља;
- (6) за подземну експлоатацију металичних и неметаличних минералних сировина;
- (7) за нафту и гас;
- (8) за извођење радова на минирању у складу са овим законом;
- (9) управљање рударским отпадом;

2) лиценце за извођење рударских радова, вршење стручног надзора и техничке контроле ради издавања употребне дозволе и управљање рударским отпадом, и то:

- (1) за површинску експлоатацију чврстих енергетских сировина;
- (2) за површинску експлоатацију неметаличних минералних сировина за грађевинске материјале;
- (3) за површинску експлоатацију металичних минералних сировина и других неметаличних сировина;
- (4) за подводну експлоатацију минералних сировина;
- (5) за подземну експлоатацију угља;
- (6) за подземну експлоатацију металичних и неметаличних минералних сировина;
- (7) за нафту и гас;

- (8) за извођење радова на минирању у складу са овим законом;
- (9) управљање рударским отпадом.

Члан 128.

Испуњеност услова за издавање лиценци из чл. 126. и 127. овог закона решењем утврђује Министарство, на предлог радних група које образује министар.

Актом о образовању радних група из става 2. овог члана утврђују се задаци и обавезе њених чланова.

Радне групе из става 2. овог члана имају седам чланова од чега два члана из Министарства, а пет чланова из редова струковних удружења, организација и институција.

Подаци о личности у лиценцама из става 1. овог члана садрже: име и презиме личности, датум и место рођења.

Министар ближе прописује услове, начин издавања лиценци, одузимања, садржину и образац лиценце из чл. 126. и 127. овог закона.

За издавање решења из става 1. овог члана подносилац захтева плаћа републичку административну таксу.

Издату лиценцу на предлог радне групе министар ће одузети решењем, ако се на основу достављених података утврди да овлашћено лице несавесно и нестручно обавља послове за које је лиценца издата.

Решење из ст. 1. и 7. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Министарство води евиденцију о свим издатим лиценцама у коју се уносе исти подаци као подаци у лиценцама. Право увида у евиденцију имају сви заинтересовани субјекти.

VIII. ЗАШТИТНЕ МЕРЕ

Члан 129.

Ради заштите живота и здравља запослених, привредни субјект дужан је да:

- 1) уреди безбедност и здравље запослених на раду, у складу са специфичностима и опасностима које се могу појавити;
- 2) организује обављање послова безбедности и здравља на раду, у складу са овим законом и прописима о безбедности и здрављу на раду;
- 3) обезбеди лична заштитна средства и личну заштитну опрему запосленима;
- 4) обезбеди заштиту од пожара, хаварија, акцидентата и хемијских и других удеса и да организује послове спасавања;
- 5) организује обуку радника из области безбедности и здравља на раду и акције спасавања, у случајевима изненадних опасности по живот и здравље људи и безбедност објеката по утврђеном плану и програму, у току целе године и да проверу знања врши једном годишње.

Члан 130.

Ради заштите вода и животне средине, привредни субјект дужан је да:

1) планира мере којима се спречава угрожавање режима вода и животне средине, односно мере рекултивације и санације и да обезбеди извршење прописаних мера;

2) води податке о врстама и количинама опасних и штетних материја које користи у вршењу делатности, односно да води податке о врстама и количинама опасних, штетних и отпадних материја које испушта или одлаже у животну средину;

3) спроводи мере и услове за спречавање угрожавања режима вода и животне средине садржане у анализи утицаја обављања делатности на животну средину и режим вода у складу са посебним законом.

Члан 131.

Мерама заштите вода и животне средине обезбеђује се:

1) непосредна контрола спровођења прописаних мера заштите вода и животне средине;

2) израда планова заштите од хаварија, акцидентата и других удеса;

3) праћење утицаја вршења делатности на режим вода и на животну средину;

4) давање предлога за предузимање мера заштите и унапређивања животне средине и режима вода у складу са посебним законом.

Члан 132.

За организовање, спровођење и унапређивање послова безбедности и здравља на раду и заштите вода и животне средине и за спровођење и унапређивање мера безбедности и здравља на раду и мера заштите вода и животне средине, одговоран је директор привредног субјекта који је носилац експлоатације, као и лица са посебним овлашћењима утврђеним актом о организацији и систематизацији радних места у истом привредном субјекту.

Члан 133.

Носилац експлоатације, према специфичности техничко-технолошког процеса, организује послове спасавања и послове заштите од пожара, хаварија, акцидентата и других удеса.

Послове спасавања и заштите од пожара обављају запослени, који су за то оспособљени у складу са овим и другим посебним прописима.

Члан 134.

Носилац експлоатације дужан је да води књигу рударског надзора у коју се уписују наређења рударског инспектора издата на лицу места у случају непосредне опасности по живот и здравље запослених и веће материјалне штете.

У књигу из става 1. овог члана уписују се и наређења директора и других лица са посебним овлашћењима, која се односе на безбедност и здравље на раду и која су издата на лицу места.

Књига рударског надзора води се за сваку јаму, површински коп, бушаће и ремонтно постројење, експлоатационо поље при производњи нафте и гаса, као и за објекте припреме минералних сировина.

Члан 135.

Забрањено је у рударске подземне просторије и остале рударске објекте, у којима се појављују метан и други запаљиви гасови или опасна угљена прашина и у зоне опасности од експлозија, на објектима који се налазе на нафтним и гасним пољима, уношење лако запаљивих материја, прибора за пушење или других средстава која могу изазвати пожар, упалу или експлозију, што мора бити обележено знацима упозорења на видним местима.

У подземне рударске просторије, као и остале рударске објекте, могу се уносити и користити апарати за заваривање, само под условима и на начин утврђен посебним прописима.

Запослени који рукује магацином, складиштем или руководи превозом и преносом експлозивних средстава или обавља послове минирања, као и друга лица која по било ком основу долазе у складишне просторије или помажу при превозу и преносу експлозивних средстава и минирању, морају се придржавати прописаних мера безбедности и здравља на раду, заштите животне средине и мера заштите од пожара.

Одговорна лица и други запослени који учествују у технолошком процесу и обављају стручне послове безбедности и здравља на раду, дужни су да спроводе и контролишу спровођење мера заштите на раду и мера заштите од пожара које се односе на заштиту од опасности експлозије метана, других опасних гасова или угљене прашине или од агресивне минералне прашине, јонизујућих зрачења, силикозе, провале воде или пожара.

Члан 136.

Задржавање радника у подземним рударским просторијама после радног времена, дозвољено је само ради обављања послова техничко-технолошког процеса одобреног од стране техничког руководиоца рударског објекта.

Члан 137.

Запослени и одговорна лица дужни су да раде са пуном пажњом ради безбедности свог живота и здравља и живота и здравља осталих запослених, заштите рударских објеката, средстава рада и других материјалних добара и да се придржавају утврђених мера безбедности и здравља на раду.

Запослени и одговорна лица која се не придржавају утврђених мера безбедности и здравља на раду, заштите од пожара и других мера утврђених овим законом, чине тежу повреду радне обавезе.

Члан 138.

Сваки запослени је дужан да без одлагања обавести одговорно лице о свакој појави опасности при извођењу рударских радова, а нарочито о појави експлозивних, загушљивих и отровних гасова, о провали воде, пожару, клизању земљишта или другим појавама које могу угрозити безбедност запослених, материјалних добара и имовине и живот и здравље људи.

Одговорно лице дужно је да у случају из става 1. овог члана предузме све неопходне мере за спречавање наступања тежих последица по безбедност запослених и имовине и да о томе, без одлагања, обавести рударског инспектора и орган унутрашњих послова и другу надлежну инспекцију.

Члан 139.

У рудницима са подземном експлоатацијом у којима могу настати потенцијалне опасности, пожари, упале и експлозије метана и угљене прашине, продора гасова, песка, воде и муља, зарушавања јамских просторија, носилац експлоатације дужан је да организује свакодневна дежурства у циљу контроле примене мера заштите и безбедности запослених и правовременог реаговања на лицу места у случају потребе.

Одговорно лице које обавља послове дежурства дужно је да у случају из става 1. овог члана предузме све неопходне мере за спречавање наступања тежих последица по безбедност запослених и имовине и да о томе, без одлагања, обавести носиоца експлоатације, рударског инспектора и орган унутрашњих послова.

Члан 140.

О појавама опасности при извођењу рударских радова, носилац експлоатације је дужан да води евиденцију која нарочито садржи: податке о врсти појаве, времену њеног трајања, узроку настанка и штету која је уследила настанком појаве, као и податке о утврђеној одговорности.

Носилац експлоатације дужан је да без одлагања извести рударског инспектора и орган унутрашњих послова о сваком смртном случају, групној повреди и тежој повреди на раду, а у случају хаварија, акцидената и других удеса, надлежну инспекцију.

Члан 141.

Привредни субјекти су дужни да у случају несреће или удеса једни другима неодложно пружају помоћ, осим у случају када пружање те помоћи није могуће због опасности по сопствену безбедност.

Члан 142.

У случају опасности за носиоца експлоатације и носиоца истраживања, власници и корисници земљишта дужни су да дозволе да се на њиховом земљишту изврше неопходни радови потребни за отклањање опасности.

У случају из става 1. овог члана носилац експлоатације дужан је да надокнади причињену штету.

Члан 143.

Министар прописује посебне мере и начин контроле примене мера заштите од пожара и експлозија у рударским објектима за подземну експлоатацију. У осталим рударским објектима примењују се важећи прописи из области заштите од пожара и експлозије.

Министар прописује посебне мере и начин контроле безбедности и здравља при извођењу радова на геолошким истраживањима и експлоатацији минералних сировина.

У погледу мера безбедности и здравља на раду, заштите животне средине, заштите од пожара и експлозија и других мера заштите које се односе на извођење рударских радова, а које нису уређене овим законом, примењиваће се одредбе посебних прописа којима се уређују те мере заштите.

IX. ОСТАЛЕ ОДРЕДБЕ О ЕКСПЛОАТАЦИЈИ

1. Управљање рударским отпадом

Члан 144.

Одлагање и управљање рударским отпадом врши се на основу дозволе за управљање рударским отпадом коју издаје Министарство односно надлежни покрајински орган, у складу са планом управљања отпадом и другом пратећом документацијом, којом се дефинише врста, начин управљања и извештавања, као и друге обавезе по питању управљања рударским отпадом.

Влада ће утврдити услове и поступак издавања дозволе за управљање отпадом, као и критеријуме, карактеризације, класификације и извештавања о рударском отпаду.

Члан 145.

У рударски отпад не спада отпад који је настао приликом истраживања, експлоатације и припреме минералне сировине, који није у директној вези са наведеним активностима (отпадна уља, храна, дотрајала возила и истрошене батерије и акумулатори), нити отпад настао од екстрактивне индустрије који може бити радиоактиван, као ни отпад настао индустријском прерадом минералних сировина.

2. Напуштени рудници

Члан 146.

Напуштени рудници и рударски објекти су објекти који су настали до дана ступања на снагу овог закона, услед непрописног обустављања рударских радова и напуштања рударских објеката, без примењених техничких и технолошких поступака санације и рекултивације, а за који није познат или више не постоји носилац одобрења за експлоатацију и/или експлоатационо поље и не може се утврдити власништво над предметним простором.

Влада ће утврдити услове, критеријуме, програмирање, поступак и начин вршења санације и рекултивације напуштених рудника и рударских објеката из става 1. овог члана.

Средства потребна за решавање вршења санације и рекултивације напуштених рудника и рударских објеката из става 1. овог члана обезбеђују се из буџета Републике Србије.

Члан 147.

Министарство води посебну књигу исправа о напуштеним рудницима и рударским објектима, као и евиденцију о санираним и рекултивисаним рудницима и рударским објектима из члана 146. овог закона.

Члан 148.

Поступци санације и рекултивације напуштених рудника и рударских објеката обављају се на основу:

- 1) елабората затеченог стања, рударских радова и објеката;
- 2) пројекта инжењерско-геолошких истраживања ради утврђивања техничко-технолошких подлога за израду пројекта санације и рекултивације;

3) пројекта санације и рекултивације напуштених рудника и рударских објеката.

Министар прописује садржину елабората и пројеката из става 1. овог члана, у складу са савременим научним достигнућима и правилима рударске и осталих струка.

3. Привремена обустава рударских радова

Члан 149.

Ако се радови у јамама и површинским коповима и њиховим деловима или нафтним и гасним пољима, морају привремено обуставити због непредвиђених околности (провала гасова или воде, проблеми у вези са горским ударом, јамски пожари, поремећаји на главним путевима за проветравање, пролажење, одводњавање и превоз, клизање терена, ерупције, промене режима вода и сл.) или услед више силе носилац експлоатације обавештава о разлозима обуставе радова рударског инспектора, најкасније у року од 24 сата од обуставе радова.

О привременој обустави радова, која је унапред планирана, носилац експлоатације је дужан да обавести рударског инспектора, најкасније 15 дана пре обуставе радова.

Пре планиране обуставе радова из става 2. овог члана, која ће трајати дуже од 30 дана, носилац експлоатације је дужан да изврши потребно премеравање, допуњу рударских пројеката и планова и да сачини записник о разлозима обустављања радова, са навођењем опасности које се могу појавити приликом поновног отварања јама или њеног дела, односно пуштања нафтног и гасног поља у поновну производњу.

За време привремене обуставе радова главни јамски простори и објекти на нафтним и гасним пољима морају се одржавати у таквом стању да се њима може пролазити без опасности.

У случају да привремена обустава радова траје дуже од две године примењује се члан 150. овог закона.

4. Трајна обустава радова

Члан 150.

Ако из било ког разлога дође до потпуног и трајног обустављања експлоатације у јамама или појединим реверима или деловима јама, површинским коповима или на пољима за експлоатацију нафте и гаса, носилац експлоатације и/или одобрења за експлоатационо поље дужан је да обавести орган који је издао одобрење за експлоатацију и/или одобрење за експлоатационо поље, односно одобрење за извођење рударских радова, најкасније 30 дана пре обуставе радова.

Члан 151.

У случају трајне обуставе радова, носилац експлоатације дужан је да предузме све мере заштите рударског објекта и земљишта на коме су се радови изводили и мере заштите и санације животне средине ради обезбеђења живота и здравља људи и имовине, у свему према главном рударском пројекту трајне обуставе радова.

Рударске пројекте, планове и скице, мерачке књиге и осталу документацију о стању рударских радова и стању ресурса и резерву

минералних сировина у време обуставе рада, привредно друштво са већинским државним капиталом као носилац експлоатације дужно је да преда на чување органу који је издао одобрење за експлоатацију, односно одобрење за извођење рударских радова.

Документација из става 2. овог члана доступна је сваком привредном субјекту који је заинтересован за обнову радова на напуштеном експлоатационом пољу.

За обнову радова из става 3. овог члана прибавља се одобрење за експлоатацију, у складу са одредбама овог закона.

5. Планирана трајна обустава радова

Члан 152.

Јавно предузеће које врши експлоатацију, у случају планиране трајне обуставе рударских активности дужно је да претходно изради програм затварања рудника (у даљем тексту: Програм).

Програм садржи нарочито следеће мере за:

- 1) израду плана активности за затварања рудника;
- 2) санацију напуштених рударских објеката и могућности коришћења напуштених рударских објеката;
- 3) санацију и рекултивацију земљишта на којем је вршена експлоатација;
- 4) решавање проблема заштите животне средине насталих услед затварања рудника;
- 5) потребу решавања проблема локалних заједница насталих услед обуставе рударских активности на простору рудника који се затвара;
- 6) доношење програма решавања вишка запослених, у складу са законом;
- 7) одређивање износа средстава потребних за реализацију плана затварања рудника.

Влада даје сагласност на Програм.

Средства потребна за реализацију Програма обезбеђују се из буџета Републике Србије и других извора у складу са законом.

Надзор над спровођењем Програма врши Министарство.

6. Санација и рекултивација

Члан 153.

Носилац експлоатације је дужан да у току и по завршетку извођења радова на експлоатацији, а најкасније у року од једне године од дана завршетка радова на површинама на којима су рударски радови завршени, изврши рекултивацију земљишта у свему према техничком пројекту техничке и биолошке рекултивације, који је саставни део главног или допунског рударског пројекта.

О мерама из става 1. овог члана извештава се Министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине и министарство надлежно за послове

пољопривреде и водопривреде, односно министарство надлежно за послове заштите животне средине.

Уколико се отвори поступак ликвидације или стечаја над носиоцем експлоатације приоритетно се из ликвидационе или стечајне масе подмирују трошкови санације и рекултивације земљишта на којем је вршена експлоатација.

7. Штрајк

Члан 154.

У привредном субјекту које врши експлоатацију сировина право на штрајк се остварује под условом да се у време одржавања штрајка обезбеди сигурност објеката, уређаја и инсталација, безбедност и здравље људи.

Члан 155.

Ради обезбеђивања услова из члана 154. овог закона, у привредном субјекту које врши експлоатацију, у време штрајка обављају се послови којима се остварује:

1) одводњавање, проветравање, одржавање проходности путева у објекту и одржавање уређаја, опреме и инсталација;

2) завршетак започетих радова на осигурању, изолацији и транспорту ископина чије одлагање може угрозити безбедност и здравље запослених и безбедност рударских објеката, постројења и уређаја.

Забрањено је организовање и спровођење штрајка у јамским просторијама или у другим објектима и просторијама у којима постоји потенцијална опасност по живот и здравље људи.

Општим актом привредног субјекта одређују се радна места у оквиру којих се врше послови из става 1. овог члана, а чије је обављање неопходно за обезбеђивање услова из члана 154. овог закона, као и објекти, односно просторије из става 2. овог члана.

Члан 156.

У случају повреда одредаба о штрајку утврђених овим законом, које могу имати за последицу наступање непосредне опасности или изузетно тешке последице за безбедност и здравље људи или њихову безбедност и безбедност имовине или друге штетне неотклоњиве последице, Министарство предузима мере неопходне за спречавање наступања тих последица, и то:

1) увођење радне обавезе;

2) ангажовање радника из других техничко технолошких система и других радника - појединаца;

3) покретање поступка за утврђивање одговорности директора и чланова органа управљања.

X. НАКНАДЕ ЗА ГЕОЛОШКА ИСТРАЖИВАЊА И КОРИШЋЕЊЕ МИНЕРАЛНИХ СИРОВИНА И ГЕОТЕРМАЛНИХ РЕСУРСА

Члан 157.

За коришћење података и документације основних геолошких истраживања која се као послови од јавног интереса финансирају из буџета

Републике Србије, као и за коришћење података и документације геолошких истраживања који су постали јавна својина-државна својина по основу концесионих уговора, плаћа се накнада у висини до 5% од реалне вредности изведених истраживања на одређеном истражном простору.

Средства остварена у складу са ставом 1. овог члана приход су буџета Републике Србије.

Висина и начин плаћања накнаде из става 1. овог члана утврђује се посебним актом који доноси министар.

Члан 158.

Носилац истраживања плаћа накнаду за примењена геолошка истраживања минералних и других геолошких ресурса и накнаду за задржавање истражног простора у складу са овим законом.

Висина накнада из става 1. овог члана одређује се у износу од 10.000,00 динара, по километру квадратном истражног простора, осим у случају истражног простора мањег од 0,5 километара квадратних када накнаде износе 5.000,00 динара.

Начин плаћања накнада из става 1. овог члана ближе одређује Влада.

Средства остварена од накнаде из члана 157. став 1. овог закона и става 1. овог члана су приход буџета Републике Србије.

Члан 159.

Носилац експлоатације којем је одобрено извођење рударских радова плаћа накнаду за коришћење минералних сировина и геотермалних ресурса у складу са овим законом.

Накнада из става 1. овог члана утврђује се према следећим основама:

- 1) за све врсте угља и угљних шкриљаца 3% од прихода;
- 2) за угљоводонике у течном и гасовитом стању (нафта и гас) и остале природне гасове 7% од прихода;
- 3) за радиоактивне сировине 2% од прихода;
- 4) за све металичне сировине 5% од нето прихода од топионице;
- 5) техногене сировине које су резултат експлоатације и прераде минералних сировина 1% од прихода;
- 6) за неметаличне сировине 5% од прихода;
- 7) за све врсте соли и соних вода 1% од прихода;
- 8) за подземне воде из којих се добијају корисне минералне сировине, као и подземне воде везане за рударску технологију и гасове који се са њима јављају 3% од прихода.

Приход из става 2. овог члана представља износ који носилац експлоатације остварује од искоришћених или продатих минералних сировина, одређен на основу прихода оствареног од продаје непрерађене минералне сировине или прихода оствареног од продаје технолошки прерађене минералне сировине.

Нето приход од топионице из става 2. тачка 4) овог члана представља приход од продаје крајњег производа умањен за трошкове топљења, рафинације, транспорта, претовара, осигурања и продаје. Нето приход од

топионице не може се умањивати по основу амортизације, трошкова капитала или пореских олакшица.

За неметаличне сировине за добијање грађевинског материјала (лапорац, кречњак, глина, песак, шљунак, техничко-грађевински и архитектонско-грађевински камен и др) и магнезита, накнада из става 1. овог члана утврђује се у динарском износу одређеном по тони ископане минералне сировине.

Висину накнаде из става 5. овог члана одређује Влада у последњем кварталу текуће године за наредну годину, према врсти минералне сировине.

Накнада се плаћа за све компоненте минералне сировине које се користе или продају, а не плаћа се за узорке минералних сировина који се користе за техничко-технолошка испитивања у индустријским условима.

Принудну наплату и контролу обрачуна и уплате накнаде за коришћење минералних сировина и геотермалних ресурса врши надлежни порески орган. У погледу принудне наплате, контроле, камате и застарелости накнаде за коришћење минералних сировина, сходно се примењују одредбе закона којим је уређен порески поступак.

Начин плаћања накнаде и услове одлагања плаћања дуга по основу накнада из става 1. овог члана ближе одређује Влада.

Члан 160.

Средства остварена у складу са чланом 159. овог закона од накнаде за коришћење минералних сировина и геотермалних ресурса, у висини од 60% приход су буџета Републике Србије, у висини од 40% приход су буџета јединице локалне самоуправе на чијој територији се врши експлоатација.

Од средстава из става 1. овог члана која припадају буџету Републике, 35% се користи у складу са годишњим програмом ради подстицања развоја рударства и спречавања и отклањања штетних последица насталих експлоатацијом минералних сировина, који се доноси у складу са стратегијом, као и планом и програмима остваривања стратегије.

Годишњим програмом из става 2. овог члана утврђује се коришћење остварених средстава, врсте и обим радова, услови и начин коришћења средстава намењених за реализацију програма.

Влада доноси годишњи програм из става 2. овог члана, на предлог Министарства.

Средства остварена од накнаде за коришћење минералних сировина и геотермалних ресурса, која су приход јединице локалне самоуправе на чијој територији се врши експлоатација, користе се на основу посебног програма мера који доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе за унапређење услова живота локалне заједнице, а посебно за изградњу инфраструктуралних објеката и других објеката у циљу побољшавања услова живота, на који сагласност даје Министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине.

Када се експлоатација врши на територији аутономне покрајине, средства остварена у складу са чланом 159. овог закона од накнаде за коришћење минералних сировина и геотермалних ресурса, у висини од 50% приход су буџета Републике Србије, у висини од 40% приход су буџета јединице локалне самоуправе на чијој се територији врши експлоатација, у висини од 10% су приход буџета аутономне покрајине.

XI. КАТАСТАР И ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ У ОБЛАСТИ ГЕОЛОШКИХ ИСТРАЖИВАЊА И РУДАРСТВА

Члан 161.

Ради ефикаснијег прикупљања, обраде, архивирања, претраживања и дистрибуцију геолошких података и информација, једноставнијег и ефикаснијег приступа геолошким подацима и информацијама о основним геолошким карактеристикама и ресурсима Републике Србије, једноставнијег праћења, ажурирања и анализирања резултата геолошких истраживања, у циљу оптималног планирања и пројектовања геолошких истраживања, као и ради ефикасног прикупљања, обраде, праћења и евиденције података неопходних за спровођење минералне политике и политике развоја и стратегије у области рударства, Министарство води:

- 1) Геолошки информациони систем Србије;
- 2) Информациони систем за геолошка истраживања и рударство;
- 3) катастар истражних и експлоатационих простора подземних вода;
- 4) катастар истражних и експлоатационих простора геотермалних ресурса;
- 5) катастар истражних простора и експлоатационих поља чврстих минералних сировина, нафте и гаса;
- 6) катастар лежишта минералних сировина и других геолошких ресурса;
- 7) катастар поља рударског отпада;
- 8) катастар напуштених рудника и рударских објеката;
- 9) катастар активних и санираних рударских објеката;
- 10) књигу исправа.

Министар ближе прописује услове и начин прикупљања, обраде и чувања података, Геолошког информационог система Србије (у даљем тексту: ГеолИСС) и и

Информационог система за геолошка истраживања и рударство (у даљем тексту: ЦИС ГИР), као и услове размене података са међународним геолошким и рударским информационим системима.

Информациони системи и катастри из става 1. овог члана садрже податке о личности, и то: име и презиме личности и датум и место рођења личности.

Министар ближе прописује начин вођења и садржину катастра из става 1. овог члана, књиге исправа и начин управљања и размене података, начин одржавања и коришћења.

Право увида у катастар из става 1. овог члана тач. 3) - 9), књигу исправа и ЦИС ГИР, имају сви заинтересовани субјекти, за који се плаћа републичка административна такса.

Министарство сарађује са републичким и другим органима, јавним и другим предузећима и установама које прикупљају и чувају податке из области геолошких проучавања и истраживања геолошких ресурса, као и истраживања и експлоатације минералних сировина и других геолошких ресурса.

Члан 162.

Катастар истражних простора и експлоатационих поља и катастар активних и санираних рударских објеката води надлежни орган који је издао одобрење за истраживање и одобрење за експлоатацију.

У катастар одобрених истражних простора уносе се подаци о носиоцу истраживања, истражном простору, предмету геолошких истраживања, резултатима истраживања, као и наложеним мерама од стране геолошких и рударских инспектора.

У катастар експлоатационих поља уносе се сви подаци из одобрења за експлоатацију на одређеном експлоатационом пољу, утврђено ограничење експлоатације, подаци о рударским објектима и динамици рударских радова на експлоатационом пољу, настале измене у вези са корисником експлоатационог поља, подаци о обустављању радова, као и наложеним мерама од стране геолошких и рударских инспектора.

У катастар активних и санираних рударских објеката уносе се подаци о положају и статусу рудника и објеката. У катастар истражних и експлоатационих простора подземних вода и хидрогеотермалних ресурса уносе се сви подаци из одобрења за истраживање и одобрења за коришћење на одређеном експлоатационом простору, утврђена количина подземних вода која се користи, као и основни подаци из елабората о резервама подземних вода.

У катастар истражних и експлоатационих простора петрогеотермалних ресурса уносе се сви подаци из одобрења за истраживање и одобрења за коришћење на одређеном експлоатационом простору, као и основни подаци из елабората о утврђеној потенцијалности ресурса, односно елабората о коришћењу ресурса.

Надлежни орган аутономне покрајине дужан је да Министарству достави податке о носиоцу истраживања, истражном простору и предмету одобрених и реализованих геолошких истраживања и све податке везане за вршење експлоатације.

Члан 163.

Катастар лежишта и биланс минералних сировина и подземних вода, као и катастар геотермалних ресурса води Министарство односно надлежни орган аутономне покрајине.

У катастар лежишта и биланса из става 1. овог члана уносе се подаци о просторном обухвату, локалитету и називу лежишта, подаци о врсти, количини и квалитету минералне сировине, подаци о носиоцу истраживања и/или експлоатације, подаци о издатим потврдама о резервама за дато лежиште и промене у погледу биланса, као и други подаци везани за израду биланса минералних сировина.

Члан 164.

Катастар поља рударског отпада и катастар напуштених рудника и рударских објеката води Министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине.

У катастар поља рударског отпада уносе се подаци о границама поља рударског отпада, подаци о носиоцу истраживања и/или експлоатације, односно привредном субјекту које ствара рударски отпад, подаци о привредном субјекту који је оператер рударског отпада, подаци о карактеризацији и категоризацији

свих одлагалишта рударског отпада на пољу рударског отпада, као и други подаци везани за управљање рударским отпадом.

У катастар напуштених рудника и рударских објеката уносе се подаци о положају и статусу истих рудника и објеката, као и спроведеним мерама санације и рекултивације.

Члан 165.

Министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине или јединица локалне самоуправе води књигу исправа и евиденцију привредних субјеката, којима је издато одобрење за извођење геолошких истраживања и експлоатацију.

Књигу исправа сачињавају одобрење за извођење геолошких истраживања, одобрење за задржавање истражног простора, одобрење за експлоатационо поље или одобрење за експлоатацију, одобрење за изградњу рударских објеката и/или извођење рударских радова и употребна дозвола, као и други подаци који се односе на геолошко истраживање и експлоатацију минералних сировина.

Члан 166.

ГеолИСС представља основу за сагледавање геолошких ресурса Републике Србије, појава и лежишта минералних сировина и подземних вода, израду различитих врста и намена геолошких карата, израду карте геолошких хазарда и ризика, као и спровођење свих врста активности у области геолошког планирања, одлучивања и пројектовања геолошких истражних радова, остваривање глобалне геокомуникације и комерцијализације геолошких информација.

ЦИС ГИР обезбеђује формирање, класификовање, одржавање, презентацију и дистрибуцију нумеричких, описних и просторних база података о: одобреним геолошким истраживањима, рудним резервама, рудничкој инфраструктури, архивској документацији и одобрењима, лиценцама и потврдама, катастру истражних и експлоатационих поља, катастру лежишта и биланса минералних сировина, катастру рударских радова и објеката, катастру рударског отпада и напуштених, санираних и затворених рудника, књизи исправа, финансијским обавезама у погледу накнаде коју плаћа носилац истраживања и експлоатације, извршеног надзора и наложених мера од стране инспекцијских служби, производњи и потрошњи минералних сировина и другим информацијама од значаја.

Подаци из ГеолИСС и ЦИС ГИР информационог система су јавни, односно доступни за коришћење у складу са овим законом.

Надлежни орган аутономне покрајине дужан је да Министарству достави податке потребне за вођење ГеолИСС-а и ЦИС ГИР -а у складу са ст. 1. и 2. овог члана.

ГеолИСС и ЦИС ГИР чине саставни део јединственог информационог система Републике Србије, који надлежни орган аутономне покрајине користи.

Члан 167.

Информациони систем обезбеђује размену информација, преко ГИС портала или web страна, директно или са другим информационим системима и хармонизацију свих релевантних информација на локалном, националном и међународном нивоу.

Послови изградње и одржавања централног информационог система финансирају се из буџета Републике Србије или других извора у складу са законом.

XII. ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР

Члан 168.

Инспекцијски надзор над применом одредаба овог закона и прописа донетих за његово спровођење врши Министарство, преко геолошких и рударских инспектора.

Садржина границе, овлашћења, права и обавезе при вршењу инспекцијског надзора утврђени су овим законом и посебним прописима из области инспекцијском надзора.

У случају вршења геолошких истраживања и експлоатације на основу решења издатих од стране надлежног покрајинског органа по основу вршења поверених послова, инспекцијски надзор над применом одредаба овог закона и прописа донетих за његово спровођење врши надлежни орган аутономне покрајине.

Послови из става 2. овог члана врше се као поверени.

Инспектор из ст. 1. и 2. овог члана има службену легитимацију, ознаку и одговарајућу опрему.

Службена легитимација садржи: мали грб Републике Србије; организациони положај и назив надлежне инспекције; име и презиме инспектора; слику инспектора; јединствени број легитимације; области у којима је инспектор надлежан да врши надзор и овлашћења инспектора за предузимање радњи и налагање мера у инспекцијском надзору; потпис и печат надлежног органа.

Изглед обрасца службене легитимације и врсту опреме геолошких и рударских инспектора прописује министар.

Члан 169.

Послове геолошког инспектора може обављати лице које има стечено високо образовање на студијама другог степена (мастер академске студије, мастер струковне студије, специјалистичке академске студије и специјалистичке струковне студије), област геолошког инжењерства у оквиру образовно-научног поља: техничко-технолошке науке и радно искуство од најмање пет година на пословима геолошких истраживања, положен стручни испит и испит за инспектора.

Послове рударског инспектора може обављати лице које има стечено високо образовање на студијама другог степена (мастер академске студије, мастер струковне студије, специјалистичке академске студије и специјалистичке струковне студије), област рударског, машинског, технолошког и електротехничког инжењерства у оквиру образовно-научног поља: техничко-технолошке науке и радно искуство од најмање пет година на пословима експлоатације минералних сировина, положен стручни испит и испит за инспектора.

Рударски инспектор који врши надзор над рударским објектима који су угрожени метаном или опасном угљеном прашином, мора имати најмање три године радног искуства у јамама са метаном или опасном угљеном прашином или на пословима истраживања и експлоатације нафте и гаса.

Члан 170.

Геолошки инспектор у вршењу инспекцијског надзора има право и дужност да проверава да ли се:

1) обављање делатности геолошких истраживања и извођења геолошких истражних радова врши према прописаним условима;

2) пројекат и завршни извештај о резултатима геолошких истраживања израђује у складу са законом и другим прописима и да ли је техничка контрола извршена од стране овлашћеног привредног субјекта који је уписан у судски регистар;

3) годишњи извештај о резултатима геолошких истраживања израђује и оверава на прописан начин;

4) геолошка истраживања, врше на основу и у складу са одобрењем за истраживање;

5) пријављују геолошка истраживања и геолошки истражни радови надлежном органу;

6) геолошки истражни радови изводе према пројекту геолошких истраживања на основу кога је издато одобрење за истраживање;

7) инжењерско-геолошки и хидрогеолошки радови изводе према пројекту геолошких истраживања и одобрења надлежног органа;

8) извођење геолошких истражних радова врши у складу са законом и другим прописима;

9) предузимају мере безбедности лица, суседних објеката, саобраћаја и околине, као и све потребне мере безбедности и здравља на раду од стране привредног субјекта које изводи геолошка истраживања;

10) води прописана евиденција о узетим количинама минералних сировина ради њиховог испитивања и о другим минералним ресурсима чије је постојање утврђено у току геолошких истраживања;

11) врши складиштење и чување језгра истражних бушотина;

12) обезбеђује стручни надзор у току геолошких истраживања и експлоатације;

13) примењују прописани услови по питању испуњавања услова школске спреме и овлашћења за обављање тих послова за лица која руководе извођењем истражних радова и која врше стручни надзор над извођењем тих радова;

14) узима већа количина минералних сировина за испитивање од количине одређене одобрењем за истраживање;

15) узима минерална сировина (за различите намене) без одобрења за истраживање;

16) води књига о стању резерви минералних сировина и геотермалних ресурса;

17) израђује геолошка техничка документација о свим радовима на експлоатацији.

Геолошки инспектор врши и друге послове утврђене законима који се примењују у области геолошких истраживања.

Члан 171.

Рударски инспектор у вршењу инспекцијског надзора има право и дужност да проверава да ли се:

1) при извођењу рударских радова примењују прописане мере безбедности и здравље на раду и прописи о безбедности покретне и непокретне имовине у својини привредних субјеката и физичких лица;

2) експлоатација врши на основу одобрења издатих у складу са овим законом;

3) експлоатација врши на нивоу параметара из рударског пројекта;

4) експлоатација врши на основу одобрене методе откопавања;

5) одлагање флотацијске јаловине врши на основу одобрене пројектне документације и да ли се врши геодетско снимање круне насуте бране у односу на ниво воде у таложном језеру;

6) организује обука радника и спроводе мере акције спасавања у случајевима изненадних опасности по живот и здравље људи и безбедност објеката;

7) спољна и унутрашња одлагалишта на површинским коповима формирају у складу са одобреном пројектном документацијом;

8) при извођењу рударских радова у свему примењују технички прописи који се односе на те радове;

9) рударски објекти у јами и на површини граде у складу са пројектима;

10) рударски радови на експлоатацији изводе по годишњем оперативном плану;

11) врше прописана рударска мерења, правилно израђују и редовно допуњавају рударски планови и остала документација потребна за извођење рударских радова и уредно воде мерачке књиге;

12) примењују прописани услови за распоређивање запослених на одговарајуће послове и врши њихово оспособљавање за рад на одређеним пословима;

13) транспорт, ускладиштење и руковање експлозивним материјалом и течним горивом врши на прописан начин;

14) припремни радови као и радови на откопавању откривке/јаловине на површинским коповима врше у складу са пројектом;

15) запуњавање откопаних простора при подземној експлоатацији врши у складу са пројектом методе откопавања;

16) спроводе прописане мере при руковању рударским отпадом у јами и на површини, на експлоатационом пољу и изван експлоатационог поља.

Члан 172.

Геолошки инспектор је овлашћен да нареди:

1) да се утврђене неправилности отклоне у року који он одреди;

2) да се обустави даље извођење истражних радова ако:

(1) у одређеном року нису отклоњене утврђене неправилности и недостаци;

- (2) се истражни радови не врше у складу са одобрењем за истраживање или се не врше према пројекту истраживања;
- (3) утврди недостатке који представљају непосредну опасност по живот и здравље људи или опасност по имовину.

Носилац истраживања, коме је наложено отклањање недостатака и неправилности у смислу става 1. тачка 1) овог члана, дужан је да по њиховом отклањању о томе обавести геолошког инспектора у року који одреди инспектор, а који не може бити дужи од осам дана.

Поред предузимања мера из става 1. овог члана, геолошки инспектор је овлашћен и да:

- 1) одреди мере обезбеђења у случају опасности за живот и здравље људи или за безбедност имовине;
- 2) поднесе пријаву надлежном органу за привредни преступ и да поднесе захтев за покретање прекршајног поступка;
- 3) обавести орган надлежан за издавање одобрења у складу са овим законом и други орган, ако постоје разлози за предузимање мера за које је тај орган надлежан.
- 4) нареди извршење других прописаних мера или обавеза у одређеном року.

Члан 173.

У вршењу инспекцијског надзора рударски инспектор је овлашћен да:

- 1) утврђене неправилности и недостатке који су током прегледа констатовани, отклоне у року који он одреди;
- 2) забрани рад на експлоатацији ако се рударски радови изводе без одобрења за експлоатацију и одобрења за извођење рударских радова;
- 3) забрани рад ако се извођење рударских радова не врши према одобреној техничкој документацији;
- 4) забрани рад ако се приступи коришћењу рударских објеката без издате употребне дозволе;
- 5) нареди да израду и техничку контролу рударских пројеката врше лица која у погледу степена и врсте стручне спреме и радног искуства испуњавају прописане услове и имају овлашћење за обављање тих послова;
- 6) нареди да послове техничког руковођења, стручног надзора, руковања експлозивним средствима и друге стручне послове могу обављати лица која испуњавају прописане услове, имају овлашћење за обављање тих послова и одговарајућу лиценцу;
- 7) забрани рад ако је непосредно угрожена безбедност и здравље запослених;
- 8) забрани рад запосленима на радном месту са повећаним ризиком ако нису подвргнути лекарским прегледима;
- 9) забрани рад запосленом који није оспособљен за безбедан и здрав рад на радном месту на коме ради;
- 10) забрани рад на средствима за рад на којима нису примењене мере безбедности и здравље на раду;

11) нареди да се уреди безбедност и здравље на раду у складу са специфичностима и опасностима које се могу појавити у привредном субјекту;

12) нареди организовање послова спасавања у случајевима изненадне опасности по живот и здравље људи и безбедности објеката по утврђеном плану и програму;

13) нареди да се организује обука радника из области безбедности и здравља на раду и акције спасавања у случајевима изненадне опасности;

14) нареди да се обезбеде лична заштитна средства и лична заштитна опрема запосленима који исту морају редовно користити;

15) забрани улаз у магацине, помоћна складишта и спремишта експлозивних средстава, као и руковање експлозивним средствима и минирање у рударству лицима која нису стручно оспособљена;

16) се редовно врше геодетска мерења, израде геодетских карата и планова са којих се може утврдити стање изведених рударских радова;

17) нареди израду одговарајуће документације у вези проветравања јама, површинских откопа, енергетске мреже, водоводне мреже као и јамских постројења са основним техничким подацима;

18) се води књига рударског надзора за сваку јаму, површински коп, бушаће и ремонтно постројење, експлоатационо поље при производњи нафте и гаса, као и за објекте припреме минералних сировина;

19) поднесе пријаву надлежном органу за учињено кривично дело или привредни преступ и да поднесе захтев за покретање прекршајног поступка;

20) обавести надлежни орган за издавање одобрења у складу са овим законом и други орган ако постоје разлози за предузимање мера за које је тај орган надлежан.

21) нареди извршење других прописаних мера или обавеза у одређеном року.

Носилац експлоатације коме је решењем наложено отклањање недостатака и неправилности у смислу става 1. овог члана дужан је да по њиховом отклањању о томе обавести рударског инспектора у року одређеном решењем, који не може бити дужи од осам дана.

Члан 174.

У вршењу надзора над применом мера безбедности и здравља на раду у рударским објектима, геолошки и рударски инспектор има у свему овлашћења и дужности инспектора рада, предвиђене прописима о безбедности и здрављу на раду.

Носилац експлоатације је дужан да омогући инспектору из става 1. овог члана улазак у пословне и погонске просторије, узимање узорка минералних сировина и погонског материјала у циљу испитивања, као и обезбеђивање других доказа.

Члан 175.

Носилац истраживања или носилац експлоатације, у коме се догоди смртни или групни несрећни случај у току извођења геолошких истраживања или у току извођења експлоатације, дужан је да о томе одмах обавести геолошког или рударског инспектора.

Инспектор из става 1. овог члана је дужан да одмах на лицу места испита узроке смртних и групних несрећних случајева, као и да нареди мере које се без одлагања морају предузети и да у најкраћем року поднесе надлежним органима образложени извештај са мишљењем о узроцима несреће.

Члан 176.

Против решења геолошког инспектора, односно рударског инспектора која се доносе у складу са чланом 168. ст. 1. и 2. овог закона може се изјавити жалба министру, у року од 15 дана од дана пријема решења.

Жалба изјављена против решења геолошког, односно рударског инспектора не одлаже извршење решења.

XIII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

1. Кривична дела

Члан 177.

Ко организује или учествује у спровођењу штрајка у јамским просторијама или другим објектима и просторијама из члана 155. став 2. овог закона казниће се затвором од једне до пет година.

Члан 178.

Ко у јаму са метаном или другим запаљивим гасом или опасном угљеном прашином или у објект на нафтном и гасном пољу унесе лако запаљиву материју или друге ствари чије је уношење у такву јаму, односно објект забрањено (члан 135. став 1), казниће се затвором од једне до пет година.

За покушај дела из става 1. овог члана, учинилац ће се казнити.

Ако је дело из ст. 1. и 2. овог члана учињено из нехата, учинилац ће се казнити новчаном казном или затвором до једне године.

Члан 179.

Ко се, улазећи по било ком основу у магацин, складиште или спремиште експлозивних средстава, не придржава прописаних мера безбедности и здравља на раду (члан 135. став 3), казниће се затвором од једне до пет година.

2. Привредни преступи

Члан 180.

Новчаном казном од 1.500.000 до 3.000.000 динара за привредни преступ казниће се привредно друштво, односно друго правно лице и предузетник, ако:

1) врши израду пројеката геолошких истраживања и завршних извештаја о резултатима геолошких истраживања, односно изводи геолошка истраживања, а не испуњава услове за вршење тих послова (члан 22. став 1);

2) послове руковођења израдом пројеката геолошких истраживања и завршних извештаја о резултатима геолошких истраживања и руковођење

геолошким истраживањима повери супротно прописаним условима (члан 22. став 2);

3) геолошка истраживања не изводи према пројекту геолошких истраживања (члан 24. став 1);

4) не врши техничку контролу пројекта геолошких истраживања под условима и на начин прописан законом у складу са чланом 25. овог закона;

5) не обезбеди вршење стручног надзора над извођењем геолошких истраживања у складу са чланом 27. овог закона;

6) не врши техничку контролу завршног извештаја под условима и на начин прописан у члану 28. овог закона;

7) изводи геолошка истраживања без одобрења за истраживање (члан 30. став 1. и члан 31. став 1);

8) узме већу количину минералних сировина за геолошко истраживање од одобрене количине (члан 45);

9) не поступи у складу са чланом 50. овог закона;

10) не води књигу о стању ресурса и резерви минералних сировина, ресурса и резерви подземних вода и геотермалних ресурса или о стању тих ресурса и резерви не доставља податке (члан 53. став 1).

11) не врше примењена инжењерскогеолошка-геотехничка истраживања за потребе просторног и урбанистичког планирања, пројектовања и изградње грађевинских, рударских и других објеката (члан 21. став 2);

12) изводе геолошка истраживања без одобрења за истраживање (члан 30. став 1. и члан 31. став 1);

13) врши наставак геолошких истраживања без одобрења (члан 38);

14) врши инжењерскогеолошко-геотехничка истраживања без пријаве радова (члан 32. став 2);

15) врши геолошка истраживања геотермалних ресурса за потребе снабдевања топлотном енергијом породичног домаћинства физичког лица без пријаве радова (члан 33. став 2);

16) врши задржавање права на истражни простор у циљу припреме документације за одобрење за експлоатацију без одобрења (члан 40);

17) врши коришћење експлоатационог простора и ресурса и/или резерви подземних вода и геотермалних ресурса ниске енталпије без одобрења (члан 58);

18) не омогући геолошком инспектору улазак у пословне и погонске просторије или разгледање пројеката и планова, извештаја и друге документације о стању геолошких радова или ако на други начин омета инспектора у вршењу инспекцијског надзора (члан 50. став 1. тачка 14).

Члан 181.

Новчаном казном од 1.500.000 до 3.000.000 динара за привредни преступ казниће се привредно друштво, односно друго правно лице и предузетник, ако:

1) без прописане сагласности експлоатише минералне сировине на подручју на коме је за ове радове потребна посебна сагласност у складу са чланом 7. овог закона;

2) при изради рударског пројекта не поступи у складу са чланом 67. став 1. овог закона;

3) ако израду рударских пројеката и техничку контролу повери предузећу које не испуњава прописане услове из члана 67. став 1. овог закона;

4) врши експлоатацију без одобрења издатих у складу са чланом 68. став 1. и чланом 77. став 1. овог закона;

5) не изврши техничку контролу рударског пројекта сагласно са чланом 97. овог закона;

6) врши изградњу рударских објеката и изводи рударске радове без одговарајуће техничке документације и без одобрења надлежног органа (члан 101. став 1. и члан 104. став 1);

7) не пријави извођење радова по техничком и упрошћеном рударском пројекту из члана 105. став 1. овог закона;

8) не извести рударског инспектора и орган јединице локалне самоуправе у одређеном року о почетку рударских радова на експлоатацији (члан 106);

9) отпочне са коришћењем објекта, просторија и уређаја пре него што прибави употребну дозволу (члан 107. став 1. и члан 108);

10) не изврши технички преглед рударског објекта сагласно члану 110. овог закона;

11) не поступи у складу са чланом 112. овог закона;

12) нема рударске планове или их редовно не допуњава (члан 113. став 1);

13) ако решењем одреди лице које не испуњава услове из чл. 122. и 123. овог закона;

14) не организује обављање послова безбедности и здравља на раду, противпожарне заштите и спасавања или се не снабде потребном опремом и не организује послове заштите вода и животне средине у складу са чл. 129, 130. и 131. овог закона;

15) не води књигу рударског надзора (члан 134. став 1);

16) управља рударским отпадом без одобрења надлежног органа (члан 144. став 1);

17) не врши санацију и рекултивацију напуштених рударских објеката сходно члану 153. став 1. овог закона;

18) настави са извођењем радова по пријему решења о забрани њиховог извођења пре него што отклони утврђене неправилности и недостатке у складу са чл. 172. и 173. овог закона;

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у привредном друштву, односно другом правном лицу и предузетнику, новчаном казном од 100.000 до 200.000 динара.

3. Прекршаји

Члан 182.

Новчаном казном од 500.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај привредно друштво, односно друго правно лице и предузетник, ако:

1) не обезбеди вршење стручног надзора и других послова (члан 27. став 1);

2) не достави примерак елабората о инжењерскогеолошким-геотехничким условима изградње објекта, завршног и годишњег извештаја о резултатима геолошких истраживања, односно извештаје о радовима и резултатима тих радова (члан 28. ст 1. и 2. и члан 29. став 1);

3) не чува примерак завршног и годишњег извештаја о резултатима геолошких истраживања на прописани начин (члан 29. став 2);

4) благовремено не пријави почетак истражних радова у складу са чланом 43. овог закона;

5) по отклањању недостатака и неправилности о томе не обавести геолошког инспектора у одређеном року (члан 172. став 2);

За радњу из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у привредном друштву, односно другом правном лицу и предузетнику, новчаном казном 100.000 до 200.000 динара.

Када геолошки инспектор утврди да је учињен прекршај из става 1. овог члана на лицу места изриче одговорном лицу у привредном друштву, односно другом правном лицу и предузетнику мандатну казну у износу од 5.000 динара.

Члан 183.

Новчаном казном од 500.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај привредно друштво, односно друго правно лице и предузетник, ако:

1) у прописаном року не донесе годишњи оперативни план (члан 95. став 1);

2) не води евиденцију о појавама насталих опасности при извођењу рударских радова, о узроцима и последицама тих појава (члан 140. став 1);

3) у одређеном року не обавести надлежне органе о обустави радова или о смртном или групном несрећном случају (члан 149. став 2. и члан 175);

4) по отклањању недостатака и неправилности о томе не обавести рударског инспектора у одређеном року (члан 173. став 2);

5) не омогући рударском инспектору улазак у пословне и погонске просторије или разгледање пројеката и планова, извештаја и друге документације о стању рударских радова, или ако на други начин омета инспектора у вршењу инспекцијског надзора (члан 174. став 2).

За радњу из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у привредном друштву, односно другом правном лицу и предузетнику новчаном казном 100.000 до 200.000 динара.

Када рударски инспектор утврди да је учињен прекршај из става 1. овог члана, на лицу места изриче одговорном лицу у привредном друштву, односно другом правном лицу и предузетнику мандатну казну у износу од 5.000 динара.

Члан 184.

Новчаном казном од 5.000 до 30.000 динара казниће се за прекршај физичко лице ако врши испирање племенитих метала из речних наноса без одобрења или ако испране количине племенитих метала не преда Народној банци Србије супротнo члану 75. став 1. овог закона.

Када рударски инспектор утврди да је учињен прекршај из става 1. овог члана, на лицу места изриче физичком лицу мандатну казну у износу од 5.000 динара.

Члан 185.

Новчаном казном од 5.000 динара казниће се за прекршај на лицу места физичко лице, ако не спроводе мере безбедности и здравља на раду у смислу члана 137. овог закона.

Када рударски или геолошки инспектор утврди да је учињен прекршај из става 1. овог члана, на лицу места изриче физичком лицу мандатну казну у износу од 5.000 динара.

Члан 186.

Када рударски или геолошки инспектор изриче мандатну казну из чл. 182, 183, 184. и 185. овог закона на лицу места издаје налог за уплату мандатне казне, коју је субјекат надзора дужан уплатити у року од три дана од дана изрицања казне.

Ако субјекат надзора, у року из става 1. овог члана не достави доказ инспектору о уплаћеној мандатној казни, инспектор ће поднети захтев за покретање прекршајног поступка.

XIV. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 187.

Привредна друштва и друга правна лица, предузетници и физичка лица, који су вршили геолошка истраживања и експлоатацију минералних сировина до дана ступања на снагу овог закона, дужна су да ускладе своје пословање са одредбама овог закона у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Одобрења и сагласности, која су издата на основу Закона о рударству („Службени гласник РС”, бр. 44/95, 85/05 - др. закон, 101/05 - др. закон, 34/06 и 104/09), Закона о геолошким истраживањима („Службени гласник РС”, бр. 44/95 и 101/05 –др. закон) и Закона о рударству и геолошким истраживањима („Службени гласник РС”, број 88/11) до дана ступања на снагу овог закона, важиће до истека рока на који су издати.

Члан 188.

Лица која су положила стручни испит којим је извршена провера стручне оспособљености за рад на пословима одређеним овим законом по прописима који су били на снази у време њиховог полагања, као и лица којима је тим прописима признато право вршења одређених послова и без провере стручне оспособљености, испуњавају услове за вршење тих послова и према одредбама овог закона, ако испуњавају и остале прописане услове.

Члан 189.

Поступци који су започети до дана ступања на снагу овог закона наставиће се по прописима по којима су започети.

Министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине преузеће од надлежног органа јединице локалне самоуправе предмете и архиву за послове које је орган јединице локалне самоуправе обављао као поверене.

Члан 190.

Геолошки завод Србије основан Законом о рударству и геолошким истраживањима („Службени гласник РС”, број 88/11), даном ступања на снагу овог закона наставља са радом у складу са одредбама овог закона.

Члан 191.

Прописи за спровођење овог закона донеће се у року од две године од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 192.

До доношења прописа на основу овлашћења из овог закона, примењиваће се прописи донети на основу:

1) Закона о јединственом начину утврђивања, евидентирања и прикупљања података о резервама минералних сировина и подземних вода и о билансу тих резерви („Службени лист СФРЈ”, бр. 53/77, 24/86 и 17/90 и „Службени лист СРЈ”, број 28/96);

2) Закона о рударству („Службени гласник РС”, бр. 44/95, 85/05 - др. закон, 101/05 - др. закон, 34/06 и 104/09);

3) Закона о геолошким истраживањима („Службени гласник РС”, бр. 44/95 и 101/05 - др. закон);

4) Закона о рударству и геолошким истраживањима („Службени гласник РС”, број 88/11).

Члан 193.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе:

1) Закон о рударству и геолошким истраживањима („Службени гласник РС”, број 88/11);

2) Правилник о условима и начину преноса одобрења за примењена геолошка истраживања и одобрења за експлоатацију резерви минералних сировина и геотермалних ресурса („Службени гласник РС”, број 119/12).

Члан 194.

Одредбе чл. 54 - 57. овог закона примењују се од дана приступања Републике Србије Европској унији.

Члан 195.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење Закона о рударству и геолошким истраживањима садржан је у члану 87. ст. 1. и 3. Устава Републике Србије којим је одређено да су природна богатства добра за које је законом одређено да су од општег интереса и да се користе под условима и начин предвиђен законом и у члану 97. став 1. тач. 6-8. Устава Републике Србије према којем Република Србије поред осталог уређује и обезбеђује својинске и облигационе односе и заштиту свих облика својине, правни положај привредних субјеката, систем обављања појединих привредних и других делатности, заштите на раду, социјалног осигурања и других облика социјалне сигурности, друге економске и социјалне односе од општег интереса.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ НОВОГ ЗАКОНА О РУДАРСТВУ И ГЕОЛОШКИМ ИСТРАЖИВАЊИМА

Разлози због којих се предлаже доношење новог закона о рударству и геолошким истраживањима огледају се у потреби потпунијег регулисања обављања делатности геолошких истраживања и рударства, узевши у обзир све посебности разних врста минералних сировина и геолошких ресурса, с тиме да се при томе јасно одреде услови под којима се исте могу користити уз поштовање заштите јавног интереса и потребу привлачења будућих инвестиционих улагања привредних субјекта у предметним областима.

Наиме, анализом ефеката примене Закона о рударству и геолошким истраживањима („Службени гласник РС” број 88/11), уочена је потреба за изменом и допуном појединих норми, како би се на што бољи и ефикаснији начин достигли циљеви који су се желели постићи његовим усвајањем.

Најбитније новине у предложеном тексту закона односе се на:

- с обзиром да су минерални ресурси, ресурси подземних вода, геотермални ресурси, као и други геолошки ресурси природно добро у државној својини и могу се користити под условима и на начин утврђен овим законом, овим законом су одређене минерални ресурси односно минералне сировине од стратешког значаја за Републику Србију, за које се омогућава спровођење поступка експропријације према посебним прописима;

- поред утврђивања мера и активности на реализацији минералне политике показало се да је неопходно одредити и мере и активности на реализацији политика развоја геолошких истраживања минералне политике ради постизања стратешких дугорочних циљева у области геолошких истраживања свих врста минералних ресурса и резерви минералних сировина и других геолошких ресурса, утврђивања хидрогеолошких и инжењерскогеолошких или геотехничких услова коришћења геолошке средине у поступку планирања, пројектовања и изградње свих врста објеката, заштите објекта геодиверзитета од посебног значаја као и геолошког хазарда и ризика са аспекта активирања опасних геолошких процеса као природних елементарних непогода и могућих негативних процеса на природу и људе;

- с обзиром да је Геолошки завод Србије образован као посебна организација која обавља основна геолошка истраживања, и финансира се из буџета Републике Србије постоји потреба да исти завод може да обавља и друга геолошка истраживања, као и послове примењених геолошких истраживања од важности за Републику Србију, на основу посебне одлуке коју доноси Влада на предлог Министарства;

- проширен је опсег основних геолошких истраживања и примењених геолошких истраживања, тако да је одређено да се примењена инжењерскогеолошка-геотехничка истраживања обавезно врше за потребе просторног и урбанистичког планирања, пројектовања и изградње грађевинских, рударских и других објеката ради дефинисања инжењерскогеолошких - геотехничких услова изградње и/или санације, као и других карактеристика геолошке средине, као и да се примењена геолошка истраживања врше за потребе коришћења хидрогеотермалних или петрогеотермалних ресурса, односно коришћења унутрашње топлоте земљине коре;

- ближе су дефинисани услови које привредни субјекти требају да испуне да би вршили геолошка истраживања, као и услови за вршење техничке контроле пројекта и вршење стручног надзора над извођењем геолошких истраживања;

- одређено је да се да примењена геолошка истраживања минералних и других геолошких ресурса, изводе на основу решења о одобрењу за геолошка истраживања које издаје Министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине ако се истраживања изводе на територији аутономне покрајине по захтеву привредног друштва, односно другог правног лица и предузетника, а јединицама локалне самоуправе одузета је поверена делатност издавања одобрења с обзиром да исти органи у већини нису преузели поверену делатност;

- омогућено је да се и геолошка истраживања минералних ресурса за добијање природних грађевинских материјала врше на основу одобрења за истраживање које издаје Министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине ако се истраживања изводе на територији аутономне покрајине, по захтеву предузетника;

- одређено је да праћење и контролу инжењерскогеолошких-геотехничких истраживања, која се изводе ради дефинисања инжењерскогеолошких-геотехничких услова изградње и/или санације, као и других карактеристика геолошке средине за потребе просторног и урбанистичког планирања, изградње грађевинских објеката, заштите природних добара и објеката геонаслеђа, санације и рекултивације терена врши јединица локалне самоуправе;

- потпуније су одређени услови за издавање одобрења за вршење геолошких истраживања, дужина истражног рока, могућност продужења истражног рока, и уведена је могућност да носилац истраживања минералних и других геолошких ресурса може поднети захтев за задржавање права на истражни простор у циљу припреме документације за одобрење за експлоатацију, односно одобрења за експлоатационо поље, најкасније пре истека истражног рока одређеног решењем којим су одобрена истраживања;

- дефинисана је и дозвољена површина истражног простора за извођење примењених геолошких истраживања минералних и других геолошких ресурса, и услови под којима се у оквиру истог истражног простора на којем су одобрена примењена геолошка истраживања неког минералног или геолошког ресурса, могу одобрити примењена истраживања другог минералног или геолошког ресурса, само уколико постоје природни (геолошки) и други услови за несметано вршење тих истраживања;

- одређене су дозвољене количине минералне сировине које се могу узети за технолошка испитивања у току извођења одобрених геолошких истраживања ради утврђивања технолошких својстава и доказивања резерви минералне сировине;

- ближе је дефинисано право коришћења и располагања резултатима примењених геолошких истраживања и документима који садрже резултате геолошких истраживања носиоца истраживања;

- одређено је и да се разврставање ресурса и резерви минералних сировина, ресурса и резерви подземних вода, и геотермалних ресурса, врши складу са одговарајућим прописима и правилницима о извештавању и класификацији чврстих, течних и гасовитих минералних сировина, подземних вода и геотермалних ресурса;

- одређени су и услови и начин одређивања експлоатационог простора и количине ресурса и резерви подземних вода и геотермалних ресурса ниске енталпије које врши министарство односно надлежни покрајински орган, као и услови и начин праћења и контроле коришћења ресурса подземних вода и петрогеотермалних ресурса за потребе водоснабдевања или снабдевања топлотном енергијом породичног домаћинства физичког лица, које врши јединица локалне самоуправе;

- одређено ја да се експлоатација резерви минералних сировина као и експлоатација неметаличних минералних сировина за добијање грађевинских материјала врши на основу одобрења за експлоатационо поље или одобрења за експлоатацију; одобрења за изградњу рударских објеката и/или извођење рударских радова; и одобрења за употребу рударских објеката, с тиме да ако су захтев за издавање одобрења поднела два или више правних лица, односно предузетника, приоритет у добијању одобрења има правно лице односно предузетник, који је први поднео потпун захтев;

- ближе су дефинисани услови за издавање одобрења за вршење експлоатације, укидања и престанка важности истих одобрења с тиме да је као услов за издавање одобрења за изградњу рударских објеката и/или извођење рударских радова прописано достављање доказа о праву својине или коришћења, односно службености за површину на којој је планирана изградња рударских објеката и извођење рударских радова за минимум десет година, а у случају експлоатације резерви минералних сировина који су од стратешког значаја за Републику Србију доставља се посебан акт Владе о утврђивању јавног интереса за период од пет година експлоатације, као и достављање положене менице или доказ о гаранцији банке или коорпоративна гаранција за извршење послова санације и рекултивације деградираног земљишта услед експлоатације у корист Републике Србије;

- ближе су дефинисани услови за одобравање вршења ручног испирања племенитих метала из алувијалних наноса и сакупљање других минерала са површине земље које може вршити физичко лице;

- дефинисани су посебни услови и начин вршења експлоатације неметаличних минералних ресурса за добијање природних грађевинских материјала;

- одређено је и да неметаличне минералне сировине за добијање грађевинских материјала и неметалични минерални ресурси за добијање природних грађевинских материјала могу бити укључене у тржишни промет само ако су ископане на експлоатационом пољу, уз потврду о пореклу коју издаје Министарство односно надлежни орган аутономне покрајине;

- ближе је дефинисана врста инвестиционо-техничке документације у смислу овог закона и утврђено је да се рударски радови изводе према главном рударском пројекту, допунском рударском пројекту, техничком рударском пројекту, упрошћеном рударском пројекту, техничком рударском пројекту за експлоатацију минералних ресурса за добијање природних грађевинских материјала, и рударском пројекту за извођење рударских радова при геолошким истраживањима чврстих минералних сировина;

- одузета је поверена делатност јединицама локалне самоуправе за издавање одобрења из области рударства;

- одређено је да се изградња рударских објеката и извођење рударских радова врше се по главном и допунском рударском пројекту и изводи се на основу решења о одобрењу за изградњу рударских објеката и/или

извођење рударских радова, издатог на захтев носиоца одобрења за експлоатацију и/или експлоатационо поље;

- ближе су дефинисани услови које треба да испуне физичка лица за вршење послова из области геолошких истраживања и рударства, као и услови за добијање лиценци из истих области, предлаже се и увођење лиценци за правна лица, и дефинишу се начини издавања лиценци;

- потпуније се дефинише поступање са напуштеним рудницима и рударским објектима који су настали до дана ступања на снагу овог закона, услед непрописног обустављања рударских радова и напуштања рударских објеката, без примењених техничких и технолошких поступака санације и рекултивације, а за који није познат или више не постоји, носилац одобрења за експлоатационо поље и не може се утврдити власништво над предметним простором;

- јасније се одређују и обавезе носилаца експлоатације у вези рекултивације земљишта у свему према техничком пројекту техничке и биолошке рекултивације, који је саставни део главног или допунског рударског пројекта;

- потпуније су одређени услови да се за коришћење података и документације основних геолошких истраживања који се као послови од јавног интереса финансирају из буџета Републике Србије, и геолошких истраживања који су постали државна својина по основу концесионих уговора, плаћа накнада;

- предлаже се брисање обавезе плаћања накнаде за експлоатацију геотермалних извора ради подстицања коришћења истих ресурса и предложеног укидања издавања одобрења за експлоатацију геотермалних ресурса с обзиром да је коришћење истих ресурса одређено прописима из области водопривреде;

- предлаже се да акт којим се одређује начин плаћања накнаде за коришћење минералних сировина одреди и могући начин и услове одлагања плаћања накнаде; - предлаже се потпуније дефинисање врста и садржине информационих система, катастра и књиге исправа, као евиденција која се воде ради ефикаснијег прикупљања, обраде, архивирања, претраживања и дистрибуције геолошких података и информација, једноставнијег и ефикаснијег приступа геолошким подацима и информацијама о основним геолошким карактеристикама и ресурсима Републике Србије, једноставнијег праћења, ажурирања и анализирања резултата геолошких истраживања.

Поред наведеног, у примени Закона о рударству и геологији показало се да су поједини појмови и области недовољно или непрецизно дефинисани, што отежава спровођење законом прописаних услова и начина коришћења минералних и других ресурса то је овим законом извршена и допуна појмовника.

Новина уведена Законом о рударству и геологији да се издавање одређених одобрења из области вршења геолошких истраживања и експлоатације неметаличних минералних сировина повери јединицама локалне самоуправе у пракси није у потпуности заживела, то је овим законом предложено да им се одузме поверена делатност и да сва одобрења издаје министарство односно надлежни покрајински орган када се сировине налазе на простору покрајине, тако да би предложено решење вратило континуитет у спровођењу Закона и надзору над овим активностима, чиме би се на бољи начин постигла сврха закона.

Предложени закон има основ у Акционом плану за спровођење Националне стратегије одрживог развоја Републике Србије од 2009.-2017. године („Службени гласник РС” број 57/08) као стратешким документом у области истраживања и коришћења минералних сировина, који је усвојен са циљем њене имплементације у обезбеђивању оквира за одрживи привредни развој Србије, уз предлагање конкретних мера за очување ресурса и уз брз

напредак у одговарајућим сегментима придруживања Србије Европској унији у складу са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније (2014-2018). Према томе, овај Закон узео је у обзир сва потребна усаглашавања и превођење директива ЕУ у наше законодавство, у складу са потписивањем Споразума о стабилизацији и придруживању (ССП), којим се Република Србија обавезује на постепено усклађивање законодавства са правним тековинама Европске уније, као и на његову доследну примену.

Доношење новог закона планирано је и Програмом рада Владе за 2015. годину.

1. Проблеми које закон треба да реши

Нови закон омогућио би ефикасније вршење делатности геолошких истраживања свих минералних ресурса, и то посебно истраживања геолошке средине за потребе просторног и урбанистичког планирања, пројектовања, изградње објеката, санације и рекултивације терена ради превенције проблема насталих услед клизишта, увео контролу над коришћењем ресурса и резерви подземних вода и геотермалних ресурса ниске енталпије, омогућио физичким лицима да под законом прописаним условима користе ресурсе подземних вода и петрогеотермалних ресурса за потребе водоснабдевања или снабдевања топлотном енергијом породичног домаћинства физичког лица, обезбедио да се експлоатација шљунка и песка из алувијалних наноса савремених речних токова и приобалног земљишта, може вршити само уз сагласност министарства надлежног за послове геологије и рударства, прописао услове за вршење истраживања и експлоатације неметаличне минералне сировине за добијање грађевинских материјала и неметаличних минералних ресурса за добијање природних грађевинских материјала као веома разгранате привредне активности, обезбедио једноставнију процедуру за издавање одобрења из области геолошких истраживања и експлоатације минералних сировина и ресурса и тако подстицао развој рударства, регулисао спречавање и отклањање штетних последица насталих експлоатацијом минералних сировина и затварањем рудника, обезбедио ефикасну наплату накнаде за вршење геолошких истраживања и експлоатације минералних сировина, као прихода државе односно јединице аутономне покрајине и локалне самоуправе који су од изузетног значаја за животни стандард становништва, остварио потпунију контролу пословања привредних субјеката који врше геолошка истраживања и експлоатацију минералних сировина, и реализовало издавање лиценци у области рударства и геологије.

2. Циљеви који се доношењем новог закона постижу

Усвајањем овог закона створиће се услови за транспарентно издавање одобрења за вршење геолошких истраживања и експлоатације минералних сировина, односно обезбеде услови да исте активности заузму положај који би омогућио да се постигне већи допринос у будућности, стимулишући економски раст и могућности да се подржи одрживи развој у сектору минералних сировина који доноси користи заједницама и свим грађанима Србије.

Уједно се омогућава и ефикасније вршење делатности геолошких истраживања свих минералних сировина и ресурса, као и геолошка истраживања која се изводе у циљу истраживања геолошке средине за потребе просторног и урбанистичког планирања, пројектовања, изградње објеката, санације и рекултивације ресурса, и геолошка истраживања и коришћење ресурса и резерви подземних вода и геотермалних ресурса ниске енталпије.

Доношењем овог закона постигли би се и услови за имплементацију прописа Европске уније.

3. Разматрање могућности да се проблем реши и без доношења закона

Полазећи од нашег правног система, узимајући у обзир потребу ефикаснијег вршења делатности геолошких истраживања минералних ресурса и експлоатације минералних сировина, потребу подстицања развоја рударства, уз поштовање одрживог коришћења минералних ресурса, и имајући у виду преузете обавезе које се односе на имплементацију прописа Европске Уније, није било могуће без доношења Закона решити проблеме и извршити потребну имплементацију.

4. Зашто је доношење закона најбољи начин решавања проблема

Доношење новог закона о рударству и геолошким истраживањима је једина могућност за превазилажење свих наведених проблема и једини начин да се примена закона учини практичном и ефикасном.

III. ОБЈАШЊЕЊА ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Одредбама члана 1. овог закона прецизно је дефинисан предмет закона тако да је допуњен са политиком развоја геолошких истраживања и рударства, рекултивацијом терена, класификацијом геотермалних ресурса и заменом појма експлоатације подземних вода са појмом других геолошких ресурса.

Одредбама члана 2. овог закона одређени су послови у надлежности Геолошког завода Србије, као посебне организације са својством правног лица.

Одредбама члана 3. овог закона уведени су и дефинисани поједини изрази са њиховим значењем у смислу овог закона.

Одредбама чл. 4. до 10. овог закона регулисани су услови и питања везана за јавни интерес у вези начина коришћења минералних ресурса, ресурса подземних вода и геотермалних ресурса, као и других геолошких ресурса који су у својини Републике Србије, а могу се користити под условима и на начин утврђен овим законом, тако да се у Закону дефинишу минералне сировине од стратешког значаја за Републику Србију и ближе регулише питање преноса одобрења за вршење геолошких истраживања и одобрења за експлоатацију.

Одредбама чл. 11. до 13. овог закона регулисана су питања везаних за минералну политику и питања везана за план развоја геолошких истраживања и рударске индустрије Републике Србије, као и за Стратегију управљања минералним и другим геолошким ресурсима Републике Србије.

Одредбама чл. 14. до 15. овог закона дефинише се делатност Геолошког завода Србије, као и ближе одређују и друга питања у вези обављања делатности Геолошког завода Србије.

Одредбама чл. 16. до 20. овог закона одређене су врсте основних геолошких истраживања, и садржина годишњих програма који се доносе ради извођења основних геолошких истраживања.

Одредбама чл. 21. до 53. овог закона, дефинисан је појам, као и услови и начин извођења геолошких истраживања, орган надлежан за издавање одобрења из области геолошких истраживања, услови и за издавање одобрења за примењена геолошка истраживања, одобрења за продужење истражног права, задржавање права на истражни простор, садржина одобрења, услови за укидање и престанак важности одобрења, овлашћење за обављање послова из области геолошких истраживања врсте геолошких пројеката, класификација минералних ресурса и резерви, биланс минералних ресурса и

резерви, и при томе је одузета поверена делатност јединицама локалне самоуправе за издавање одобрења из области геолошких истраживања.

Одредбама чл. 54. до 57. овог закона дефинишу се услови издавања одобрења за истраживање угљоводоника у течном и гасовитом стању у складу са одредбама директиве Европске уније.

Одредбама чл. 58. до 64. овог закона дефинишу се услови и начин утврђивања експлоатационог простора за коришћење ресурса и резерви подземних вода и геотермалних ресурса ниске енталпије, и коришћење ресурса подземних вода и петрогеотермалних ресурса за потребе водоснабдевања или снабдевања топлотном енергијом породичног домаћинства физичког лица.

Одредбама чл. 65. до 118. овог закона прописани су услови и начин извођења експлоатације минералних сировина и других геолошких ресурса, врста одобрења на основу којих се врши експлоатација, орган надлежан за издавање одобрења из области рударства, услови за издавање одобрења из области рударства, садржина, начин укидања и престанак важења одобрења на основу којих се врши експлоатација, издавање одобрења за ручно испирање племенитих метала и сакупљање других минерала. Посебно су дефинисани услови и начин вршења експлоатације неметаличних минералних сировина за добијање грађевинских материјала и минералних ресурса за добијање природних грађевинских материјала, и одређено је да неметаличне минералне сировине за добијање грађевинских материјала и неметалични минерални ресурси за добијање природних грађевинских материјала могу бити укључене у тржишни промет само ако су ископане на експлоатационом пољу уз прибављање одговарујуће потврде о пореклу, ближе је дефинисана врста инвестиционо-техничке документације на основу које се врши изградња рударских објеката и изводе рударски радови. Уједно је и одузета поверена делатност јединицама локалне самоуправе за издавање одобрења из области рударства.

Одредбама чл. 119. до 128. овог закона одређени су услови за стицање овлашћења за обављање послова из области рударства, врсте лиценци за физичка лица за обављање одређених послова при геолошким истраживањима и експлоатацији, и уведене су и лиценце за правна лица из области геолошких истраживања и рударства.

Одредбама чл. 129. до 143. овог закона одређене су мере заштите у области вршења експлоатације.

Одредбама чл. 144. до 145. овог закона ближе одређен појам рударског отпада, и дефинисан је основ за доношење подзаконског акта којим ће се регулисати услови и начина прибављања дозволе за управљање отпадом у складу са директивом Европске уније.

Одредбама чл. 146. до 153. овог закона дефинисано је поступање са напуштеним рудницима, као и поступци везани за привремену и трајну обуставу рударских радова, начин санације и рекултивације земљишта на коме су се изводили рударски радови.

Одредбама чл. 154. до 156. овог закона регулисани су посебни услови у вези штрајка у рудницима.

Одредбама чл. 157. до 160. овог закона регулисани су услови везани за плаћање накнаде за коришћење података од геолошких истраживања, уведена је накнада за задржавање истражног простора, одређене су врсте накнада за коришћење минералних сировина као и услови и начин плаћања исте накнаде, с тиме да је се више по новом закону не плаћа накнада за геотермалну енергију и предложено је да Влада поред начина плаћања накнаде одређује и начин и услове одлагања плаћања дуга по основу накнаде за коришћење минералних сировина. Дефинисан је приход буџета Републике Србије, буџета аутономне покрајине и буџета јединице локалне самоуправе

остварен на име средстава уплаћених по основу накнаде за коришћење минералних сировина,.

Одредбама чл. 161. до 167. овог закона одређене су врсте и услови вођења и садржај катастра, књиге исправа и информационог система.

Одредбама чл. 168. до 176. овог закона регулисано је вршење инспекцијског надзора у складу са посебним прописима и избрисана су овлашћења јединица локалне самоуправе у вези вршења инспекцијског надзора у области геолошких истраживања и експлоатације минералних сировина.

Одредбама чл. 177. до 186. овог закона прописане су казнене одредбе закона.

Одредбама чл. 187. до 195. овог закона прописане су прелазне и завршне одредбе, којима се одређује обавеза усклађивања пословања са одредбама овог закона, доношење подзаконских аката, вођење поступака започетих пре ступања на снагу овог закона, и ступање на снагу новог закона.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна средства у буџету Републике Србије, с обзиром да су средства за делатности које врши Геолошки завод већ обезбеђена на разделу Геолошког завода Србије.

Потребна средства у наредним годинама која се односе на накнаде члановима комисија, као и за допуну делатности које ће вршити Геолошки завод, обезбедиће се у складу са билансним могућностима буџета Републике Србије, у оквиру лимита на разделима Министарства рударства и енергетике и Геолошког завода Србије.

V. АНАЛИЗА ЕФЕКТА

1. НА КОГА И КАКО ЋЕ УТИЦАТИ ПРЕДЛОЖЕНА РЕШЕЊА

Анализом ефекта примене Закона о рударству и геолошким истраживањима („Службени гласник РС” број 88/11), уочена је потреба за изменом и допуном појединих норми, како би се на што бољи и ефикаснији начин дефинисали услови и начин коришћења минералних сировина и геолошких ресурса, узевши у обзир све посебности разних врста минералних сировина и геолошких ресурса, и потребу привлачења будућих инвестиционих улагања привредних субјекта у предметним областима.

У циљу јаснијег сагледавања ефеката измена и допуна важећег Закона, дајемо кратак приказ основних проблема које овај закон треба да реши:

Остваривање права из области рударства и геологије

- потреба да се регулишу посебни услови и омогући спровођење вршења поступка експропријације минералних ресурса, ресурса подземних вода и геотермалних ресурса, као и других геолошких ресурса који су у својини Републике Србије, а од стратешког су значаја за Републику Србију;

- потреба вршења инжењерскогеолошких истраживања у поступку планирања, пројектовања и изградње свих врста објеката, ради заштите објекта геодиверзитета од посебног значаја као и спречавања активирања опасних геолошких процеса као природних елементарних непогода и могућих негативних процеса на природу и људе;

- потреба да се потпуније прати коришћење хидрогеотермалних или петрогеотермалних ресурса ради заштите истих обновљивих ресурса од посебног значаја, као и потреба контроле коришћења минералних ресурса за добијање природних грађевинских материјала, у циљу заштите свих врста минералних ресурса као природног богатства у јавној својини;

- потреба дефинисања услова које треба да испуне физичка лица и правна лица за вршење послова из области геолошких истраживања и рударства, ради обезбеђивања контроле стручности и оспособљености за вршење одговорних послова у области геолошких истраживања и рударства;

- потреба решавања питања у вези поступања са напуштеним рудницима и рударским објектима који су настали до дана ступања на снагу овог закона, услед непрописног обустављања рударских радова и напуштања рударских објеката, и питања везана за рекултивацију земљишта након завршетка рударских радова, која су од значаја за заштиту животне средине и безбедности и здравља људи;

- потреба да се потпуније и једноставније одреде услови за издавање одобрења за вршење геолошких истраживања и услова за извођење експлоатације минералних сировина, и начина спровођења поступка, ради привлачења будућих инвестиционих улагања привредних субјекта у предметним областима.

Доступност јавности

- потреба успостављања ефикаснијег информационог система, катастра и књиге исправа, као евиденција која се воде ради праћења, ажурирања и анализирања резултата геолошких истраживања и рударских активности као јавних података.

Извршавање поверених делатности

Установљено је да треба омогућити бржу и ефикаснију примену закона у области поступања по захтевима привредних субјеката заинтересованих за вршење геолошких истраживања и експлоатацију минералних сировина за које је важећим законом поверено обављање делатности јединицама локалне самоуправе, с обзиром да исте јединице поверену надлежност обављају у веома малом обиму, односно већина јединица локалне самоуправе се изјаснила да не може обављати поверену делатност.

Праћење и контрола плаћања накнада за коришћење података који су настали након извршених геолошких истраживања и накнада за коришћење минералних сировина

Потреба омогућавања коришћења резултата од концесионих геолошких истраживања, као и ефикасније контроле и наплате накнада из области геолошких истраживања и рударства.

Доношење потребних подзаконских аката

Предложеним изменама омогућава се да надлежно министарство донесе неопходне подзаконске акте из области геолошких истраживања и тако обезбеди спровођење закона, с обзиром да је важећим законом неправилно одређено да већину важних подзаконских аката доноси министарство надлежно за послове заштите животне средине уместо како је то правилно министарство надлежно за послове геолошких истраживања.

Терминолошке измене

Измене које се тичу терминолошких питања не задиру у суштину постојећих правних института, већ превасходно имају за циљ да се изврши јасније формулисање које ће олакшати тумачење и примену закона у пракси.

Ради решавања наведених проблема предложена су решења која ће утицати на привредне субјекте који обављају рударске и геолошке делатности, на јединце локалне самоуправе, органе државне управе, и физичка лица на следећи начин:

- предложена су нова решења која ће привредним субјектима створити обавезу да своју организацију, рад и пословање ускладе са одредбама овог закона и прибаве лиценце за правна лица као и обезбеде да физичка лица која обављају стручне послове за носиоца истраживања или експлоатације испуне услове одређене за стицање овлашћења и лиценца за обављање истих послова у циљу постизања ефикасности, стручности и безбедности у обављању истих послова;

- одређене су минералне сировине од стратешког значаја за Републику Србију Србију, и ближе се разрађују услови који ће омогућити да за потребе привредног субјекта који је носилац истраживања и носилац експлоатације минералних сировина и геотермалних ресурса, које су одређене као сировине и ресурси од стратешког значаја за Републику Србију надлежни орган може вршити експропријацију непокретности;

- прописана је обавеза извођења инжењерско-геолошких истраживања за потребе планирања, пројектовања и изградње објеката у циљу обезбеђивања рационалног коришћења терена и сигурније градње;

- уведена је законска могућност за задржавање истражног простора ради припреме за поступак прибављања одобрења за експлоатационо поље;

- потпуније је дефинисан поступак издавања одобрења из области геолошких истраживања и рударства и смањен је број документа који се морају доставити уз захтев, ради постизања веће ефикасности органа у издавању одобрења и обезбеђивања правне сигурности привредних субјекта заинтересованих за наведене делатности;

- узевши у обзир посебности минералних ресурса дефинисане су и посебне процедуре за издавање одобрења за вршење експлоатације;

- дефинисана је процедура издавања гаранције о пореклу минералне сировине на захтев носиоца одобрења за експлоатацију, и тако уведена контрола тржишта неметаличних сировина за грађевинске материјале као мера спречавања нелегалне експлоатације која је нарочито изражена у истој области;

- избрисана је обавеза плаћања накнаде за коришћење геотермалне енергије ради привлачења инвестиција у вези коришћења истог геолошког ресурса и предложеног укидања издавања одобрења за експлоатацију геотермалних ресурса, с обзиром да је коришћење овог ресурса на већ регулисано кроз одредбе Закона о енергетици и Закона о водама;

- предложено је да се посебним актом који одређује начин плаћања накнаде за коришћење минералних сировина одреди и могући начин одлагања плаћања накнаде, односно плаћања накнаде на рате узевши у обзир велики број захтева носиоца експлоатације да им се омогући плаћање на рате услед потешкоћа у пословању, и тако омогући даљи рад.

Према томе, предложеним новим законским решењима, ствара се позитиван амбијент будућим инвеститорима за улагања у области рударства и геологије.

Предложена решења ће утицати и на физичка лица с обзиром да је новим законским решењима регулисана и могућност да физичка лица користе ресурсе подземних вода и петрогеотермалних ресурса за потребе водоснабдевања или снабдевања топлотном енергијом породичног домаћинства физичког лица.

Новим законским решењима, одређују се и обавезе државних органа, које се огледају у следећем:

- омогућавању доношења прописа неопходних за извршавање овог закона с обзиром да је предложеним изменама као надлежно министарство за примену закона дефинисано министарство надлежно за послове геолошких истраживања и рударства, и тако је исправљена неправилност у важећем закону / у којем се као надлежно наводи министарство животне средине / и постављен је правилан законски основ за доношење потребних подзаконских аката;

- прецизније су дефинисане надлежности и дужности Геолошког завода Србије као државног органа;

- поједностављен је поступак издавања одобрења за вршење делатности из области геологије и рударства;

- осигурана је ефикаснија примена закона у области поступања по захтевима привредних субјеката заинтересованих за вршење геолошких истраживања и експлоатацију минералних сировина за које је важећим законом поверено обављање делатности јединицама локалне самоуправе с обзиром да исте јединице поверену надлежност обављају у веома малом обиму /око 20% /;

- одређене су надлежности министарства као органа који издаје лиценце за правна и физичка лица која обављају послове у области геолошких истраживања и рударства;

- проширена је обавеза праћења и контроле вршења геолошких истраживања и експлоатације минералних сировина и других геолошких ресурса, као и наплате накнаде за вршење делатности из области рударства и геологије, с обзиром да су уведене нове врсте одобрења у области геолошких истраживања /инжењерско-геолошких истраживања и истраживања и коришћење подземних вода и петрогеотермалних ресурса/ као и нова накнада за задржавање истражног простора.

2. КОЈИ СУ ТРОШКОВИ КОЈЕ ЋЕ ПРИМЕНА АКТА ИЗАЗВАТИ ГРАЂАНИМА И ПРИВРЕДИ, ПОСЕБНО МАЛИМ И СРЕДЊИМ ПРЕДУЗЕЋИМА

Поред обавеза које су установљене важећим Законом о рударству и геолошким истраживањима предложеним новим решењима Законом се у области геолошких истраживања уводи и накнада за задржавање истражног простора, којом ће се обезбедити средства која су приход од буџета Републике, а која се одређује у одговарајућој динарској вредности, а највише до 10.000 динара, по километру квадратном истражног простора.

С обзиром, да је по основу важећих законских решења којима се одобрава вршење геолошких истраживања реализована наплата накнаде из области геолошких истраживања то се може очекивати да ће носиоци истраживања, и то 57 носиоца истраживања важићих одобрења за вршење геолошких истраживања чврстих минералних сировина и 111 носиоца важећих одобрења за геолошка истраживања подземних вода и геотермалних ресурса, сходно предложеним новим законским решењима поднети захтев за задржавање истражног простора, и сносити обавезу плаћања накнаде у износу одређеном законом. У области рударства важно је истаћи да је наведеним изменама и допунама предложено да се посебним актом који одређује начин плаћања накнаде за коришћење минералних сировина одреди и могући начин одлагања плаћања накнаде, с обзиром да се почев од децембра 2006. године када је почела наплата накнада у складу са тада донетим Законом о изменама и допунама Закона о рударству („Службени гласник РС“ број 88/06) бележи с једне стране раст наплате накнаде, повећање степена наплате и већа обухватност привредних друштава по овом основу, док са друге стране долази до увећавања дуговања по овом основу. Ова дуговања су последица пре свега неликвидности домаће привреде као последице светске економске кризе, неликвидности путарске и грађевинске индустрије која управо користи минералне сировине за добијање грађевинског материјала: лапорац, кречњак, глина, песак, шљунак, техничко-грађевински и архитектонски камен, а за које се

плаћа накнада за коришћење минералних сировина и геотермалних ресурса, и с друге стране застоја и опадања инвестиција и дуговања државе путној индустрији.

С обзиром да важећим Законом о рударству и геолошким истраживањима није регулисано питање поступања по основу захтева за одлагање плаћања дуговања, то се указало као неопходно да се пропишу и услови и начин одлагања плаћања, и поставе законски услови за доношење одлука и поступање по захтевима за одлагање плаћања накнада за коришћење минералних сировина. У Републици Србији тренутно 126 привредних субјеката врши експлоатацију минералних сировина сходно издатим одобрењима и обвезници су плаћања накнаде сходно важећем закону, с тиме да 33 привредна субјекта имају одобрење за експлоатацију а не врше рударске радове, 11 субјеката је у поступку приватизације а 9 је у стечају.

Такође према предложеним изменама привредни субјекат ће сносити трошкове везане за активности прибављања финансијских средстава потребних за санирање последица рударских радова укључујући трошкове биолошке и техничке рекултивације, те се као трошкови за исте привредне субјекте може очекивати потреба обезбеђивања 30% од износа предвиђеног главним рударским пројектом за послове санације и рекултивације, с тиме да у овом тренутку 30% просечних трошкова санирања истог терена износи око 5.000 евра по хектару, у динарској противвредности на дан извођења радова.

Осим тога, привредни субјекти ће према предложеним новим решењима сносити и трошкове везане за поступак прибављања лиценци за правна лица која обављају делатност из области геолошких истраживања и рударства.

Сходно одредбама важећег Закона о рударству и геолошким истраживањима одредбама Закона о републичким административним таксама („Службени гласник РС”, бр. 43/03, 51/03 - испр., 61/05, 101/05 - др. закон, 5/09, 54/09, 50/11, 70/11 - усклађени дин. изн., 55/12 - усклађени дин. изн., 93/12, 47/13 - усклађени дин. изн., 65/13 - др. закон, 57/14 - усклађени дин. изн. и 45/15 - усклађени дин. изн.) тарифни број 135. а који регулише питање такси за које је надлежно Министарство рударства и енергетике утврђени су следећи износи: 1) за издавање лиценце за извођење рударских радова и за вршење стручног надзора над рударским радовима - 233.820 ; 2) за издавање лиценце за пројектовање рударских пројеката - 116.920 ; 3) за издавање лиценце за вршење техничке контроле рударских пројеката и објеката - 116.920. Наведени износи ће се ускладити са предстојећим законским решењима предложеним у Предлогу закона у вези лиценци за физичка лица.

Уједно ће се и трошкови издавања лиценци за правна лица предвиђени Предлогу закона о рударству и геолошким истраживањима одредити предстојећим изменама Закона о републичким административним таксама (сваке године се ажурирају износи такси) на основу трошкова који ће проиizaћи у вези издавања лиценци, административних трошкова, трошкова издавања лиценци и трошкова за израду печата, с тиме да ће се при томе узети у обзир да привредни субјекти поред плаћања трошкова везаних за издавање лиценце за правно лице у већини случајева плаћају и трошкове за издавање лиценце за физичка лица која су запослена код њих.

У вези прописивања обавезе извођења инжењерско-геолошких истраживања за потребе планирања, пројектовања и изградње објеката у циљу

обезбеђивања рационалног коришћења терена и сигурније градње, битно је указати следеће:

Природне катастрофе не можемо контролисати али можемо умањити њихов негативан утицај на природу и објекте квалитетним планирањем и одрживим коришћењем простора. Геолошким, а пре свих инжењерскогеолошким-геотехничким истраживањима долазимо до података о категоризацији терена за градњу (где је повољно, условно повољно и неповољно за градњу), где су нестабилне падине и клизишта, где су лежишта минералних сировина, где су налазишта подземних вода итд., дакле ова истраживања омогућавају израду инжењерскогеолошких подлога на основу којих се ствара могућност правилног одабира намене одређеног простора и сигурне градње, чиме се смањује и опасност од геолошког хазарда и ризика (клизишта, одрона, ерозије и тд.).

Наиме, планирање и намена коришћења простора, од Просторног плана Републике Србије, преко регионалних просторних планова, просторних планова посебне намене до просторних планова јединица локалне самоуправе, урбанистичких планова и пројеката, до пројектовања појединачних објеката пре свега зависи од својстава геолошке средине, која се утврђују горе наведеним истраживањима.

Искуства европских земаља нам говоре да 1 динар уложен у превенцију враћа 7 динара у случају настанка природних катастрофа. Дакле, потребно је створити предуслове да се бавимо пре свега превенцијом а што мање последицама, а то је једино могуће, ако имамо адекватну инжењерскогеолошку-геотехничку документацију за сваки ниво просторног и урбанистичког плана.

Бројни су примери штетних последица недовољног или потпуног занемаривања инжењерскогеолошких својстава терена, при изради планске документације, што су потврдили и мајски догађаји током 2014. године. Наиме, уколико се на теренима који су слабо носиви, нестабилни врши градња, повећава се ризик од појаве клизишта, одрона, ерозије итд. а радови на санацији - побољшању својстава терена, односно темељењу објеката, знатно поскупљују изградњу, до те мере да је често она и потпуно нерационална.

Трошкови израде документације потребне за вршење инжењерскогеолошких-геотехничких истраживања за потребе изградње и санације објекта састоје се од трошкова израде документа Пројекта детаљних инжењерскогеолошких-геотехничких истраживања који износе до 80.000,00 дин, и трошкова извођења истражних радова и израде Елабората о инжењерскогеолошким-геотехничким условима изградње објекта који износе укупно до 150.000,00 дин. /овисно о врсти и обиму радова/. Елаборат дефинише инжењерскогеолошке услове изградње и/или санације објеката и терена, где се на основу детаљних инжењерскогеолошких-геотехничких истраживања, анализира стање темељног тла, напона и деформација под утицајем конструкције објекта. Овај елаборат је неопходан за Генерални грађевински пројекат. У члану 117. Закону о планирању и изградњи, наводи се да Генерални пројекат садржи нарочито податке о: инжењерскогеолошким-геотехничким карактеристикама терена са аспекта утврђивања генералне концепције и оправданости изградње објекта;...

Трошкови израде документације потребне за вршење детаљних хидрогеолошких истраживања подземних вода састоје се од трошкова израде пројекта који износе до 150.000,00 дин, а трошкови извођења радова на вршењу хидрогеолошких истраживања и изради иновираних елабората о

ресурсима и резервама подземних вода износе до 550.000,00 дин /овисно о врсти и обиму радова/. Исти су неопходни имајући у виду хидролошке и климатске промене, као и чињеницу да се смањује издашност појединих изворишта током дужег периода експлоатације, потпуно је стручно оправдано да се ради иновирани елаборат о ресурсима и резервама подземних на основу којег се утврђује да ли је дошло до промене квалитета и количине билансних резерви и нарушавања режима подземних вода за одређено извориште.

3. ДА ЛИ СУ ПОЗИТИВНЕ ПОСЛЕДИЦЕ ДОНОШЕЊА ЗАКОНА ТАКВЕ ДА ОПРАВДАВАЈУ ТРОШКОВЕ КОЈЕ ЋЕ ОН СТВОРИТИ

Доношењем овог закона, обезбедиће се услови за подстицај спровођења планираних истраживања и експлоатације минералних сировина и других геолошких ресурса, а све у циљу остварења циљева који треба да се достигну кроз промоцију ефикасног остваривања резултата геолошких истраживања ресурса минералних сировина, и како би се обезбедио позитиван амбијент будућим инвеститорима за улагања у области рударства и геологије и обезбедили услови за отварање нових рудника односно развој рударске делатности као привредне гране од посебног значаја за руралне регионе Републике Србије.

Наиме, с обзиром да је Предлогом закона потпуније дефинисан поступак издавања одобрења из области геолошких истраживања и рударства и смањен број документа који се морају доставити уз захтев, ради постизања веће ефикасности органа у издавању одобрења и обезбеђивања правне сигурности привредних субјекта заинтересованих за наведене делатности, и укинута је обавеза плаћања накнаде за геотермалну енергију, наведене измене довести ће до следећих позитивних последица и уштеда:

Област геолошких истраживања

Одредбе Закон о рударству и геолошким истраживањима („Службени гласник РС”, број 88/11) предвиђа да се приликом подношења захтева за издавање одобрења за примењена геолошка истраживања прибави мишљење и сагласност надлежних завода за заштиту природе и завода за заштиту културног наслеђа.

За добијање решења о условима заштите природе и животне средине за извођење геолошких истражних радова које издаје Завод за заштиту природе Србије, потребно је уплатити Републичку административну таксу у износу од 300 динара и накнаду за добијање Решења о условима заштите природе и животне у износу од 25.000 динара, док се приликом издавања Сагласности на пројекат примењених геолошких истраживања плаћа само Републичка административна такса у износу од 500 динара.

За добијање Решења о условима за заштиту споменика културе за потребе израде пројекта примењених геолошких истраживања које издају надлежни регионални Завода за заштиту споменика културе плаћа се накнада која се креће од 35.000-220.000 динара (у зависности од површине истражног простора и изласка на терен и др.), док приликом издавања Сагласности на пројекат примењених геолошких истраживања, истог завода плаћа 50% од износа који је плаћен приликом издавања предметног решења надлежног Завода за заштиту споменика културе.

Предлогом закона о рударству и геолошким истраживањима предвиђено је да је подносилац Захтева за добијање одобрења за извођење геолошких истраживања дужан да прибави само акт о условима за израду пројекта а не и

Сагласност на пројекат, чиме се и укупни трошкови за прибављање наведених аката смањују.

Област рударства

Смањење потребне документације која је дефинисана у Предлогу закона, а која је ишла у правцу поједностављивања и убрзавања процедура издавања одобрења за вршење експлоатације минералних сировина односи се на следеће ставке:

– Обједињена је процедура за издавање одобрења за експлоатацију и одобрења за извођење радова у једну процедуру која се зове: одобрење за експлоатацију неметаличних минералних сировина за грађевинске материјале довела је до значајних уштеда и убрзавања процедуре. На овај начин подносилац захтева плаћа само једну административну таксу и то за одобрење за експлоатацију минералних сировина. У овом случају инвеститори су ослобођени плаћања административне таксе у износу од 96.670,00 дин. по важећем Закону о републичким административним таксама. Такође, предузећа која се баве овом врстом експлоатације нису у обавези да израђују Студију изводљивости као документ који се по важећем Закону достављао у процедури одобравања експлоатационог поља, што смањује трошкове за припрему документације и до 600.000,00 дин.

– Такође, у истој процедури се прихватају услови следећих институција: услови надлежне установе за заштиту споменика културе, водни услови, док ће се коначне сагласности подносити као доказ у процедури прибављања одобрења за употребу. На овај начин смањени су трошкови у процедури одобравања експлоатације и то: за прибављање водне сагласности у износу од око 5.000,00 дин. и сагласности Завода за заштиту споменика културе у износу од 20.000,00 дин (апроксимативно).

– У складу са важећим Законом о рударству и геолошким истраживањима предузећа су у обавези да достављају Годишње оперативне планове са техничком контролом. Новим предлогом закона техничка контрола за годишње оперативне планове је брисана, чиме се предузећима смањује трошак у вези техничке контроле, а који се креће у зависности од врсте објеката и начина експлоатације до 25.000 дин.

– У складу са важећим Законом предузећа су у обавези да обезбеде власништво на свим парцелама које су у оквиру експлоатационог поља. Новим предлогом закона експлоатационо поље ће се одобрвати без доказа о власништву који је потребно прибавити у следећем кораку – одобрењу за извођење радова и то за период од 10 година. Овим су знатно смањени трошкови предузећа на самом почетку инвестиционих улагања када су трошкови иначе највећи, а добит најмања. Уштеде по овом питању су у распону који је немогуће проценити и зависе од низа фактора.

Накнада за коришћење геотермалне енергије

По основу предложеног укидања обавезе плаћања накнаде за коришћење геотермалне енергије треба навести неколико разлога који су

утицали на доношење оваквог предлога. Као прво треба навести, обзиром да сам појам геотермалне енергије није Законом о рударству и геолошким истраживањима прецизно вредносно дефинисан, као ни методологија утврђивања прихода који се остварује при коришћењу геотермалне енергије, јавили су се проблеми у примени начина обрачуна и плаћања накнаде за геотермалну енергију. Министарство рударства и енергетике је издало 6 (шест) решења за коришћење термоминералне воде која се користи као геотермална енергија и то два решења за грејање пластеника са цвећем или поврћем, два решења која се односе за загревање и два решења која се односе на природна лечилишта односно бање. Код неких решења за одобрење експлоатације термоминералне воде и геотермалне енергије није дошло до коришћења услед нереализације инвестиција. Једно привредно друштво које је и једино платило накнаду у износу од 30.000,00 динара, када се почело за применом Измена и допуна Закона о рударству у децембру 2006. године, се налази у стечају. С друге стране јавили су се проблеми код обрачуна и наплате накнаде термоминералне воде и геотермалне енергије код природних лечилишта. Приходи од ове врсте накнаде не би требало да буду високи из разлога што треба стимулисати овакву врсту улагања и коришћење оваквог вида енергије.

Треба истаћи и друге разлоге који говоре у прилог овом предлогу за укидање ове накнаде, а исти се огледају у чињеници да је коришћење овог ресурса и наплата накнада по овом основу, већ регулисано кроз одредбе Закона о енергетици и Закона о водама, то је стога одредбама Предлога и предложено укидање издавања одобрења за вршење експлоатације геотермалних ресурса.

Наиме, чланом 79. став 4. Закона о енергетици („Службени гласник РС”, број 145/14) и Уредбом о висини посебне накнаде за подстицај у 2015. години („Службени гласник РС”, број 7/15) утврђена је висина посебне накнаде за подстицај у 2015. години која износи 0,093 дин/kWh коју, а коју у складу са законом плаћају крајњи купци. Уредбом предвиђене су и подстицајне цене за откуп струје произведене у мини хидроелектранама, из геотермалне енергије и биомасе. Прикупљена средства од накнаде за подстицај производње из обновљивих извора енергије користе се за плаћање електричне енергије откупљене од повлашћених произвођача по подстицајним ценама. Подстицајне цене за откуп струје произведене из обновљивих извора енергије су један од начина да Србије достигне циљ о повећању удела енергије из обновљивих извора у потрошњи са 21,2 на 27 одсто до 2020. године.

Такође на основу члана 191. Закона о водама („Службени гласник РС”, бр. 30/10 и 93/12) Уредбом о висини накнада за воде за 2015. Годину („Службени гласник РС”, број 15/15) чланом 3. утврђена је накнада за коришћење вода за термалне воде у износу од 4,3014 динара по м³ захваћене воде.

Из наведених разлога сматрамо да ће предложене измене подстицати коришћење геотермалне енергије, и допринети привлачењу инвестиција у циљу привредног развоја Републике Србије.

Сходно наведеном, трошкови који ће настати услед плаћања нове накнаде за задржавање истражног простора, издавања лиценци за правна лица, трошкови везани за отварање и затварање рудника, као и за рекултивацију и санацију после престанка рударских активности, допринеће побољшању сигурности и безбедности обављања рударских делатности, спровођењу заштите животне средине, као и подстицању развоја геолошких истраживања и рударства у Републици.

4. ДА ЛИ АКТ СТИМУЛИШЕ ПОЈАВУ НОВИХ ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА НА ТРЖИШТУ И ТРЖИШНУ КОНКУРЕНЦИЈУ

Нова законска решења доприносе појави нових привредних субјеката из разлога јер се јасније и прецизније регулише процедура издавања одобрења за вршење геолошких истраживања и вршење експлоатације минералних резерви и других геолошких ресурса, и одређују минералне сировине од стратешког значаја за Републику Србију за чију експлоатацију ће се спроводити поступак експропријације земљишта по захтеву привредних субјеката којима се одобрава геолошка истраживања и експлоатација исте минералне сировине.

5. ДА ЛИ СУ СВЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНЕ СТРАНЕ ИМАЛЕ ПРИЛИКУ ДА ИЗНЕСУ СВОЈЕ СТАВОВЕ

О предложеним законским решењима су своје ставове у оквиру посебно образоване Радне групе за израду закона, поред Министарства рударства и енергетике, Министарства пољопривреде и заштите животне средине, Републичке Агенције за просторно планирање, изнели и Привредна комора Србије, Рударско-геолошки факултет, Покрајински секретаријат за енергетику Нови Сад, као и јавна предузећа из делокруга рада овог министарства, значајни привредни субјекти из области рударства и геологије и то Електропривреда Србије, ДП Колубара, ДП Костолац, РТБ Бор, НИС, ЈП ПЕУ Ресавица, Рударски институт из Београда, Институт за рударство и металургију Бор, и Геолошки завод Србије.

У поступку припреме закона којим се уређује област геолошких истраживања и рударства, Министарство рударства и енергетике је на основу закључка Одбора за привреду и финансије Владе 05 Број: 011-4576 од 29.04.2015. године спровело јавну расправу о Нацрту закона, у периоду од 30. априла до 19. маја 2015. године, с тиме да је Јавна расправа о Нацрту закона, у форми презентације и расправе о Нацрту закона, одржана у Београду.

Добијен је велики број сугестија и то од Удружења инжењера у рударству из Бора, Академије инжењерских наука Србије, Друштва геолошких инжењера и техничара Србије, Геолошко рударске асоцијације Србије, Компаније Stara Planina Resources d.o.o., Удружења савремене индустрије глинених производа, Avala Resources d.o.o., Aqua Mont Service d.o.o. Beograd, ГЕОРАД ИНГ д.о.о. Београд, Пословног удружења Цементна индустрија Србије, Републичког хидрометеоролошког завода Србије, Компаније Ракиа Explorations doo, Bor, Компаније Freeport McMoran, Phoenix Arizona, USA, Коридора Србије, и других. Размотрени су сви пристигли предлози и сагледана је могућности њиховог интегрисања у текст наведеног нацрта закона, с циљем унапређења законских решења.

У вези с тим, прихваћене су сугестије које се односе на прецизирање појединих одредби наведеног нацрта закона, брисања увођења обавезе подношења шестомесечног извештаја као непотребног повећања административних процедура, прецизирања одредби да се експропријација може вршити за потребе привредног субјекта, било да је у приватној или јавној својини, ако је носилац истраживања и/ или експлоатације стратешких минералних сировина, одређено је и да буџету аутономне покрајине припада надокнада штете, када се недозвољена геолошка истраживања и/или експлоатација врше на њеној територији, усклађене су одредбе у вези преноса одобрења за условима за издавање одобрења и избрисана је одредба која даје

надлежном органу могућност да се и поред дефинисаних услова могу тражити и додатни услови који нису прецизирани, одређено је да се стратегија израђује за период од десет година, прихваћено је да се у случају када се инжењерскогеолошка-геотехничка истраживања за потребе изградње и санације објеката рударске инфраструктуре врше на територији аутономне покрајине одобрење издаје надлежни орган аутономне покрајине, унета је одредба да привредно друштво, односно друго правно лице или предузетник које обавља послове израде техничке документације, мора бити осигурано од одговорности за штету коју може причинити другој страни, односно трећем лицу, прецизирано је у којим случајевима ће надлежни орган претходно затражити да подносилац захтева изврши исправку или допуну захтева у року од тридесет дана од дана пријема обавештења, одређено је да се истражни рок одређује у складу са законом и захтевом странке и почиње да тече од дана уручења решења о одобрењу носиоцу истраживања, избрисано је ограничење броја могућих истражних простора, прихваћен је предлог да се у оквиру истог истражног простора може дати истражни простор другом лицу само уз сагласност носиоца истраживања, уз изузеће у случају истраживања нафте и гаса и подземних вода, повећана је дозвољена количина минералних сировина за технолошке пробе и одређена је и за случај истраживања лапорца, лапоровитог кречњака, гипса и свих врста туфова за производњу цемента и креча, одређено је да се резерве оверавају уз стручну помоћ радних група које образује министар, односно надлежни орган аутономне покрајине, и то само за прелазни период неопходан за издавање лиценци компетентног лица геолошке струке и компетентног лица рударске струке, /осим у случају подземних вода/, прецизно је дефинисано да носилац истраживања или привредно друштво, односно друго правно лице и предузетник коме је носилац истраживања уступио право коришћења резултата истраживања, односно потврду о ресурсима и резервама и резервама и на основу те потврде добија решење о одобрењу за експлоатацију и/или експлоатационо поље, у складу са овим законом, као и да носилац одобрења за експлоатационо поље и/или експлоатацију добија одобрење за изградњу рударских објекта и/или извођења рударских радова у складу са овим законом, с тиме да се захтев за издавање одобрења за експлоатационо поље може поднети истовремено са захтевом за издавање одобрења за изградњу рударских објеката и/или извођење рударских радова или одобрења за експлоатацију, дефинисано је да уз захтев уместо копије статута доставља копија одговарајућег акта у којем се наводе шифре делатности за које је подносилац регистрован, проширен је заштитни простор око експлоатационог поља потребан ради могућег проширења резерви и ресурса, избрисан је предлог да се сакупљени минерали не могу се продавати изван Србије, дефинисано је да се упрошћени рударски пројекат може израђивати и за израду појединачних бушотина за истраживање и експлоатацију нафте и природног гаса, прихваћена је могућност да уколико носилац експлоатације изгуби право на експлоатацију према условима из овог закона, не губи и гаранцију банке или меницу или коорпоративну гаранцију за извршење послова рекултивације деградираног земљишта услед експлоатације, у случају када сам изврши рекултивацију, дефинисано је да трајање пробног рада рударског објекта не може бити дуже од шест месеци и дефинисан је појам стручног надзора у области рударства.

Остале сугестије и предлози нису прихваћени, с обзиром на то да су уређене на другачији начин или стварају веће обавезе и трошкове за носиоца експлоатације, као што је предлог да се поново уведе обавеза да се резерве чврстих минералних сировина и нафте и гаса обавезно оверавају сваке пете године, а која је укинута 2011. године, те с обзиром да примена закона није указала на потребу поновног увођења укинуте обавезе и како носилац

експлоатације већ кроз више других документа надлежном органу доставља извештаје и податке о искоришћености резерви минералних сировина које експлоатише није прихваћен исти предлог који би за привредне субјекте створио веће обавезе и трошкове, или предлоге који се се односе на додатно повећање дужине истражног рока с обзиром да је истражни рок већ повећан у односу на важећи закон и новим предлогом пружена је и могућност задржавања истражног простора, као и предлоге који се односе на дефинисање лиценци и одређивање посебног тела које издаје лиценце, тако да с обзиром да није постигнута сагласност стручне јавности око предлога тела које издаје лиценце то је задржан предлог да лиценце издаје министарство, с тиме да ће се услови ближе дефинисати подзаконским актом у чију израду ће се укључити и представници стручних удружења из наведених области.

6. КОЈЕ ЋЕ СЕ МЕРЕ ТОКОМ ПРИМЕНЕ ЗАКОНА ПРЕДУЗЕТИ ДА БИ СЕ ОСТВАРИЛА СВРХА ДОНОШЕЊА АКТА

Током примене Предлога закона предузеће се следеће законодавне, управне и управно надзорне мере:

- Доношење подзаконских прописа и других општих аката из ове области у року од две године од дана ступања на снагу овог закона, као и њихова имплементација;

- Усаглашавање са прописима ЕУ спровешће се доношењем подзаконских аката;

- Министарство ће организовати и започети са спровођењем поступком издавања лиценци за правна и физичка лица;

- Надзор над спровођењем овог закона и прописа донетих на основу њега, који врши министарство као надлежни орган, преко инспектора у оквиру делокруга утврђеног законом, тако да су јасно прописане надлежности у спровођењу одредби закона и спровођењу инспекцијског надзора примене овог закона и исте усклађене са одредбама посебних прописа из области инспекцијског надзора. Уколико надлежни орган при вршењу надзора утврди да нису испоштоване одредбе закона, он ће покренути поступак утврђивања привредног преступа или прекршајни поступак и наложиће мере за њихово отклањање. У случају да надлежни орган, при вршењу надзора, утврди да се не спроводе одредбе закона и прописа, а које су у надлежности других органа, дужан је да о томе одмах обавести други надлежни орган.

Поред усвајања наведених подзаконских аката, и других наведених активности, спровођење овог закона не захтева нове институционалне мере (финансијске, техничко-технолошке, организационе и кадровске мере).

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Орган државне управе, односно други овлашћени предлагач прописа-
Влада

Обрађивач - Министарство рударства и енергетике

2. Назив прописа

Предлог закона о рударству и геолошким истраживањима
Draft Law on Mining and Geological researches

3. Усклађеност прописа с одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум), односно с одредбама Прелазног споразума о трговини и трговинским питањима између Европске заједнице, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Прелазни споразум):

а) Одредба Споразума и Прелазног споразума која се односе на нормативну саржину прописа,

Споразум о стабилизацији и придруживању (ССП) Поглавље II – Пословно настаљивање, члан 53. став 1, став 3 и став 5; Поглавље III – Пружање услуга, члан 60. и Поглавље IV – Текућа плаћања и кретање капитала, члан 63. став 2., став 4. и став 6.

Споразум о стабилизацији и придруживању (ССП) Наслов VIII - Политике сарадње, члан 111 – Животна средина и члан 109 – Енергетика Наслов VI – Усклађивање прописа, примена права и правила конкуренције, члан 72, став 2 и 3.

Прелазни споразум не садржи одредбе које се односе на наведени закон.

б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума и Прелазног споразума,

Одредбе Споразума о стабилизацији и придруживању (ССП) Поглавље II – Пословно настаљивање, члан 53 став 1, став 3 и став 5 и члан 54; Поглавље III – Пружање услуга, члан 60. и Поглавље IV – Текућа плаћања и кретање капитала, члан 63. став 2, став 4 и став 6. се примењују са ступањем на снагу ССП-а.

Будући да ССП не одређује посебан рок за чланове 100, 109 и 111, важи општи року за усклађивање сагласно члану 72. ССП.

в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума,

Наслов V Поглавље II Пословно настаљивање члан 53. став 1, став 3 и став 5; Поглавље III – Пружање услуга, члан 60. и Поглавље IV – Текућа плаћања и кретање капитала, члан 63. став 2., став 4 и став 6. испуњавају се у потпуности из разлога јер је одредбама овог закона одређено да вршење геолошких истраживања, експлоатације минералних сировина и геотермалних ресурса као и плаћање накнаде могу да врше привредна друштва и друштва

кћери основана од стране привредних друштава из ЕУ на територији Србије у смислу одредби ССП-а једнако као и домаће правно и физичко лице.

г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума,

Испуњава у потпуности

д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније.

Националним програмом за интеграцију Републике Србије у Европску унију предвиђено је доношење новог Закона о геолошким истраживањима и рударству у оквиру поглавља 3. Способност преузимања обавеза из чланства у ЕУ, поглавље 3.27. Животна средина потпоглавље 3.27.3. Управљање отпадом, поглавље 3.15 Енергетика, потпоглавље 3.15.1. Енергетско тржиште - Испуњава у потпуности.

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

а) Навођење одредби примарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,

Уговор о функционисању Европске уније, Део трећи, Политике заједнице и унутрашње мере,

Наслов XX – Животна средина, члан 191 – делимично усклађено,

Наслов XXI – Енергетика, члан 194. став 1. тачка ц) – делимично усклађено

б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,

- Директива бр. 94/22/ЕЗ Европског парламента и савета о условима за издавање и коришћење овлашћења за проспекцију и производњу угљоводоника - Directive 94/22/EC of the European Parliament and of the Council of 30. may 1994. on the conditions for granting and using authorizations for the prospection, exploration and production of hydrocarbons

делимично усклађено

- Директива бр. 2006/21/ЕЗ Европског парламента и савета о управљању отпадом из екстрактивне индустрије - Directive 2006/21/EC of the European parliament and of the Council of 15 March 2006 on the management of waste from extractive industries and amending Directive 2004/35/EC,

делимично усклађено

- Директива бр. 2009/31/ЕЗ Европског парламента и савета о геолошком складиштењу за карбон диоксид - Directive 2009/31/EC of the European parliament and of the Council OF 23 April 2009 on the geological storage of carbon dioxide and amending Council Directive 85/337/EEC.,

делимично усклађено

в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима,

/

г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност,

Имајући у виду важност регулисања питања рударског отпада у циљу побољшања постојећег стања у области животне средине и остваривања одрживог развоја, као и имајући у виду осигурање и побољшање услова за

напредак, истраживања и производњу у сектору нафте и гаса, није могуће донети један пропис којим ће се обухвати све посебне ситуације.

Из овог разлога, Предлог закона о рударству и геолошким истраживањима је начелно обухватио основне принципе садржане у наведеним директивама потребне за доношење подзаконских аката који ће у потпуности преузети садржај одредби и упутстава ЕУ.

Подзаконским актима који ће се донети на основу прописа регулисати ће се следећа кључна питања.

- питања везана за услове, критеријуме, поступак и начин издавања одобрења и друге посебне услове у вези са вршењем геолошким истраживањима које се односе на издвајања повољних геолошких формација и структура као и исцрпљених лежишта минералних сировина за складиштење CO₂.

- питања везана за издавање одобрења за истраживање угљоводоника у течном и гасовитом стању (нафта и гас) и осталих природних гасова, на основу претходно спроведеног поступка јавног тендера;

- као и питања везана за одлагање и управљање рударским отпадом односно услови, критеријуми и поступак издавања дозволе за управљање отпадом која се издаје у складу са планом управљања отпадом и другом пратећом документацијом, којом се дефинише: категорија, управљање и извештавање о рударском отпаду.

д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније.

Предвиђено да се уредбе Владе и подзаконска акта за спровођење овог закона којима би се постигла потпуна усклађеност прописа са прописима ЕУ донесу у року од две године од дана ступања на снагу овог закона.

5. Уколико не постоје одговарајуће надлежности Европске уније у материји коју регулише пропис, и/или не постоје одговарајући секундарни извори права Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност, потребно је образложити ту чињеницу. У овом случају, није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа. Табелу усклађености није потребно попуњавати и уколико се домаћим прописом не врши пренос одредби секундарног извора права Европске уније већ се искључиво врши примена или спровођење неког захтева који произилази из одредбе секундарног извора права (нпр. Предлогом одлуке о изради стратешке процене утицаја биће спроведена обавеза из члана 4. Директиве 2001/42/ЕЗ, али се не врши и пренос те одредбе директиве).

6. Да ли су претходно наведени извори права Европске уније преведени на српски језик?

Преведене су: Директива 2006/21/ЕЗ и Директива 94/22/ЕЗ, а Директива 2009/31/ЕЗ још није преведена.

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније?

Предлог закона није преведен.

8. Учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености

У изради Предлога закона о рударству и геолошким истраживањима нису учествовали консултанти.